

NLB BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU
ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022. GODINE**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	2 – 6
Izjava o odgovornosti rukovodstva	7
Bilans uspjeha za godinu završenu 31. decembra 2022.	8
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2022.	9
Bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine	10
Iskaz o promjenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2022.	11
Iskaz o tokovima gotovine za godinu završenu 31. decembra 2022.	12
Napomene uz finansijske iskaze	13 – 123
Godišnji izvještaj menadžmenta	124

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA NLB BANKE A.D., PODGORICA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja NLB Banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2022. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembar 2022. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ispunili smo odgovornosti definisane u dijelu revizorskog mišljenja *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*, uključujući ključno revizijsko pitanje. Kao rezultat toga, usluge revizije su obuhvatile određene procedure koje imaju za cilj da odgovore našoj procjeni rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Rezultati revizorskih procedura, uključujući i procedure sprovedene u cilju rješavanja pitanja ispod, pružaju osnovu za naše revizorsko mišljenje na prateće finansijske izvještaje.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

<p>Adekvatnost rezervisanja za ispravku vrijednosti kredita</p>	
<p>Na dan 31. decembra 2022. godine vrijednost kredita i potraživanja od clijenata je iznosila EUR 530.981 hiljada što predstavlja 62% ukupne aktive Banke. Banka primjenjuje MSFI 9 – Finansijski instrumenti i računa očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima standarda (pogledati Napomenu 3.4 – Finansijska sredstva, Napomenu 3.10 – Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava, Napomenu 4.1 – Kreditni rizik, Napomenu 23.2 – Krediti i potraživanja od clijenata, Napomenu 23.5 - Promjene ispravke vrijednosti finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti). Očekivani kreditni gubici su izračunati na individualnoj i kolektivnoj osnovi.</p> <p>Ovo je ključno revizijsko pitanje jer određivanje očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na kolektivnoj osnovi, zahtijeva značajna prosuđivanja.</p> <p>Ključna područja procjene uključuju: (i) tumačenje zahtjeva za određivanje iznosa obezvrjeđenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke; (ii) identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika; (iii) pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što su finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i makroekonomski neizvjesnosti pojačane negativnim efektima konflikta u Ukrajini i rastućom inflacijom, kao i procjene i pretpostavke korišćene za moguće ishode za individualno procijenjene plasmane, kako je objelodanjeno u Napomeni 4.1 – Kreditni rizik.</p> <p>Mogući ishodi za individualno procijenjene plasmane su zasnovani na diskontovanim novčanim tokovima i uključuju oblasti procjene kao što su identifikacija indikatora obezvrjeđenja, vjerovatnoće relevantnih scenarija za projekcije novčanih tokova i same projekcije novčanih tokova (uključujući i realizaciju kolaterala).</p>	<p>Stekli smo razumijevanje procesa obračuna očekivanih kreditnih gubitaka, identifikovali uspostavljene kontrole, procijenili adekvatnost njihove primjene i operativnu efikasnost.</p> <p>Angažovali smo eksperte za modeliranje kreditnog rizika za pregled metodologije i modela primijenjenih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9, kao i razumnost i adekvatnost pretpostavki korišćenih u ovim modelima uključujući vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja, gubitka pri neizvršenju, izloženost u trenutku neizvršenja, kao i korišćenje informacija koje su okrenute ka budućnosti.</p> <p>Izvršili smo procjenu kriterijuma koji se koriste za identifikovanje indikatora obezvrjeđenja, kao i kriterijuma koji se koriste za identifikaciju promjena u kreditnom riziku. Na uzorku kvalitetnih plasmana testirali smo primjenu ovih kriterijuma kako bismo utvrdili da li postoje indikatori obezvrjeđenja, da li je promjena kreditnog rizika procijenjena na odgovarajući način i da li je alokacija po nivoima izvršena u skladu sa utvrđenim promjenama kreditnog rizika uključujući i usklađivanja koja reflektuju okolnosti izazvane rastućim makroekonomskim neizvjesnostima. Osim toga, na uzorku kvalitetnih plasmana procijenjenih na kolektivnoj osnovi, preračunali smo očekivane kreditne gubitke kako bismo potvrdili matematičku tačnost obračuna.</p> <p>Na uzorku individualno procijenjenih plasmana smo stekli razumijevanje značajnih okolnosti (kao što su: finansijsko stanje, otplata kredita, uvođenje bankrota, ponovno pokretanje proizvodnje, parnice u vezi sa kolateralima itd.) i razmotrili da li su procjene i pretpostavke rukovodstva korišćene prilikom obračuna obezvrjeđenja u skladu sa ovim događajima. Pregledali smo i procijenili pretpostavke rukovodstvu u vezi sa odabirom scenarija za obračunu očekivanih kreditnih gubitaka na individualnoj osnovi i izvršili smo ponovni izračun ispravke vrijednosti na istom uzorku. Ocijenili smo ključne pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna sa naglaskom na očekivane novčane tokove, uključujući iznos novčanih tokova koji proizilaze od realizacije kolaterala, pretpostavljenu dužinu perioda potrebnog za realizaciju, primjenjene „haircut-ove“ i korišćene diskontne stope. Dodatno, angažovali smo stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi na uzorku izvršili pregled procjena vrijednosti kolaterala. Takođe, na uzorku kolaterala smo testirali njihovo postojanje uvidom u relevantnu dokumentaciju i provjerili da li su procjene ažurne u skladu sa politikama Banke i regulatornim zahtjevima.</p> <p>Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja u Napomeni 3.4 – Finansijska sredstva, Napomeni 3.10 - Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava, Napomeni 4.1. - Kreditni rizik, Napomeni 23.2 - Krediti i potraživanja od clijenata i 23.5 – Promjene ispravke vrijednosti finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti.</p>

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Rezervisanja za sudske sporove	
<p>Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je imala 96 započetih sudskih sporova u statusu tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 25.311 hiljada. Ukupna rezervisanja u vrijednosti od EUR 3,649 hiljada su izdvojena za sudske sporove za koje rukovodstvo Banke procjenjuje da pozitivan ishod spora nije vjerovatan.</p> <p>Procjena rukovodstva u vezi sa priznavanjem i mjerenjem rezervisanja za sudske sporove je inherentno neizvjesna i može se mijenjati tokom vremena uzimajući u obzir da su ishodi sudskih sporova zavisi od budućih presuda. Odluka o priznavanju i osnovi za mjerenje rezervisanja za sudske sporove se zasnivaju na prosuđivanju rukovodstva.</p> <p>Zbog opisanih neizvjestnosti i procjena vezanih za priznavanje i mjerenje rezervisanja za sudske sporove, smatramo da je ovo pitanje ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Naše procedure su uključivale testiranje sudskih sporova kako bi procijenili adekvatnost i kompletnost rezervisanja.</p> <p>Razgovarali smo o aktivnim sudskim sporovima sa Pravnim odjeljenjem Banke. Za materijalno značajne sudske sporove smo pribavili i pročitali odgovarajuću dokumentaciju kako bismo stekli razumijevanje statusa svakog slučaja i procijenili činjenice i okolnosti.</p> <p>Obezbijedili smo pisma direktno od eksternih pravnih zastupnika Banke kao odgovore na naš zahtjev.</p> <p>Za materijalno značajne sudske sporove smo obezbijedili dodatna mišljenja od strane eksternih pravnih zastupnika Banke kako bi ažurirali naše razumijevanje statusa ovih sudskih sporova.</p> <p>Za potencijalno materijalno značajna rezervisanja smo razmatrali razumno moguće ishode kako bismo procijenili prikladnost procjena rukovodstva Banke.</p> <p>Osim toga, razgovarali smo o sudskim sporovima sa rukovodstvom Banke kako bismo razumjeli procjene donijete na osnovu raspoloživih internih i eksternih informacija i razmotrili potrebu za izmjenama rezervisanja, uključujući i razmatranje da li je u pojedinačnim slučajevima nastupila bilo koja konstruktivna obaveza.</p> <p>Procijenili smo adekvatnost i kompletnost objelodanjivanja u Napomeni 32. Rezervisanja i Napomeni 40.a) Potencijalne i preuzete obaveze – Sudski sporovi u vezi sa sudskim sporovima i rezervisanjima.</p>

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanje donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke (nastavak)

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

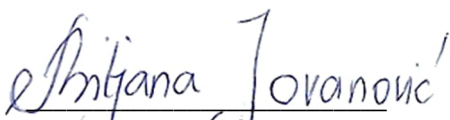
Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Nikola Ribar.

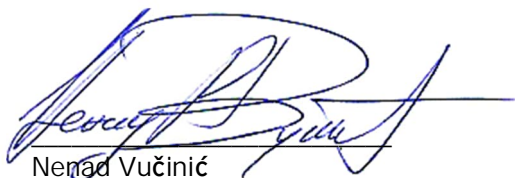
Nikola Ribar
Partner/Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d. o.o.
Podgorica, Crna Gora
22. mart 2022. godine

Biljana Jovanović
Ovlašćeni revizor

Nenad Vučinić
Ovlašćeni revizor

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZJAVA O ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA

Rukovodstvo Banke potvrđuje svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja NLB Banke AD Podgorica na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine, kao i pratećih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

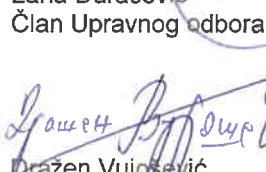
Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kako bi se dao istinit i pravilan prikaz sredstava i obaveza NLB Banke AD Podgorica na dan 31. decembra 2022. godine, kao i finansijskog rezultata za godinu koja se tada završila.

Rukovodstvo potvrđuje dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i da su računovodstvene procjene izrađene u skladu s načelima opreznosti i dobrog finansijskog upravljanja, te donošenje odgovarajućih mjera za zaštitu sredstava i prevenciju i identifikaciju prevara i drugih neregularnosti ili nezakonitih radnji. Takođe, potvrđuje da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Upravni odbor Banke

Martin Leberle
Predsjednik Upravnog odbora

Lana Đurasović
Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević
Član Upravnog odbora

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.

	Napomena	2022.	2021.
Prihodi od kamata i slični prihodi	7	30.796	23.130
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	7	291	256
Rashodi od kamata i slični rashodi	7	(1.322)	(1.271)
NETO PRIHODI OD KAMATA		29.765	22.115
Prihodi od naknada i provizija	8	18.277	12.548
Rashodi naknada i provizija	8	(12.717)	(8.922)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		5.560	3.626
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	9	1.311	584
Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	10	24	801
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	11	-	29
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	12	511	864
Ostali prihodi	13	1.031	1.209
Troškovi zaposlenih	14	(11.272)	(9.892)
Troškovi amortizacije	15	(2.360)	(1.813)
Opšti i administrativni troškovi	16	(7.251)	(5.985)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	17	1.145	(1.107)
Troškovi rezervisanja	18	(328)	953
Ostali rashodi	19	(89)	(63)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		18.047	11.321
Porez na dobit	20	(2.550)	(425)
NETO PROFIT		15.497	10.896
Zarada po akciji / u EUR	21	1,010	0,895

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. mart 2023. godine

U ime Banke:

 Martin Leberle

 Lana Đurasović

 Dražen Vučković

 Marija Bakić

Predsjednik Upravnog odbora

Član Upravnog odbora

Član Upravnog odbora

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2022.

	2022.	2021.
DOBIT PERIODA	15.497	10.896
Ostali rezultat perioda		
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Aktuarski dobici/gubici (napomena 37 b)	87	6
Efekti promjene vrijednosti vlasničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	1	-
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Efekti promjene vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 37 b)	(2.881)	(851)
Porez koji se odnosi na ukupan ostali rezultat perioda (napomena 34)	399	178
Ukupan ostali rezultat perioda	(2.394)	(667)
UKUPAN REZULTAT PERIODA	13.103	10.229
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada matičnom entitetu	13.103	10.229

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. mart 2023. godine

U ime Banke:

23.12

Martin Leberle

Lana Đurasović

Dražen Vukošević

Marija Bakić

Predsjednik Upravnog odbora

Član Upravnog odbora

Član Upravnog odbora

Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2022. GODINE

	Napomena	31.12.2022.	31.12.2021.	1.1.2021.
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	22	128.903	98.393	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	23	673.433	587.598	395.160
Kredit i potraživanja od banaka	23.1	84.825	30.032	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	23.2	530.981	490.549	365.362
Hartije od vrijednosti	23.3	56.220	65.568	13.571
Ostala finansijska potraživanja	23.4	1.407	1.449	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	24	25.475	39.922	14.523
Hartije od vrijednosti	24	25.475	39.922	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja		-	-	597
Kredit i potraživanja od klijenata		-	-	597
Investicione nekretnine	25	793	676	90
Nekretnine, postrojenja i oprema	26	13.302	14.610	11.232
Nematerijalna sredstva	27	1.909	1.577	1.303
Odložena poreska sredstva	34	1.387	1.179	440
Stalna sredstva namijenjena prodaji i stalna sredstva poslovanja koje se obustavlja	28	348	-	-
Ostala sredstva	29	6.551	8.360	5.825
UKUPNA SREDSTVA		852.101	752.315	537.878
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	30	719.876	636.436	451.012
Depoziti banaka i centralnih banaka	30.1	1.170	1.524	9.809
Depoziti klijenata	30.2	692.873	609.791	431.656
Kredit banaka	30.3	9.436	9.984	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	30.4	16.397	15.137	9.547
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	31	291	-	-
Rezervisanja	32	6.248	6.930	10.148
Tekuće poreske obaveze	33	2.465	605	644
Odložene poreske obaveze	34	392	452	294
Ostale obaveze	35	12.172	10.338	7.231
Subordinisani dug	36	2.438	2.438	-
UKUPNE OBAVEZE		743.882	657.199	469.329
KAPITAL				
Akcijski kapital	37	26.648	26.648	20.261
Emisione premije		7.146	7.146	7.146
(Akumulirani gubitak) / Neraspoređena dobit		34.996	24.100	19.960
Dobitak tekuće godine		15.497	10.896	3.309
Ostale rezerve		23.932	26.326	17.873
UKUPAN KAPITAL		108.219	95.116	68.549
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		852.101	752.315	537.878

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. marta 2023. godine
U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog odbora

Lana Đurasović

Član Upravnog odbora

Dražen Vukošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.

	Akumulirani ukupni ostali rezultat						
	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti	Aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine	Akumulirani gubitak/neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2021. godine	20.261	7.146	18.158	(97)	(188)	23.269	68.549
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(673)	-	-	(673)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	6	-	6
Trošak emisije	-	-	(27)	-	-	-	(27)
Dobit tekućeg perioda Banke	-	-	-	-	-	10.896	10.896
Kapital Komercijalne banke na dan spajanja	27.370	-	4.063	93	67	(15.228)	16.365
Emisija akcija po osnovu restrukturiranja putem pripajanja	6.387	-	-	-	-	-	6.387
Raspodjela viška akcijskog kapitala na dan spajanja	(27.370)	-	5.755	-	-	15.228	(6.387)
Prenos revalorizacione rezerve na neraspoređenu dobit	-	-	(831)	-	-	831	-
Stanje 31. decembra 2021. godine	26.648	7.146	27.118	(677)	(115)	34.996	95.116
Efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(2.481)	-	-	(2.481)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	87	-	87
Trošak emisije	-	-	-	-	-	-	-
Dobit tekućeg perioda Banke	-	-	-	-	-	15.497	15.497
Stanje 31. decembra 2022. godine	26.648	7.146	27.118	(3.158)	(28)	50.493	108.219

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. marta 2023. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog odbora

Lana Đurasović

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor sektora finansijskog upravljanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.

	2022.	2021.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	31.598	24.955
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(1.572)	(1.281)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	18.266	12.844
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(12.556)	(8.924)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(19.235)	(14.979)
Smanjenje/povećanje kredita i ostale aktive	(27.033)	(90.560)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	83.703	65.489
Odlivi po osnovu obaveza za lizing	(831)	(744)
Plaćeni porezi	(559)	(791)
Ostali prilivi/odlivi	1.465	(2.547)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	73.246	(16.538)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(803)	(2.762)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(754)	(1.140)
Investicione hartije od vrijednosti	13.001	(12.940)
Priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata Komercijalne banke na dan pripajanja 12. novembra 2021. godine	-	37.330
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	2	(5)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	11.446	20.483
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odlivi gotovine po osnovu subordinisanog kredita	-	-
Isplaćene dividende	-	-
Troškovi za isplaćenu dividendu	-	-
Neto prilivi/odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	617	1.296
Neto promjena gotovine i gotovinskih ekvivalenata	84.692	3.945
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine (Napomena 22)	128.440	123.199
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine (Napomena 22)	213.749	128.440

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. mart 2023. godine

U ime Banke:
Martin Leberle

Lana Đurasović

Dražen Vujošević

Marija Bakić

Predsjednik Upravnog odbora Član Upravnog odbora Član Upravnog odbora Direktor Sektora finansijskog upravljanja

1. OPŠTE INFORMACIJE

NLB Banka AD Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Banka AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka), osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se kotira na Montenegro berzi, na listi Podsegment slobodnog tržišta akcija.

Većinski vlasnik Banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana, registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,87% običnih akcija na dan 31. decembra 2022. godine (31. decembar 2021. godine: 75,90% običnih akcija). 30. novembra 2022. godine Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana je otkupila 3.678.532 običnih akcija Banke od NLB Komercijalne Banke a.d. Beograd (23,97% udjela u akcijskom kapitalu) i uvećala vlasništvo na 99,87% običnih akcija (15.327.468 akcija).

Akcije Nove Ljubljanske banke su uvrštene na kotaciju Ljubljanske berze, kao i na kotaciju Londonske berze, u vidu globalnih depozitnih priznanica (GDR), koje predstavljaju akcije. Na dan 31. decembra 2022. godine najveći akcionar Nove Ljubljanske banke je Republika Slovenija, koja je u posjedu 25% plus 1 akcije (31. decembra 2021. godine: 25% plus 1 akcija).

Broj žiro računa Banke kod Centralne banke Crne Gore za potrebe platnog prometa je 907-53001-03.

Shodno Zakonu o kreditnim institucijama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično, za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i druga pitanja u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala, ekspozitura i šaltera, koju čine 19 filijala, 2 ekspoziture i jedan šalter, i to u: Podgorici (7), Ulcinju, Baru, Budvi (2), Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru (2) Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je imala 369 zaposlenih u radnom odnosu kod Banke (31. decembra 2021. godine: 367 zaposlenih).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara, koju čine svi akcionari Banke, Nadzorni odbor i Upravni odbor. Nadzorni odbor obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem, dok Upravni odbor obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje.

Nadzorni odbor ima 7 članova, od kojih su tri nezavisni članovi.

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

Upravni odbor Banke čine tri člana od kojih je jedan predsjednik. Predsjednik Upravnog odbora predstavlja i zastupa Banku.

Radna tijela Nadzornog odbora su:

- Odbor za rizike,
- Odbor za imenovanja,
- Odbor za primanja.

Stalno tijelo Nadzornog odbora je i Revizorski odbor.

Organi i tijela Upravnog odbora su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO),
- Kreditni odbor,
- Ostali odbori koje Upravni odbor formira za pojedina pitanja.

Finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Banke na sjednici održanoj 17. marta 2023. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Finansijski izvještaji Banke za 2022. godinu su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 145/21, 155/22), pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje, pri čemu je ranija primjena standarda dozvoljena.

Dodatno, u skladu sa članom 220 Zakona o kreditnim institucijama, koji je stupio na snagu 1. januara 2022. godine, („Sl. list CG“, br. 072/19, 082/20 i 008/21), Banka je dužna da vodi poslovne knjige, sastavlja knjigovodstvene isprave, vrednuje imovinu i obaveze i sastavlja i objavljuje finansijske iskaze u skladu sa ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Banka je dužna da primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja od datuma koji je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) odredio kao dan početka njihove primjene, ukoliko Centralna banka za određeni MRS/MSFI ne odredi drugi datum kao dan početka njegove primjene. Na dan sastavljanja ovih finansijskih izvještaja ne postoje standardi za koje je Centralna Banka odredila drugačiji datum kao dan početka njegove primjene od datuma određenog od strane Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Finansijski izvještaji koji su sastavljeni na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine su prvi finansijski izvještaji koje je Banka sastavila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Efekti prve primjene Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja su prikazani u napomeni 2.2.

Priloženi finansijski izvještaji su pripremljeni u formi propisanoj Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj Banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 128/20).

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama korišćenim u prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Banke za 2021. godinu.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3.

2.2. Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja

Uzimajući u obzir da je u prethodnim periodima Banka pripremala finansijske izvještaje na osnovu Zakona o računovodstvu i propisa Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje Banaka a koji su zasnovani na Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja nije rezultirala implementacijom novih standarda koji bi imali materijalno značajan efekat na finansijske izvještaje Banke. U skladu sa tim, procjene i politike primjenjene u tekućoj godini su konzistente sa procjenama i politikama primjenjenim u skladu sa prethodnim propisima. U cilju usaglašavanja sa odredbama novog Zakona o kreditnim institucijama, propisima Centralne Banke Crne Gore i pripreme finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI:

- Banka je prezentovala početni bilans stanja na dan 1. januara 2021. godine. S obzirom da prva primjena MSFI nije rezultirala implementacijom novih standarda i izmjenama računovodstvenih politika i procjena, nije bilo korekcija i izmjena uporednih podataka prezentovanih u prethodnim periodima.
- Banka je utvrdila da nije bilo izmjena objelodanjenih iznosa kapitala na dan 1. januara 2021. godine i 31. decembra 2021. godine kao i neto rezultata za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine kako bi se postiglo usaglašavanje sa MSFI, s obzirom da su procjene primjenjene na dan 1. januara 2021. godine i 31. decembra 2021. godine konzistentne sa onim primjenjenim na iste datume prema ranije primjenjenim propisima.
- Banka je ocijenila da je prezentacija Bilansa stanja, Bilansa uspjeha, Izvještaja o ostalom ukupnom rezultatu i Izvještaja o tokovima gotovine, definisana Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj Banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 128/20), usklađena sa zahtjevima MSFI i u skladu sa tim, nije mijenjala prezentaciju uporednih podataka na dan 1. januara 2021. godine i na dan i za godinu završenu 31. januara 2021. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.3. Korišćenje procjena

Prezentacija finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene se evaluiraju na kontinuiranoj osnovi i zasnivaju se na prošlom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja.

Banka kontinuirano prati povećane faktore neizvjesnosti i uticaj na korišćenje procjena, uključujući rusko-ukrajinski rat, globalnu inflaciju i opasnost od ponovne recesije u europodručju, koji mogu značajno uticati na finansijske performanse Banke u narednom periodu.

Najznačajnije procjene i pretpostavke su objelodanjene u Napomeni 3.

2.4. Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine.

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

2.5. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.6. Koncept nastavka poslovanja

Rukovodstvo Banke nije u saznanju bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju Bančine mogućnosti kontinuiteta poslovanja. Prezentovani finansijski iskazi sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

2.7. Izmjene i dopune standarda čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2022. godine:

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije; MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema; MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina kao i godišnja poboljšanja 2018 - 2020 (dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje periode izvještavanja koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmjene MSFI uskog opsega na sledeći način:

MSFI 3 Poslovne kombinacije (dopune) ažurira referencu u MSFI 3 Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje bez mijenjanja računovodstvenih zahtjeva za poslovne kombinacije.

MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (dopune) zabranjuje da kompanija od troškova nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene po osnovu prodaje artikala proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za njegovo korišćenje. Umjesto toga, kompanija će prepoznati takav prihod od prodaje i povezane troškove u bilansu uspjeha.

MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (dopune) navodi koje troškove preduzeće uključuje u određivanje troškova ispunjavanja ugovora u cilju procjene da li je ugovor štetan. Godišnja poboljšanja 2018 - 2020 dovode do manjih izmjena u MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS 41 Poljoprivreda i Ilustrativni primjeri za MSFI 16 Lizing. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.7. Izmjene i dopune standarda čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini (nastavak)

- **MSFI 16 Lizing - COVID-19 olakšice za zakupce nakon 30. juna 2021. godine (dopuna)**

Izmjena se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. aprila 2021. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, uključujući i finansijske izvještaje koji još nisu odobreni za objavljivanje na datum izdavanja ove dopune. U martu 2021. godine, Odbor je izmjenio uslove praktičnih izuzetaka od zahteva MSFI 16 koji zakupcima obezbijeduje oslobađanje od primjene smjernica MSFI 16 o modifikacijama ugovora o zakupu, koje se odnose na olakšice koje su nastale kao direktna posledica pandemije COVID-19. Nakon dopuna, praktični izuzeci se sada primjenjuju na olakšice za zakup za koje svako smanjenje lizing plaćanja utiče samo na plaćanja koja prvobitno dospijevaju 30. juna 2022. godine, pod uslovom da su ispunjeni drugi uslovi za primjenu praktičnog izuzetka. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

2.8. Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nijesu ranije usvojeni

- **MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MSFI Izvještaj iz prakse 2: Objelodanjivanje računovodstvenih politika (dopune)**

Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene daju smjernice o primjeni koncepta procjene materijalnosti na objelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmjene MRS 1 zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, uputstva i ilustrativni primjeri su dodati u Izvještaj iz prakse kako bi pomogli u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o obelodanjivanju računovodstvenih politika.

Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjenama i greške: Definicija računovodstvenih procjena (dopune)**

Izmjene stupaju na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu i primijenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene računovodstvenih procjena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmjenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procjena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su predmet nesigurnosti pri odmeravanju. Takođe, dopunama se pojašnjava šta su promjene u računovodstvenim procjenama i kako se one razlikuju od promjena računovodstvenih politika i ispravki grešaka.

Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **MRS 12 Porez na dobit: Odloženi porezi koji nastaju u vezi sa sredstvima i obavezama koje proističu iz jedne transakcije (dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako kompanije treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmjene i dopune pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine. Prema izmjenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje lizing sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno, uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.8. Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nijesu ranije usvojeni (nastavak)

- **MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (dopune)**

Izmjene i dopune su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, i obavezu da se primjenjuju retrospektivno u skladu sa MRS 8. Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Izmjenama je pojašnjeno značenje prava na odlaganje izmirenja obaveza, uslov da ovo pravo postoji na kraju izvještajnog perioda, da namjera menadžmenta ne utiče na klasifikaciju na kratkoročne i dugoročne obaveze, da opcije druge ugovorne strane koje bi mogle da dovedu do izmirenja obaveza prenosom sopstvenih instrumenata kapitala entiteta ne utiču na klasifikaciju na kratkoročnu i dugoročnu obavezu. Takođe, izmjene i dopune preciziraju da samo kovenante sa kojima entitet mora biti usklađen na ili pre datuma izvještavanja mogu uticati na klasifikaciju obaveze. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest meseci nakon datuma izvještavanja. Ove izmjene još uvek nijesu usvojene od strane EU. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **MSFI 16 Lizing: Obaveze po osnovu u transakciji prodaje i povratnog lizinga (dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahtjeve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeraivanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga. Konkretno, prodavac-zakupac određuje „lizing plaćanja” ili „revidirana lizing plaćanja” na takav način da prodavac-zakupac ne priznaje bilo kakav iznos dobitka ili gubitka koji se odnosi na pravo korišćenja koje zadržava. Primjena ovih zahteva ne sprečava prodavca-zakupca da prizna, u bilansu uspjeha, bilo kakav dobitak ili gubitak u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Prodavac-zakupac primjenjuje izmenu retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primjene, što je početak godišnjeg izvještajnog perioda u kojem je entitet prvi put primijenio MSFI 16. Ove izmjene još uvek nisu usvojene od strane EU. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **Dopuna MSFI 10 - Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 - Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**

Izmjene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmjena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Djelimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primjenu metoda učešća. Ove izmjene još uvijek nisu usvojene od strane EU. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Primjena novih i izmjene postojećih MSFI/MRS

Izuzet izmijenjenih MSFI opisanih u napomeni 2.6, usvojene računovodstvene politike identične su kao one u prethodnoj finansijskoj godini.

3.2. Izvještavanje o segmentima

Segmentno finansijsko izvještavanje nalazi osnovu u pravilno definisanim užim organizacionim djelovima Banke – segmentima. Ima značajnu informacionu ulogu u ostvarivanju ciljeva djelova i cjeline poslovnog subjekta, kroz kontrolu poslovanja i pravilno kreiranje motivacione politike za potrebe stimulacije djelova ka ostvarenju sopstvenih ciljeva i na taj način ostvarenje ciljeva cjeline.

Sve transakcije između poslovnih segmenata vrše se u skladu sa tržišnim uslovima poslovanja. Prihodi i rashodi direktno povezani sa svakim pojedinačnim segmentom poslovanja koriste se pri određivanju rezultata poslovanja svakog pojedinačnog segmenta.

U skladu sa MSFI 8, izvještajni segmenti Banke su: Retail, Corporate, Finansijska tržišta i Ostalo. Detalji su dati u napomeni 5.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Banke se odmjeravaju u valuti primarnog privrednog okruženja unutar kojeg Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama eura (EUR), koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja Banke.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan poslovne transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Nemonetarne stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama priznaju se u bilansu uspjeha.

Kursne razlike koje nastaju iz promjene otplatne vrijednosti monetarnih stavki u stranoj valuti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim stavkama kao što su vlasničke hartije od vrijednosti klasifikovane po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se zajedno sa rezervama po osnovu vrednovanja (po fer vrijednosti) koji se prenose u kapital i akumuliraju u okviru ostalih rezervi u kapitalu.

Dobici i gubici nastali po osnovu kupoprodaje deviza za potrebe trgovanja iskazuju se u bilansu uspjeha kao neto dobiti/gubici od finansijskih sredstava i obaveza koje se drže radi trgovanja.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja obuhvataju:

In EUR	2022.	2021.
USD	0,9376	0,8823
CHF	1,0155	0,9650

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva

3.4.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije:

- Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a namijenjena su za trgovanje;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat;
- Finansijska sredstva koja se obavezno priznaju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena za trgovanje.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši klasifikacija i mjerenje su poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima i ugovorene karakteristike novčanih tokova finansijskih sredstava.

Procjena poslovnog modela

Poslovni model se definiše na osnovu procjene ciljeva za upravljanje finansijskim sredstvima na portfeljskom nivou, budući da ovakva procjena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izvještavanja rukovodstva. Informacije koje se razmatraju uključuju:

- Na koji način se prati uspješnost poslovnog modela i finansijskih sredstava, uključenih u taj model i kako se izvještava ključnom rukovodstvu;
- Rizici koji utiču na poslovni model (i finansijska sredstva), kao i način upravljanja ovim rizicima;
- Na koji se način nagrađuje rukovodstvo (npr. da li nagrađivanje zavisi od fer vrijednosti finansijskih sredstava kojim upravljaju ili od naplate ugovorenih novčanih tokova); i
- Učestalost, obim i trenutak prodaje u prethodnom periodu, razlozi za prodaju i očekivanja za prodaju u narednom periodu.

Definisanje poslovnog modela se temelji na razumnim činjenicama, bez uzimanja u obzir najslabijih i stresnih primjera. Ako su stvarni novčani tokovi različiti od prvobitno očekivanih, ne zahtjeva se reklasifikacija svih sredstava unutar tog poslovnog modela, ukoliko su se prilikom procjene poslovnog modela uzele u obzir sve relevantne činjenice.

Generalno, procjena poslovnog modela Banke se može sumirati na sljedeći način:

- krediti i dati depoziti uključeni su u poslovni model „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove,
- dužničke hartije od vrednosti su podijeljene na tri poslovna modela:
 - o prva grupa dužničkih hartija od vrijednosti predstavlja kategoriju „sredstva za trgovinu“,
 - o druga grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova i za prodaju“, gdje je cilj naplata novčanih tokova, ali i prodaja sredstava, pri čemu ova sredstva predstavljaju dio likvidnosnih rezervi banke,
 - o treća grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“.

Banka nema finansijskih sredstava u trgovačkoj knjizi.

Za dužničke hartije od vrijednosti unutar poslovnog modela „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, prodaje koje se odnose na povećanje kreditnog rizika hartije od vrijednosti, rizika koncentracije, prodaje koje su izvršene blizu konačnog roka dospijea, ili prodaje izvršene kako bi se zadovoljile potrebe likvidnosti u „stresnom scenariju“ su dozvoljene. Ostale prodaje, koje nisu posljedica povećanja kreditnog rizika, ipak mogu biti konzistentne sa poslovnim modelom, ako su takve prodaje izuzetak u tom poslovnim modelu i ako:

- su beznačajne po vrijednosti, i pojedinačno i u cjelini, čak i kada su takve prodaje česte;
- su rijetke, čak i kada su značajniji iznosi u pitanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.1. Klasifikacija (nastavak)

Pregled ugovornih odredbi instrumenata sa stanovišta SPPI testa (SPPI test – samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni dug)

Drugi korak u klasifikaciji finansijskih sredstava je procjena da li ugovorni novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate na neotplaćeni dug (SPPI test). Dužnička finansijska sredstva koja prolaze SPPI test se, u zavisnosti od poslovnog modela, mjere po amortizovanoj vrijednosti (ukoliko je poslovni model samo naplata) ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (ukoliko je poslovni model i naplata i prodaja).

Za namjene SPPI testa, glavnica predstavlja fer vrijednost finansijskog sredstva pri početnom priznavanju, a kamata naknadu za vremensku vrijednost novca (protok vremena), kreditni rizik (vezan za neotplaćenu glavnice u određenom periodu), kamatnu maržu i naknadu za druge kreditne rizike i troškove. Ukoliko ti kriterijumi nisu ispunjeni (ugovoreni novčani tokovi ne prolaze SPPI test), finansijska sredstva se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, bez obzira na poslovni model.

Finansijska sredstva, uključena u ostale poslovne modele, čiji cilj nije primanje novčanih tokova ili naplata novčanih tokova i prodaja, se uvijek mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i nisu predmet SPPI testa. Takođe, predmet SPPI testa nisu vlasnički finansijski instrumenti i instrumenti koji su kombinacija duga i kapitala.

MSFI 9 daje mogućnost da se finansijska sredstva, prilikom inicijalnog priznavanja, klasifikuju u grupu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (fair value opcija), ukoliko se razvrstavanjem u ovu kategoriju neutrališe, odnosno značajno smanjuje, nedosljednost mjerenja ili priznavanja, koja bi nastala vrednovanjem finansijskih instrumenata na različitim osnovama. Banka je izabrala politiku, koju dozvoljava MSFI 9, da nastavi da za računovodstvo zaštite primjenjuje MRS 39.

U dijelu klasifikacije i mjerenja finansijskih obaveza standard uglavnom ne zahtijeva promjene u odnosu na MRS 39, sa izuzetkom priznavanja efekata promjene vlastitog kreditnog rizika u ukupnom ostalom rezultatu za obaveze, koje su priznate po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Takva kretanja su uključena u ukupni ostali rezultat, bez mogućnosti naknadne reklasifikacije u bilans uspjeha.

Računovodstvena politika priznavanja modifikovanih finansijskih sredstava

Kada se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva izmijene, Banka procjenjuje da li su uslovi izmijenjeni do te mjere da u suštini to postaje novo finansijsko sredstvo. Sljedeći faktori se, između ostalog, uzimaju u obzir pri takvoj procjeni:

- razlog za promjenu novčanih tokova (komercijalni razlozi ili finansijske poteškoće klijenta);
- promena valute kredita;
- zamjena duga za kapital;
- da li je inicijalni dužnik zamijenjen novim, koji nije povezano lice sa inicijalnim dužnikom;
- da li je modifikacija takva da mijenja rezultat SPPI testa.

Ako promena rezultira prestankom priznavanja finansijskog sredstva, novo finansijsko sredstvo se inicijalno priznaje po fer vrijednosti, pri čemu se razlika priznaje kao gubitak ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat. Ako izmjena uslova ne rezultira novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne rezultira prestankom priznavanja. Na osnovu promjene novčanih tokova diskontovanih po inicijalnoj efektivnoj kamatnoj stopi, Banka priznaje dobitak ili gubitak od modifikacije, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat.

b) Reklasifikacija

Finansijska sredstva se mogu reklasifikovati samo kada se promijeni poslovni model upravljanja tim sredstvima. Reklasifikacija se vrši od početka izvještajnog perioda nakon promjene. Očekuje se da promjene poslovnog modela budu vrlo rijetke, i samo ukoliko dođe do početka nove ili prekida djelatnosti koja je značajna za poslovanje, i nisu se dogodile u periodu. Finansijske obaveze se neće reklasifikovati.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj za neposredne transakcione troškove. Ona se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, i umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proistekle iz obezvrjeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo, kada se kumulativni dobitci ili gubici prethodno iskazani u kapitalu prenose u bilans uspjeha, osim u slučaju vlasničkih instrumenata kapitala, kod kojih se promjene u fer vrijednosti iz kapitala nikad ne prenose u bilans uspjeha, čak ni u slučaju da je sredstvo isknjiženo.

Kamate, obračunate metodom efektivne kamatne stope, i kursne razlike iz monetarnih stavki, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se neposredno u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrijednosti, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u okviru kapitala, kao i promjena njihove fer vrijednosti.

Prihod od dividendi od hartija od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u bilansu uspjeha kada se utvrdi pravo Banke na naplatu.

3.4.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu konverzije duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

3.4.4. Otpisi

Banka otpisuje finansijska sredstva u cjelosti ili djelimično kada je iscrpila sve praktične napore za naplatu i nema razumnih očekivanja povrata ugovornih novčanih tokova. Kriterijumi koji ukazuju na to da ne postoji opravdano očekivanje naplate uključuju period kašnjenja, kvalitet obezbeđenja i različite faze postupaka izvršenja. Banka može otpisati finansijska sredstva koja su još uvek predmet izvršnih aktivnosti, ali to ne utiče na njena prava u izvršnim postupcima. Banka i dalje nastoji da u cjelosti naplati sve iznose na koje ima zakonsko pravo. Otpisom se smanjuje bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva i ispravka vrijednosti. Svaki naknadni povraćaj sredstava knjiži se u korist troška obezvrjeđenja finansijskih sredstava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan odmjerenja, tj. na tekućoj cijeni koja bi bila postignuta prilikom prodaje sredstava ili prenosa obaveza na taj dan. To je cijena koja predstavlja najbolju ponudu i tražnju, bez uzimanja u obzir transakcionih troškova. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, modela diskontovanja budućih novčanih tokova, ili opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

Ukoliko se primjenjuje model diskontovanja novčanih tokova, procjena budućih tokova gotovine zasniva se na najboljoj procjeni rukovodstva, a kao diskontna stopa koristi se tržišna stopa srodnog finansijskog instrumenta sa uporedivim karakteristikama na dan bilansa stanja. Ukoliko se primjenjuju modeli formiranja cijena, „inputi“ se zasnivaju na tržišnim vrijednostima sa stanjem na dan izvještavanja.

3.5. „Prebijanje“ finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se „prebijaju“ i neto iznos se iskazuje u bilansu stanja samo onda kada postoji zakonski izvršivo pravo da se „prebiju“ priznati iznosi i kada postoji namjera da se obaveze izmire na neto osnovi, odnosno da se sredstva realizuju, a obaveze izmire istovremeno.

3.6. Prihodi i rashodi od kamata

Kamatni prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha za sva finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti, i sva dužnička finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat i koja nose kamatu, na obračunskoj osnovi, korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamate na sva dužnička finansijska sredstva koja se mjere po fer vrednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena trgovanju, priznaju se korišćenjem ugovorne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod obračuna amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i alokacije prihoda i rashoda od kamata na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, prema potrebi, u kraćem vremenskom periodu, na sadašnju vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene i primljene između ugovornih strana, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte.

Prihodi od kamata izračunavaju se primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava koja nisu obezvrijeđena.

Za sredstva koja su obezvrijeđena (stage 3), primjenjuje se efektivna kamatna stopa na neto knjigovodstvenu vrijednost. U slučaju da u narednom periodu dođe do značajnog poboljšanja boniteta komitenta (prelazak u stage 1 ili 2), efektivna kamatna stopa se ponovo aplicira na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva.

3.7. Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga, priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Provizije i naknade, koje su uključene u obračun efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze priznaju se kao kamatni prihodi, odnosno rashodi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, vođenja transakcionih računa, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.8. Neto rezultat trgovanja

Dobici i gubici po osnovu trgovanja uključuju dobitke i gubitke od devizne razmjene, dobitke i gubitke od prilagođavanja fer vrijednosti finansijskih sredstava, usklađivanje fer vrijednosti, i dobitke i gubitke od prodaje finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Računovodstveni obuhvat zakupa

Zakup je ugovoreni odnos, u kome zakupodavac, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, na zakupca prenosi pravo korišćenja sredstva za ugovoreni period.

Zakup je ugovor ili dio ugovora koji stvara izvršna prava i obaveze i prenosi pravo na kontrolu upotrebu identifikovane imovine na određeno vrijeme u zamjenu za naknadu. Prema tome, MSFI 16 zahtijeva utvrđivanje da li ugovor ispunjava definiciju zakupa.

a) Banka kao zakupac

Banka priznaje obavezu po osnovu zakupa i imovinu s pravom korišćenja tokom trajanja zakupa za sve zakupe, uz određene izuzetke - zakupi imovine „male vrijednosti“ i kratkoročni zakupi. Kao kratkoročni zakupi definisani su oni zakupi koji na datum početka zakupa imaju rok od 12 mjeseci ili manje, bez mogućnosti kupovine osnovnog sredstva. Zakupi imovine čija je vrijednost na datum početka zakupa manja ili jednaka EUR 5 hiljada, definišu se kao zakupi „male vrijednosti“, i priznaju se kao trošak zakupa za vrijeme trajanja ugovora o zakupu.

Imovina s pravom korišćenja

Na datum početka zakupa, Banka vrši odmjeravanje imovine s pravom korišćenja po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost imovine s pravom korišćenja obuhvata: iznos incijalno mjerene obaveze po osnovu zakupa, prilagođen za bilo koja plaćanja izvršena na dan ili prije prvog dana trajanja zakupa, umanjen za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom i bilo koje početne direktne troškove koje ima zakupac, i procjenu troškova koji treba da nastanu iz zakupa na kraju roka zakupa. Nakon datuma početka, Banka mjeri imovinu s pravom korišćenja koristeći metod troška (imovina se mjeri po metodi troška, umanjenoj za eventualnu akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti i prilagođenoj za svako ponovno vrednovanje obaveza po osnovu zakupa) i priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja linearnom metodom tokom perioda zakupa, i (odvojeno) kamatu na obaveze po osnovu zakupa.

Obaveze po osnovu zakupa

Na datum početka ugovora, Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa po neto sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nisu plaćene na taj datum. Zakupnine se sastoje od fiksnih plaćanja, varijabilnih plaćanja zakupnina koja zavise od indeksa ili stopa, iznosa za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancija rezidualne vrijednosti, plaćanja za zakup u opcionom period produženja, ako postoji razumna vjerovatnoća da će se opcija iskoristiti, i isplate koje zahtijeva zakupac za prijevremeni raskid zakupa, ako ugovor o zakupu ostavlja mogućnosti raskida.

Naknadno (nakon datuma početka ugovora o zakupu), Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa na način što se vrši:

- povećanje knjigovodstvene vrijednosti, po osnovu promjena kamate na obavezu po osnovu zakupa;
- smanjenje knjigovodstvene vrijednosti po osnovu izvršenih isplata zakupnina; i
- ponovno odmjeravanje knjigovodstvene vrijednosti, kako bi se odrazilo sve ponovne procjene ili promjene ugovora o zakupu.

b) Banka kao zakupodavac

Svi zakupi gdje se Banka javlja u ulozi zakupodavca su klasifikovani kao operativni zakupi, jer se ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad sredstvima koja su predmet zakupa. Primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod, na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Banka priznaje sve troškove, uključujući amortizaciju, koji se dese u periodu trajanja zakupa kao trošak u bilansu uspjeha. Direktni troškovi nastali pri sklapanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti zakupljenog sredstva i priznaju tokom trajanja zakupa po istoj osnovi kao prihod od zakupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Očekivani kreditni gubici

U skladu sa MSFI 9, Banka je prešla sa modela nastalih gubitaka na model očekivanog gubitka. Prema prethodno pomenutom standardu, Banka je u obavezi da prepozna ne samo kreditne gubitke koji su nastali, već i gubitke za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke je potrebno prepoznati za sve kredite i druge dužničke finansijske instrumente koji se ne drže po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ispravka vrijednosti se temelji na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunjavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, u kom slučaju se ispravka vrijednosti temelji na vjerovatnoći neispunjavanja obaveza tokom cijelog životnog vijeka finansijske imovine (LECL). Banka utvrđuje da li se rizik od neplaćanja značajno povećao od početnog priznavanja na bazi odgovarajućih i provjerljivih informacija koje se mogu prikupiti bez pretjeranih dodatnih troškova. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu i stručnoj kreditnoj procjeni i uključivanju informacija koje se odnose na budućnost.

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolija, kako na nivou individualnog klijenta, tako i na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija, kako bi u kontinuitetu procjenjivala potrebne rezerve za ECL (očekivani kreditni gubici). Banka formira individualne rezerve za klijente koji se nalaze na individualnoj ocjeni, koji su svrstani u fazu 3. Ovakav izračun se zasniva na informacijama o ispunjavanju ugovorenih obaveza ili drugim finansijskim teškoćama dužnika, ili drugim važnim činjenicama. Pojedinačne procjene zasnovane su na očekivanim diskontovnim novčanim tokovima iz poslovnja, ili procijenjenim očekivanim plaćanjima iz obezbjeđenja.

Za sva rizična sredstva i potencijalne obaveze koji su svrstani u fazu 1 i fazu 2, ili za finansijsku imovinu u fazi 3 sa izloženošću ispod praga materijalnosti ispravke se procjenjuju na kolektivnoj osnovi. ECL u ovoj grupi imovine se procjenjuje na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika kombinujući istorijska kretanja sa budućim makroekonomskim predviđanjima. Kod modela koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika vrši se redovna validacija i nanovo se testiraju kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Klasifikacija u fazama

Banka je pripremila metodologiju koja objašnjava model očekivanih kreditnih gubitaka i kojom su definisani kriterijumi razvrstavanja u faze, prelaz između faza, izračun indikatora rizika i validaciju modela. Banka klasifikuje finansijske instrumente u fazu 1, fazu 2, i fazu 3 ili 4, na osnovu primenjene metodologije obezvrjeđenja, kako je opisano u nastavku:

- Faza 1: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda;
- Faza 2: značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti za vijek trajanja finansijskog sredstva, i
- Faza 3: Banka prepoznaje gubitke za vijek trajanja finansijskog sredstva. Definicija neispunjavanja obaveza usklađena je sa smjericama EBA. Na bazi internog sistema razvrstavanja neperformansi portfolio je raspoređen u D, DF i E bonitetni razred koji uključuje potraživanja koja su u kašnjenju preko 90 dana, kao i potraživanja sa malom vjerovatnoćom plaćanja („unlikely to pay“).
- Faza 4 je tzv. POCI aktiva, koja se smatra nenaplativom već pri početnom priznanju;.

Značajno povećanje kreditnog rizika se podrazumjeva u sljedećim situacijama:

- kada se bonitet značajno pogoršao na datum izvještavanja, u odnosu na bonitet pri odobravanju finansijskog sredstva,
- kada postoji kašnjenje preko 30 dana u izmirivanju obaveza po finansijskom sredstvu (dani kašnjenja su uključeni u procjeni boniteta),
- odobravanje restrukturiranja finansijskog sredstva, ili
- ako je finansijsko sredstvo stavljeno na listu za praćenje („watch“ lista 2) ili listu za intenzivno posmatranje.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

Metodologija bonitetnog razvrstavanja za banke i države klasifikacija zavisi od toga da li postoji bonitet utvrđen od strane međunarodnih agencija Fitch, Moody's ili S&P. Bonitet se određuje na osnovu prosječnog međunarodnog boniteta. Ako ne postoje međunarodni kreditni rejting, klasifikacija se zasniva na internoj metodologiji Banke.

Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 1 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u 12 mjeseci ili kraćem periodu, ako je dospijeće finansijske imovine kraće od 1 godine. Vjerovatnoća neplaćanja u 12 mjeseci uključuje uticaj makroekonomskih prognoza. Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 2 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u cijelom periodu trajanja sredstva, jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog početnog priznavanja. Izračun se takođe zasniva na većem broju ekonomskih scenarija za identifikovanje vjerovatnoće gubitaka koji su okrenuti ka budućnosti i koji uključuju makroekonomske prognoze.

Za finansijske instrumente u fazi 3 Banka priznaje rezervaciju za gubitak jednak očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog vijeka instrumenta (LECL). Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju kolektivne ispravke vrijednosti koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti prebačeni iz faze 3 ako više ne ispunjavaju kriterijume za fazu 3 nakon probnog perioda. Specijalni tretman se primjenjuje za finansijska sredstva obezvredena u trenutku kupovine ili emisije (POCI), za koje se ispravka vrijednosti prepoznaje samo za očekivane gubitke u periodu od početnog priznavanja.

Izračunavanje kolektivnih ispravki vrijednosti vrši se množenjem izloženosti u neplaćanju (EAD) (izloženost po defaultu) na kraju svakog mjeseca sa odgovarajućom vjerovatnoćom neplaćanja (PD) i gubitkom u slučaju neplaćanja (LGD). Izloženost u neplaćanju je suma bilansnih izloženosti i vanbilansnih izloženosti pomnoženih sa faktorom kreditne konverzije (CCF). Dobijeni rezultat se za svaki pojedinačni mjesec diskontuje na sadašnje vrijeme. Za izloženosti u fazi 1 očekivani gubici se odnose na period od 12 mjeseci, dok se za fazu 2 uključuju svi očekivani gubici do datuma isteka sredstva.

U svrhu procjene gubitaka u slučaju neplaćanja (LGD), Banka koristi alat umanjenja vrijednosti kolaterala (HC) za svaki pojedinačni kolateral i stopu plaćanja za neobezbjedene izloženosti (URR). U nedostatku dovoljno reprezentativnih istorijskih podataka na bazi kojih bi se izračunali predmetne stope, Banka primjenjuje stope koje dobija od NLB d.d..

Očekivani životni vijek

Prilikom ocjene očekivanih kreditnih gubitaka, Banka mora uzeti u obzir maksimalni ugovorni period na koji je Banka izložena kreditnom riziku.

Informacije usmjerene na budućnost

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika i pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka.

Makroekonomski scenariji koje Banka koristi za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka zasnovani su na postojećem okviru NLB Grupe za testiranje otpornosti na stresne situacije. Scenariji u okviru stresnog testiranja su predmet redovnog praćenja od strane Banke. Scenariji i statistički modeli isti su za sve članice NLB Grupe, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti banaka članica kroz proces kalibracije rezultata scenarija. Prema MSFI 9 koristi se trokomponentni okvir scenarija i to osnovni, optimistični i pesimistični scenariji.

Osnovni scenario predstavlja direktnu primjenu zvaničnih prognoza BDP-a (MMF, EK i IMAD) sa dodatnim modifikacijama u cilju ublažavanja mogućeg prekomjernog optimizma ili pesimizma u prognozama. Pesimistički scenario pretpostavlja umjereno ciklično usporavanje ekonomije. Optimistični scenario uzima najbolje projekcije BDP-a u petogodišnjem periodu, dok se pesimistički scenario odnosi na nepovoljan makro scenario iz ICAAP procesa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

Svaki scenario je ponderisan odgovarajućom vjerovatnoćom pojave, a ponderisani prosječni scenario se naknadno izračunava. Ponderi su izvedeni iz istorijskih podataka na osnovu njihovih distributivnih svojstava. Ponderisani prosječni scenario se koristi kao osnova za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9.

Rekalkulacija svih parametara vrši se godišnje ili češće ako se makroekonomsko okruženje mijenja više nego što je uključeno u prethodne prognoze. U tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

b) Ispravke vrijednosti za pojedinačno ocijenjene očekivane gubitke

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti

Banka obezvrđuje finansijska sredstva pojedinačno u slučaju pojedinačno značajnih finansijskih sredstava klasifikovanih u fazu 3; preostala finansijska sredstva su slabo grupisana. Prag materijalnosti za individualno ocijenjena potraživanja su EUR 50 hiljada za fizička lica, odnosno EUR 20 hiljada za pravna lica.

Iznos gubitka se procjenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i neto sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova koji su diskontovani na datum obračuna. Scenario procjene očekivanih kreditnih gubitaka može se zasnivati na pretpostavci "going concern" koji uzima u obzir novčane tokove iz redovnog poslovanja. U slučaju pretpostavke "gone concern" se očekuju nadoknada isključivo od prodaje sredstava obezbjeđenja. Visina naplate iz sredstava obezbjeđenja se zasniva na procjeni tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za definisani haircut (HC) i diskontovanoj u određenom vremenskom periodu (svođenje na sadašnju vrijednost). Vanbilansne kreditne izloženosti se takođe procjenjuju pojedinačno, a očekivani kreditni gubici evidentiraju se na strani pasive.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti se umanjuje za vrijednost ispravke vrednosti, a gubitak se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Ako se iznos ispravki za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, zbog događaja koji je nastao nakon što je umanjeње vrijednosti priznato (npr. otplata u procesu oporavka premašuje očekivano predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u istoj poziciji bilansa uspeha na kojoj je priznat gubitak. Za vanbilansne izloženosti, iznos očekivanog kreditnog gubitka se priznaje u bilansu stanja u okviru pozicije „Rezervisanja" i u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“.

Finansijska sredstva klasifikovana po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat ne umanjuju knjigovodstvene iznose ovih finansijskih sredstava u bilansu stanja. Umjesto toga, iznos koji je jednak ispravci vrijednosti koja bi nastala ako bi se imovina mjerila po amortizovanoj vrijednosti priznaje se u ukupnom ostalom rezultatu kao akumulirani gubitak od umanjeња, i u bilansu uspeha na poziciji „Neto prihodi/rashodi od obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Pri prestanku priznavanja akumulirani gubitak priznat u ukupnom ostalom rezultatu prenosi se u bilans uspeha, dok se ukidanje očekivanih kreditnih gubitaka prenosi na prihode/rashode obezvrjeđenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se iznos ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, uslijed događaja koji se desio nakon priznavanja umanjeња vrijednosti (npr. otplata u procesu oporavka premašuje predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

c) Restrukturirani krediti

Restrukturirani kredit (ili restrukturirano finansijsko sredstvo) nastaje kao rezultat nemogućnosti dužnika da vrati dug pod prvobitno ugovorenim uslovima, bilo izmjenom uslova prvobitnog ugovora (putem aneksa) ili potpisivanjem novog ugovora prema kojem su ugovorne strane saglasne sa djelimičnom ili potpunom otplatom prvobitnog duga. Ako se kod potraživanja od klijenta uvodi status restrukturiranja, dužnik mora biti svrstan u rejting grupu C (interna rejting skala) ili nižu.

Definicija restrukturiranih kredita usklađena je sa regulativom Centralne banke Crne Gore i Evropskog bankarskog tijela (EBA). Cilj ovih definicija je adekvatan obuhvat izloženosti kod kojih su uvedene mjere restrukturiranja.

Računovodstveni tretman restrukturiranih kredita zavisi od vrste restrukturiranja. Kada Banka odobri modificovane uslove otplate polazeći od produženja roka za otplatu glavnice i/ili kamate i/ili restrukturiranje otplate glavnice i/ili kamate ili smanjenja kamatne stope i/ili ostalih troškova, prilagođava knjigovodstvenu vrijednost kredita na osnovu diskontovane vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova pod izmijenjenim uslovima i priznaje efekat u bilansu uspjeha. U slučaju smanjenja potraživanja prema dužniku kao rezultat ugovorenog odricanja duga i promjene vlasništva ili konverzije duga u kapital, Banka prestaje priznavanje potraživanja u dijelu koji se odnosi na otpis ili ugovorno odricanje od duga. Nova procjena budućih novčanih tokova za preostalo potraživanje zasniva se na ažuriranoj procjeni vjerovatnoće gubitka. Banka razmatra modificovani položaj dužnika, ekonomska očekivanja i kolateral kod restrukturiranih kredita. Kada se restrukturirani kredit naplaćuje preuzimanjem druge imovine (nekretnine, postrojenja i oprema, hartije od vrijednosti i ostala finansijska imovina), uključujući ulaganja u kapital dužnika dobijenih konverzijom duga u kapital, priznavanje stečene imovine u bilansu stanja vrši se po fer vrijednosti, priznajući razliku između fer vrijednosti sredstva i knjigovodstvene vrijednosti eliminisanog potraživanja u bilansu uspjeha.

Restrukturirane izloženosti mogu se identifikovati i u performing i u non-performing dijelu portfolija. Kada je restrukturirani kredit klasifikovan kao non-performing, može se reklasifikovati u performing ako se izloženost više ne smatra nenaplativom, ako je određeni iznos otplaćen, ako je prošla godina od određenog relevantnog događaja (izvršeno restrukturiranje, klasifikacija u non-performing, otplata posljednjeg dospjelog iznosa, kraj grejs perioda) i nakon restrukturiranja nije bilo dospjelih obaveza u kašnjenju ili sumnji u pogledu otplate cjelokupne izloženosti pod uslovima i odredbama definisanih restrukturiranjem. Odsustvo sumnje potvrđuje se analizom finansijskog stanja dužnika.

Status restrukturiranja se može povući kada:

- je proteklo najmanje 2 godine probnog perioda od posljednjeg:
 - o trenutka produženja mjera restrukturiranja ili
 - o trenutka kada je restrukturirana izloženost klasifikovana kao performing.
- izvršene su redovne isplate glavnice ili kamata u značajnom ukupnom iznosu tokom najmanje polovine probnog perioda; i
- nije bilo kašnjenja u probnom periodu duže od 30 dana u iznosu iznad 100 EUR.

d) Sredstva vraćena u posjed

U određenim okolnostima, Banka, po osnovu neispunjenja ugovorne obaveze otplate duga, preuzima u posjed kolaterale koji su bili sredstvo obezbjeđenja po datom plasmanu. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjene za troškove prodaje i, u zavisnosti od namjene, klasifikuje u odgovarajuću kategoriju sredstava. Nakon početnog priznavanja preuzeta sredstva se odmjeravaju i izvještavaju u skladu sa politikom tih kategorija sredstava. Ukoliko nije drugačije navedeno, ova sredstva se iskazuju u okviru stavke „Ostala sredstva“, jer ih Banka privremeno drži sa namjerom prodaje odmah kada je to moguće. Svi dobitci/gubici od njihove prodaje iskazuju se u okviru stavke „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Nematerijalna sredstva***Licence*

Licence se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti zbog amortizacije i potencijalnog obezvrjeđenja. Amortizacija se priznaje primjenom proporcionalne metode, kako bi se trošak licenci raspodijelio u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi razvoja računarskog softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih prilikom stavljanja softvera u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 10 godina. Amortizacija nematerijalnih ulaganja počinje onog trenutka kada nematerijalno ulaganje postane raspoloživo za upotrebu.

3.12. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti zbog amortizacije i potencijalnog obezvrjeđenja. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknativ iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknativ iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrjeđeno. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi održavanja terete ostale rashode poslovanja perioda u kome su nastali.

Amortizacija sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti u toku njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

U tabeli koja slijedi dat je aproksimativan prikaz korišćenih godišnjih stopa amortizacije tokom 2022. i 2021. godine:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Građevinski objekti	3%	3%
Računari i računarska oprema	14,30% - 50%	14,30% - 50%
Namještaj i oprema	20%	20%
Vozila	20%	20%
Ulaganje u tuđe objekte	20%	20%

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3.13. Investicione nekretnine

Nekretnine se klasifikuju u investicione nekretnine ako se ne koriste neposredno za obavljanje djelatnosti, već se posjeduju sa namjenom izdavanja u poslovni zakup. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti koju, pored kupovne cijene, čine davanja i neposredni troškovi koje je moguće neposredno pripisati nabavci. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se odmjeravaju po modelu fer vrijednosti koja se temelji na trenutnim tržišnim cijenama. Dobici i gubici iz naknadnog odmjeravanja po fer vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Stalna sredstva namijenjena prodaji i stalna sredstva poslovanja koje se obustavlja

Stalna sredstva i sredstva poslovanja koje se obustavlja se klasifikuju kao namijenjena prodaji ako se očekuje da će njihova knjigovodstvena vrijednost biti nadoknađena prodajom, a ne upotrebom sredstva. Smatra se da su uslovi za klasifikaciju u ovu kategoriju ispunjeni kada je prodaja veoma vjerovatna, i imovina je na raspoglanju za trenutnu prodaju. Rukovodstvo Banke mora biti posvećeno prodaji, i prodaja se očekuje u roku od godinu dana od datuma klasifikacije. Stalna sredstva namijenjena prodaji i stalna sredstva poslovanja koje se obustavlja se početno priznaju po nižoj od prethodne knjigovodstvene vrijednosti ili fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Kasnije mjerenje nekretnina namijenjenih prodaji se vrši po modelu fer vrijednosti, umanjene za troškove prodaje. Efekat vrednovanja se priznaje u bilansu uspjeha, u okviru pozicije „Troškovi obezvređenja i rezervisanja“.

3.15 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni i bankomatima, visoko likvidna finansijska sredstva sa originalnim dospijećem do 90 dana i novčana sredstva bez posebne namjene na računima kod Centralne banke Crne Gore, dužničke hartije od vrijednosti sa originalnim dospijećem do 90 dana, kao i sredstva na računima kod domaćih i inostranih banaka.

3.16. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.17. Finansijske garancije

Finansijske garancije se na datum izdavanja priznaju po fer vrijednosti koja je jednaka iznosu primljene naknade. Primljena naknada se prenosi u bilans uspjeha u toku perioda trajanja ugovora primjenom proporcionalne metode. Obaveza banke po osnovu finansijskih garancija naknadno se odmjerava po vrijednosti većoj od:

- inicijalnog odmjeravanja, korigovanog za amortizaciju obračunatu sa ciljem da se prizna prihod od naknade ostvaren u toku važenja garancije; odnosno
- najbolje procjene izdatka koji je potreban za izmirenje obaveze.

3.18. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je obično jednaka primljenom iznosu. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha kao kamatni rashodi u periodu korišćenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.19. Primanja zaposlenih

a) *Kratkoročna primanja*

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po relevantnim zakonskim propisima. Banka je obavezna i da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih uplati državnim fondovima. Doprinosi se priznaju kao trošak perioda na koji se odnose, u okviru troškova rada. Banka nema zakonsku niti izvedenu obavezu za dalje plaćanje doprinosa državnim fondovima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.19. Primanja zaposlenih (nastavak)

b) Beneficije zaposlenih

Beneficije zaposlenih uključuju naknade za penzionisanje i jubilarne nagrade.

Pravo na te naknade je obično uslovljeno preostalom dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetkom minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa, poslije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih i jubilarnih nagrada procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara, koji vrši obračun budućih obaveza diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih plata i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka. Naknade zaposlenima su uključene u bilans uspjeha u poziciju administrativni troškovi, kao troškovi rada, dok su kamate za obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada, priznate kao rashodi kamata i slični rashodi. Te kamate predstavljaju promjenu sadašnje vrijednosti obaveze, koja nastaje usljed približavanja periodu dospjeća za plaćanje.

Aktuarski dobiti ili gubici po osnovu promjene aktuarskih demografskih i finansijskih pretpostavki i iskustvenih prilagođavanja (razlika između stvarnih i projektovanih isplata iz aktuarskih procjena) se priznaju u kapitalu, kao aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha.

Aktuarski dobiti ili gubici po osnovu jubilarnih nagrada, se u bilansu uspeha uključene kao trošak rada.

3.20. Transakcije plaćanja na osnovu akcija namirene gotovinom

Ukoliko su ispunjeni određeni uslovi, članovi Upravnog odbora i zaposleni koji obavljaju posebne poslove – identifikovani zaposleni (oni koji u okviru svojih zadataka i aktivnosti mogu značajno uticati na rizični profil Banke) dobijaju dio varijabilne naknade u vidu instrumenata, čija je vrednost vezana za vrednost akcija Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana. Po isteku zakonom propisanog roka (do pet godina), korisnici dobijaju novčane isplate u zavisnosti od vrednosti akcije Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana u trenutku isplate. U bilansu stanja ova obaveza se priznaje na poziciji „Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspeha.“ Njena fer vrednost se mjeri pri početnom prizavanju, a pri svakom sledećem izvještajnom periodu vrši se ponovna procjena fer vrijednosti obaveze, do (i uključujući) datum poravnanja. Promjene u fer vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha, na poziciji „Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspeha, a koji se ne drže radi trgovanja“.

3.21. Oporezivanje

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04 i Sl. list Crne Gore 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22), primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskoj prijavi.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usklađivanjem dobiti objelodanjene u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom progresivnih stopa oporezivanja, i to za iznos oporezive dobiti do EUR 100.000,00 stope od 9%; iznos od EUR 100.000,00 do 1.500.000,00 stope od 12%, i na iznos oporezive dobiti preko 1.500.000,00 EUR stope od 15% (2021: proporcionalno, po stopi od 9%).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Oporezivanje (nastavak)

b) Odloženi porez na dobit

Odloženi porezi se obračunavaju primjenom metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za sve privremene razlike proizišle iz razlike između poreske vrijednosti sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti, iskazane za potrebe finansijskog izvještavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg postoji vjerovatnoća da će budući oporezovani dobitak biti raspoloživ u odnosu na koji se odbitna privremena razlika može iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u okviru kapitala.

Za utvrđivanje odloženih poreskih sredstava ili obaveza koristi se stopi poreza na dobit za koju se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo bude realizovalo ili obaveza bude izmirena.

3.22. Akcijski kapital

Uplaćeni akcijski kapital Banke predstavlja iznos novčanih sredstava uplaćenih od strane akcionara. Akcijski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna stavka u bilansu stanja.

Dividende od akcija se evidentiraju u okviru kapitala u periodu u kome je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.23 Korišćenje procjena

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje utiču na prikazane iznose sredstava i obaveza. Procjene i prosuđivanja kontinuirano se ocjenjuju i bazirane su na istorijskom iskustvu i ostalim faktorima uključujući očekivanja o budućim događajima koja se smatraju razumnim pod određenim uslovima. Najznačajnija korišćenja procjena i prosuđivanja su sljedeća:

a) Umanjenje vrijednosti kredita

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolia mjesečno, kako na individualnoj, tako i na skupnoj tj. portfeljskoj osnovi, sa ciljem tekuće procjene potrebne visine ispravke vrijednosti. Prilikom određivanja visine ispravke vrijednosti na individualnoj osnovi (finansijska imovina koja se pripisuje fazi 3), Banka procjenjuje vrijednost budućih novčanih tokova, najčešće iz sredstava obezbjeđenja, koristeći određeni stepen umanjenja vrijednosti kolaterala (hair-cuts) i određeni period naplate. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i perioda budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih umanjenja vrijednosti kolaterala i stvarnih iskustava.

Ispravke vrijednosti se procjenjuju na grupnom nivou za finansijska sredstva pripisana Fazi 1 ili 2, ili za finansijska sredstva u Fazi 3 sa izloženošću ispod praga materijalnosti. Očekivani kreditni gubitak u ovoj grupi sredstava procjenjuje se na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika (vjerovatnoća neizvršenja obaveza i iznos gubitka u momentu neizvršenja obaveza) koji kombinuju istorijska kretanja parametara sa budućim makroekonomskim predviđanjima. Modeli koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika se provjeravaju i testiraju na redovnoj osnovi kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Banka redovno sprovodi stres testiranje u okviru normativnog pristupa ICAAP procesa, gdje se trogodišnji budžet testira na nepovoljne okolnosti. Odabrani scenario stresa predviđa nepovoljne ekonomske okolnosti u kojima usporavanje globalne ekonomije utiče na ekonomski rast u zemljama sa otvorenim ekonomijama, kakva je Crna Gora.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.23. Korišćenje procjena (nastavak)

a) Umanjenje vrijednosti kredita (nastavak)

Što se tiče kreditnog rizika, tzv. adverse scenario ima nepovoljan uticaj na stope neizvršenja obaveza i stope gubitaka (očekivani gubici nakon nastupanja kašnjenja). Nadalje, predviđen je transfer sredstava u okviru uspješnog podportfolija u rejting klase sa većom vjerovatnoćom neizvršenja obaveza. Na osnovu postojećih izloženosti za kraj 2021. godine i planiranih bilansa stanja i uspjeha za period 2022. - 2024. godina (koristi se pretpostavka statičnog bilansa stanja), procjenjuje se dodatna ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na postojeće izloženosti sa statusom neizvršenja obaveza i izloženosti bi prešle u status neispunjenja obaveza, kao i na preostali portfolio. Takođe se procjenjuju efekti na prihode Banke, druge troškove i regulatorni kapital. Pored adverse stress testa, banka je izradila i makro adverse scenario i procijenila efekte na rezultat poslovanja u kontekstu pretpostavki povezanih sa dešavanjima na globalnom planu.

Rezultati adverse stresnog scenarija za Banku pokazuju povećanje obezvrjeđenja u odnosu na planirani nivo u 2022. godini za EUR 9,9 miliona (trošak obezvrjeđenja za 2022. u adverse stresnom scenariju: EUR 14,2 miliona, u 2023. EUR 9,9 miliona i u 2024. EUR 5,9 miliona). Efekti su procijenjeni i za 2023. i 2024. godinu, u odnosu na Budžet.

b) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjerenja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjerenja, isti se ipak mogu razikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

c) Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenima određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu pogodnosti. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

Glavne pretpostavke koje su korišćene u aktuarskom obračunu su date u tabeli niže:

Aktuarske pretpostavke	31.12.2022.	31.12.2021.
Diskontni faktor	7,85%	3,8%
Rast zarade u skladu sa stopom inflacije, napredovanja, i povećanja zarada po osnovu minulog rada	3,3% - 14,2%	2,4% - 2,7%
Ostale pretpostavke		
Broj zaposlenih koji ispunjavaju uslove za isplatu pogodnosti	348	348

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.23. Korišćenje procjena (nastavak)

c) Dugoročne naknade zaposlenima (nastavak)

Analiza osjetljivosti na promjene bitnih aktuarskih pretpostavki za dugoročne naknade zaposlenima data je u tabeli niže:

Aktuarska pretpostavka	Promjena pretpostavki	Uticaj na rezervisanja za otpremnine zaposlenima (u %)	
		2022.	2021.
Diskontna kamatna stopa	+ 0,5 b.p.	-5,1%	-5,1%
	- 0,5 b.p.	5,6%	5,6%
Rast zarada	+ 0,5 b.p.	5,7%	5,6%
	- 0,5 b.p.	-5,3%	-5,1%

Prikaz aktuarskih dobitaka/gubitaka za dugoročne naknade zaposlenima (otpremnine za zaposlene) prikazan je u tabeli niže.

	2022.	2021.
Aktuarski dobitak/gubitak usljed promjene finansijskih pretpostavki	93	(7)
Aktuarski dobitak/gubitak usljed promjene demografskih pretpostavki	-	-
Aktuarski dobitak/gubitak zbog iskustva	(6)	13
Ukupno:	87	6

Ponderisano prosječno trajanje obaveze za otpremnine u godinama na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 17,4 godina (31. decembra 2021. godine: 15,83).

d) Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada, postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

e) Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U svom poslovanju Banka je izložena sljedećim rizicima:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizici
- Operativni rizici
- Rizik zemlje
- Drugi nefinansijski rizici (rizik kapitala, strateški rizik i dr).

Osnovne smjernice za upravljanje rizicima su definisane Rizik apetitom banke i Strategijom upravljanja rizicima, koji, zajedno sa internim politikama koje se usvajaju od strane Upravnog odbora, specificiraju rizik apetit, pristupe i metodologije za praćenje, mjerenje i upravljanje pojedinačnim tipovima rizika, kako bi se ostvarili interno postavljeni ciljevi i ispunili eksterni zahtjevi. Dodatno, usmjerenja koja se odnose na rizike su integrisana u proces planiranja na nivou Banke.

Okvir upravljanja rizikom

Upravljanje finansijskim rizicima se bazira na uspostavljanju odgovarajuće organizacione strukture u Banci, uspostavljanju i implementaciji kvalitetnih radnih procedura i adekvatnom sistemu internih kontrola. Nadzorni odbor nadzire postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, sprovođenje poslovne politike kreditne institucije, strateških ciljeva i strategije i politike Banke. Upravni odbor redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje. Odbor za rizike savjetuje Nadzorni odbor o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti Banke ka preuzimanju rizika i strategiji i pomaže u nadzoru nad sprovođenjem strategije od strane višeg rukovodstva. U Banci je organizovan i Revizorski odbor koji obavlja svoje aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija. Revizorskom odboru pomoć pruža Sektor interne revizije. Interna revizija sprovodi redovne i vanredne provjere procedura i kontrola upravljanja rizikom, a rezultate izvršenih provjera saopštava Revizorskom odboru.

Upravljanje finansijskim rizikom se bazira na organizacionoj samostalnosti, kvalitetnim procedurama i adekvatnom sistemu internih kontrola, a ima za cilj minimizaciju rizika u smislu postizanja projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala. Organizacioni djelovi Banke koji su zaduženi za preuzimanje rizika su odvojeni od organizacionog dijela zaduženog za analizu rizika i provjere usklađenosti poslovanja. U tom smislu su u okviru Banke formirane tri linije odbrane od rizika, pri čemu prvu predstavlja poslovni dio, drugu liniju odbrane čine funkcija kontrole rizika i funkcija usklađenosti poslovanja, dok interna revizija čini treću kontrolnu funkciju i treći liniju odbrane od rizika.

Proces upravljanja rizicima u Banci je, prije svega, regulisan Zakonom o kreditnim institucijama, i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Pored toga, proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu cilj upravljanja, metodologiju i način praćenja pojedinih vrsta rizika. Navedene interne akte usvaja Upravni odbor Banke.

Banka kontinuirano sprovodi analize kredita velikih klijenata, kao i predviđanja mogućih stresnih situacija. Osim pomenutog, Banka je uspostavila Sektor za restrukturiranje i Sektor upravljanja problematičnim plasmanima u cilju upravljanja i postizanja bolje naplativosti po kreditima klijenata sa sniženim kapacitetima za otplatu duga i nenaplativim kreditima.

Kod izlaganja tržišnom riziku i operativnom riziku, apetit prema riziku je umjeren, odnosno nizak do umjeren. Na polju strukturne likvidnosti Banka je u skladu sa Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige nastavila sa stvaranjem rezervi likvidnosti investirajući u državne obveznice zemalja sa visokim rejtingom i u državne zapise i obveznice Crne Gore.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik finansijskog gubitka u slučaju da klijent ili druga strana nisu u mogućnosti da ispune svoje ugovorne obaveze prema Banci, i u najvećoj mjeri proističe iz kredita i plasmana komitentima i drugim bankama i ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti. Banka definiše rizik apetit na području kreditnog rizika kao umjeren. U cilju obezbjeđivanja dugoročne stabilnosti na području upravljanja kreditnim rizikom, Banka teži postepenom poboljšanju kvaliteta kreditnog portfolija i održavanju zadovoljavajuće profitabilnosti, uspostavljanjem adekvatnog odnosa između prinosa i preuzetog rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni portfelj Banke sastoji se od kredita, hartija od vrijednosti, kamata, naknada, depozita kod banaka i avansa, kao i izdatih garancija, otvorenih akreditiva, preuzetih i potencijalnih obaveza, itd., a u odnosu na preduzeća, banke, državu, samostalne preduzetnike, građane i ostale komitente.

Prije odobravanja svakog pojedinačnog plasmana vrši se kreditna analiza i utvrđuje njegova klasifikacija. Prilikom klasifikacije Banka primjenjuje internu metodologiju, koja podrazumijeva analizu sposobnosti dužnika da uredno izmiruju sve obaveze prema Banci i drugim povjeriocima. Pri tom je potrebno uzeti u obzir kako menadžerske, tako i finansijske sposobnosti dužnika, kao i informacije o kvalitetu i kvantitetu.

Pored navedenog, prilikom klasifikacije se uzima u obzir i dosadašnji odnos klijenta sa Bankom i mogućnost obezbjeđivanja instrumenata zaštite od rizika novčanih tokova koji su dovoljni za izmirenje obaveza, kao i drugi relevantni faktori, kao što su informacije o opštem ekonomskom ciklusu, stanje i izgledi bankarskog sektora i položaj dužnika unutar sektora, usaglašenost namjene kredita sa djelatnošću dužnika.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja za bilansne stavke, vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke i rezervacija za potencijalne gubitke se sprovodi u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 134/21). Procjena pojedinačnih i skupnih umanjena (ispravki) vrijednosti potraživanja i rezervisanja na kraju svakog mjeseca se vrši za izloženosti mjerene po amortizacionom trošku i mjerene po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na temelju MSFI 9. Pojedinačno značajnim potraživanjem se smatra ukupna bruto izloženost banke prema pravnom licu koja je veća od EUR 20 hiljada, odnosno fizičkom licu koja je veća od EUR 50 hiljada.

Iznos individualnih obezvrjeđenja se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i procijenjenih budućih novčanih tokova (od unovčavanja kolaterala, iz poslovanja kompanije i ostalih izvora) po efektivnoj ili drugoj, odgovarajućoj, kamatnoj stopi. U slučaju vanbilansnih stavki, one se konvertuju u kreditne stavke koristeći kreditni faktor kreditne konverzije.

Za procjenu ispravke vrijednosti za skupno ocijenjene klijente, primjenjuje se model očekivanog gubitka koji pruža ocjenu kreditnih gubitaka procjenom niza mogućih ishoda koji uključuju predviđanje budućih ekonomskih uslova. Model očekivanih gubitaka zahtijeva da se prepoznaju ne samo kreditni gubici koji su već nastali, već i gubici za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke je potrebna za sve kredite i ostalu dužničku finansijsku imovinu koja se ne drži po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno s kreditnim obavezama i ugovorima o finansijskim garancijama. Obračunu očekivanog gubitka prethodi razvrstavanje finansijskih instrumenata u jednu od četiri faze, što opredjeljuje model obračuna ispravke vrijednosti u sljedećoj iteraciji. Prvi korak pri pripremi portfolija za obračun ispravke vrijednosti jeste da se klasifikuju potraživanja koja se vrijednuju po amortizovanoj vrijednosti, ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se na datum za koji se računa obezvrjeđenje kreditni rizik rizičnih sredstava i potencijalnih obaveza nije značajno povećao, Banka priznaje rezervacije za gubitak u periodu od 12 mjeseci očekivanih kreditnih gubitaka (faza 1). Ako je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, Banka reklasifikuje finansijsku imovinu i potencijalne obaveze u fazu 2 ili fazu 3 i priznaje rezervaciju za gubitak jednak očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog vijeka instrumenta. U fazu 4 se svrstavaju finansijski instrumenti koji se pri početnom priznanju tretiraju kao nenaplativi. Kada se kreditni rizik snizi, rizična sredstva i potencijalne obaveze se mogu reklasifikovati nazad u „bolju“ fazu nakon zadovoljenja određenih kriterijuma definisanih internim procedurama i međunarodnim standardima.

Za pripremu obračuna rezervisanja potrebno je procijeniti nekoliko pokazatelja rizika, kao što su umanjene vrijednosti kolaterala u slučaju prodaje (haircuts), otplate iz drugih izvora osim kolaterala, u slučaju neispunjavanja obaveza klijenta i vjerovatnoću neispunjavanja obaveza za homogene segmente klijenata. Skupna obezvrjeđenja se izračunavaju množenjem izloženosti, vjerovatnoće da izloženost postane nenaplativa, gubitka za nenaplative izloženosti i unovčavanja kod vanbilansnih pozicija iz poslova garancija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

a) Preuzete obaveze iz kreditnih sredstava

Preuzete obaveze su instrumenti koji obezbjeđuju sredstva klijentima onda kada su im potrebna. Garancije i akreditivi, koji predstavljaju neopozivu pisanu obavezu Banke da će u ime svog klijenta platiti trećoj strani dogovoreni iznos, u slučaju da njen klijent ne ispuni svoju obavezu plaćanja, nose isti rizik kao krediti. Kod kreditnog rizika u pogledu preuzetih obaveza po odobrenim a neiskorišćenim kreditima Banka je izložena potencijalnom gubitku u iznosu odobrenog a neiskorišćenog kredita. Međutim, vjerovatni iznos gubitka po osnovu kreditnog rizika je manji od ukupnog neiskorišćenog kredita, zbog toga što je većina preuzetih obaveza po odobrenim kreditima uslovljena ispunjavanjem određenih standarda od strane klijenata. Banka vrši nadzor ročnosti kreditnih obligacija, s obzirom na to da duži period važenja istovremeno nosi i veći kreditni rizik.

b) Interni bonitetni sistem

Interni bonitetni sistem Banke definiše pet klasa izloženosti, A, B, C, D i E. Učešće svake klase u ukupnom portfoliju prikazano je niže (uključena su finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti; finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, i potencijalne obaveze).

31.12.2022.					
	Bruto iznos	(%)	Pokrivenost izloženosti ispravkama (%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	637.823	76,06%	0,52%	(3.343)	16,12%
B	158.440	18,90%	2,20%	(3.485)	16,80%
C	32.889	3,92%	25,72%	(8.460)	40,79%
D i E	9.393	1,12%	58,06%	(5.454)	26,29%
Ukupno	838.545	100%	2,47%	(20.742)	100%

31.12.2021.					
	Bruto iznos	(%)	Pokrivenost izloženosti ispravkama (%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	496.083	65,82%	0,53%	(2.644)	11,91%
B	196.640	26,09%	2,05%	(4.034)	18,16%
C	45.817	6,08%	16,45%	(7.536)	33,93%
D i E	15.142	2,01%	52,80%	(7.995)	36,00%
Ukupno	753.682	100%	2,95%	(22.209)	100%

Kreditni rejting odražava kreditnu sposobnost klijenta čija izloženost proističe iz finansijskog instrumenta.

Kreditni rejting kategorije „A“ dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću, kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „B“ ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta, koja je privremenog karaktera, i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „C“ ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta, odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze, tako da kasni sa otplatom. Kategorije „D“ i „E“ odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama, odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjanja, stečaja ili likvidacije. Očekuje se da ovi klijenti neće moći da izmire većinu ili bilo koju obavezu na osnovu tokova gotovine iz aktivnosti poslovanja. Klijenti klasifikovani u rejtinge „C“, „D“ i „E“ predstavljaju loše, odnosno tzv. nenaplative kredite. Kreditni rejting potraživanja je, pored navedenog, opredijeljen i stepenom urednosti u otplati.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) *Maksimalna izloženost kreditnom riziku*

31.12.2022.

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	128.912	(9)	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kreditni i potraživanja od banaka</i>	84.837	(12)	84.825
<i>Kreditni i potraživanja od klijenata</i>			
Kreditni državi	20.775	(339)	20.436
Kreditni finansijskim organizacijama	1.000	(32)	968
Kreditni fizičkim licima	361.124	(5.387)	355.737
<i>Kreditna linija</i>	3.290	(164)	3.126
<i>Kreditne kartice</i>	3.905	(96)	3.809
<i>Stambeni krediti</i>	172.529	(1.790)	170.739
<i>Potrošački krediti</i>	181.329	(3.299)	178.030
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	71	(38)	33
Kreditni pravnim licima	166.425	(12.585)	153.840
<i>Kartice</i>	301	(47)	254
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	30.343	(570)	29.773
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	135.781	(11.968)	123.813
<i>Ukupno kreditni i potraživanja od klijenata</i>	549.324	(18.343)	530.981
Hartije od vrijednosti	56.607	(387)	56.220
Ostala finansijska sredstva	1.776	(369)	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	25.475	(214)	25.475
Ostala sredstva	7.448	(897)	6.551
<i>Ukupno</i>	854.379	(20.017)	834.362
<i>Potencijalne obaveze</i>	120.526	(1.631)	118.895
Akreditivi	1.808	(26)	1.782
Garancije	41.737	(707)	41.030
Odobreni neiskorišćeni krediti	76.981	(898)	76.083
UKUPNO	974.905	(21.648)	953.257

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) *Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)*

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	31.12.2021. Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	98.401	(8)	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kreditni i potraživanja od banaka</i>	30.039	(7)	30.032
<i>Kreditni i potraživanja od klijenata</i>			
Kreditni državi	24.369	(311)	24.058
Kreditni finansijskim organizacijama	47	-	47
Kreditni fizičkim licima	331.942	(6.957)	324.985
<i>Kreditna linija</i>	2.681	(178)	2.503
<i>Kreditne kartice</i>	3.378	(131)	3.247
<i>Stambeni krediti</i>	200.207	(3.125)	197.082
<i>Potrošački krediti</i>	125.588	(3.506)	122.082
<i>Ostali kreditni fizičkim licima</i>	88	(17)	71
Kreditni pravnim licima	153.915	(12.456)	141.459
<i>Kartice</i>	292	(45)	247
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	26.218	(487)	25.731
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	127.405	(11.924)	115.481
<i>Ukupno kreditni i potraživanja od klijenata</i>	510.273	(19.724)	490.549
Hartije od vrijednosti	65.931	(363)	65.568
Ostala finansijska sredstva	1.741	(292)	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	39.922	(406)	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja			
Kreditni i potraživanja od klijenata	-	-	-
Ostala sredstva	9.285	(925)	8.360
<i>Ukupno</i>	755.592	(21.319)	734.273
<i>Potencijalne obaveze</i>	105.776	(1.823)	103.953
Akreditivi	1.693	(11)	1.682
Garancije	42.581	(822)	41.759
Odobreni neiskorišćeni krediti	61.502	(990)	60.512
UKUPNO	861.368	(23.142)	838.226

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavlja ukupnu izloženost Banke kreditnom riziku koja obuhvata: kredite i potraživanja od banaka, kredite državi, kredite finansijskim institucijama, kredite fizičkim licima, kredite pravnim licima, dužničke hartije od vrijednosti, ostala finansijska potraživanja i potencijalne obaveze. U gore navedenim tabelama dat je pregled bruto izloženosti, ispravke vrijednosti (iznos obezvrjeđenja) i neto izloženosti potraživanja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

d) *Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti*

	31.12.2022.				
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	508.692	16.443	-	-	525.135
B	97.620	29.361	221	-	127.202
C	1.854	7.046	21.823	107	30.830
D i E	465	241	8.517	154	9.377
Ispravka vrijednosti	(4.085)	(2.151)	(12.761)	(114)	(19.111)
Neto vrijednost	604.546	50.940	17.800	147	673.433
					31.12.2021.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	395.238	5.415	287	-	400.940
B	116.414	32.339	936	24	149.713
C	4.977	13.723	22.690	1.221	42.611
D i E	331	263	14.052	74	14.720
Ispravka vrijednosti	(3.835)	(3.039)	(13.355)	(157)	(20.386)
Neto vrijednost	513.125	48.701	24.610	1.162	587.598

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

e) *Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

31.12.2022.

	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	25.475	-	-	-	25.475
B	-	-	-	-	-
C	-	-	-	-	-
D i E	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti	(214)	-	-	-	(214)
Knjigovodstvena vrijednost	25.475	-	-	-	25.475

31.12.2021.

	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	39.922	-	-	-	39.922
B	-	-	-	-	-
C	-	-	-	-	-
D i E	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti	(406)	-	-	-	(406)
Knjigovodstvena vrijednost	39.922	-	-	-	39.922

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

f) Kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama

					31.12.2022.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	85.676	1.429	108	-	87.213
B	26.282	4.956	-	-	31.238
C	286	702	1.071	-	2.059
D i E	4	-	12	-	16
Rezervisanja	(1.245)	(166)	(220)	-	(1.631)
Neto vrijednost	111.003	6.921	971	-	118.895

					31.12.2021.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	54.055	1.162	-	-	55.217
B	41.886	5.031	12	-	46.929
C	595	1.094	1.518	-	3.207
D i E	3	73	347	-	423
Rezervisanja	(1.047)	(260)	(516)	-	(1.823)
Neto vrijednost	95.492	7.100	1.361	-	103.953

Banka razvrstavanje potraživanja u faze vrši uzimajući u obzir kriterijume: odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna potraživanja, podatak o restrukturiranju potraživanja, podatak o kašnjenju, podatak o pripadnosti WL 2 i ICL listi. Kao jedan od kriterijuma koristi odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna ispravki vrijednosti potraživanja, pri čemu se kao bonitet uzima bonitet prema internoj metodologiji NLB Grupe, koja ne odgovara u potpunosti klasifikaciji u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore. U tabelama gore, Banka je prikazala klase u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore; stoga postoje određeni slučajevi A ili B boniteta, a da pripadaju fazi 3, ili D i E boniteta, a da pripadaju fazi 1 ili fazi 2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti

31.12.2022.

	Ukupna reprogramirana izloženost (bruto iznos)			Ispravka vrijednosti		Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	
Kreditni i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)						
<i>Kreditni fizičkim licima</i>	2.679	1.627	1.052	(135)	(509)	8.856
Kreditna linija	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	1.593	835	758	(50)	(434)	5.116
Potrošački krediti	1.054	792	262	(85)	(50)	3.608
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	(25)	132
<i>Kreditni pravnim licima</i>	23.276	2.334	20.942	(177)	(8.230)	44.903
Kreditni malim i srednjim preduzećima	23.270	2.334	20.936	(177)	(8.229)	44.875
Kreditni velikim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Neiskorišćeni krediti	6	-	6	-	(1)	28
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	25.955	3.961	21.994	(312)	(8.739)	53.759

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)

31.12.2021.

	Ukupna reprogramirana izloženost (bruto iznos)			Ispravka vrijednosti		Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	
Kreditni i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)						
<i>Kreditni fizičkim licima</i>	2.533	1.058	1.475	(115)	(635)	7.501
Kreditne linije	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	1.953	637	1.316	(77)	(603)	5.537
Potrošački krediti	548	421	127	(38)	(32)	1.881
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	-	83
<i>Kreditni pravnim licima</i>	19.772	524	19.248	(28)	(7.358)	40.104
Kreditni malim i srednjim preduzećima	19.717	499	19.218	(28)	(7.328)	40.073
Kreditni velikim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Neiskorišćeni krediti	55	25	30	-	(30)	31
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	22.305	1.582	20.723	(143)	(7.993)	47.605

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)

Reprogramirane izloženosti su iznosile EUR 25.955 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine (na dan 31. decembra 2021. godine: EUR 22.305 hiljada).

Reprogramirane izloženosti po periodima reprogramiranja su prikazane u tabeli niže za 31. decembar 2022. godine i 31. decembar 2021. godine., u bruto iznosima.

	31.12.2022.			
	<u>do 3 mjeseca</u>	<u>od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>preko 12 mjeseci</u>
Izloženost A i B klasa	48	1.097	796	2.020
Izloženost C, D, E klasa	40	605	6.022	15.327
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	<u>88</u>	<u>1.702</u>	<u>6.818</u>	<u>17.347</u>
	31.12.2021.			
	<u>do 3 mjeseca</u>	<u>od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>preko 12 mjeseci</u>
Izloženost A i B klasa	24	25	139	1.393
Izloženost C, D, E klasa	6.395	224	1.341	12.764
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	<u>6.419</u>	<u>249</u>	<u>1.480</u>	<u>14.157</u>

Reprogramirane izloženosti po danima kašnjenja su prikazane u tabeli niže za 31. decembar 2022. godine i 31. decembar 2021. godine., u bruto iznosima.

	31.12.2022.				
	<u>do 31 dan</u>	<u>od 31 do 90 dana</u>	<u>od 91 do 180 dana</u>	<u>od 180 do 360 dana</u>	<u>preko 360 dana</u>
Izloženost sa mjerama reprograma	22.645	55	171	173	2.911
	31.12.2021.				
	<u>do 31 dan</u>	<u>od 31 do 90 dana</u>	<u>od 91 do 180 dana</u>	<u>od 180 do 360 dana</u>	<u>preko 360 dana</u>
Izloženost sa mjerama reprograma	17.246	365	70	1.523	3.101

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) *Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane*

	31.12.2022.					
	Krediti i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijedeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	292.351	504.683	22.714	16.855	358.368	-
Krediti državi	4.258	6.208	-	-	16.178	-
Krediti bankama	-	-	-	-	84.825	-
Krediti finansijskim organizacijama	-	-	-	-	968	-
<i>Krediti fizičkim licima</i>	207.245	469.012	3.166	2.357	145.326	-
<i>Kreditna linija</i>	148	207	3	2	2.975	-
<i>Kreditne kartice</i>	19	26	359	98	3.431	-
<i>Stambeni krediti</i>	162.544	333.180	1.603	1.417	6.592	-
<i>Potrošački krediti</i>	44.501	135.294	1.201	840	132.328 ¹	-
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	33	305	-	-	-	-
<i>Krediti ostalim klijentima</i>	80.848	29.463	19.548	14.498	53.444	-
<i>Kartice</i>	-	-	5	4	249	-
<i>Krediti velikim preduzećima</i>	7.626	24.680	7.974	4.433	14.173	-
<i>Krediti malim i srednjim preduzećima</i>	73.222	4.783	11.569	10.061	39.022	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	56.220	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	1.407	-
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat					25.475	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	25.475	-
UKUPNO	292.351	504.683	22.714	16.855	383.843	-

¹ Od čega 21.696 hiljada EUR potrošačkih kredita koji su obezbijedeni polisom osiguranja potrošačkih kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) *Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)*

	31.12.2021.					
	Krediti i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijedeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	273.928	727.250	21.922	14.555	291.748	-
Krediti državi	2.813	4.208	945	1.000	20.300	-
Krediti bankama	-	-	-	-	30.032	-
Krediti finansijskim organizacijama	-	-	-	-	47	-
<i>Krediti fizičkim licima</i>	189.273	424.126	3.572	2.832	132.140	-
<i>Kreditna linija</i>	-	-	-	-	2.503	-
<i>Kreditne kartice</i>	23	32	383	100	2.841	-
<i>Stambeni krediti</i>	184.301	403.937	2.997	2.437	9.784	-
<i>Potrošački krediti</i>	4.878	19.843	192	295	117.012 ²	-
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	71	314	-	-	-	-
<i>Krediti ostalim klijentima</i>	81.842	298.916	17.405	10.723	42.212	-
<i>Kartice</i>	-	-	2	1	245	-
<i>Krediti velikim preduzećima</i>	13.057	41.447	4.379	1.358	8.295	-
<i>Krediti malim i srednjim preduzećima</i>	68.785	257.469	13.024	9.364	33.672	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	65.568	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	1.449	-
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat					39.922	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	39.922	-
UKUPNO	273.928	727.250	21.922	14.555	331.670	-

² Od čega 10.137 hiljada EUR kredita koji su obezbijedeni polisom osiguranja potrošačkih kredita.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)

Banka uzima različita sredstva obezbjeđenja kredita da bi umanjila kreditni rizik. Odluka o vrsti i vrijednosti kolaterala zavisi od analize komitenta i potencijalnog plasmana. Uzimanjem sredstava obezbjeđenja, Banka smanjuje rizik od potencijalne nemogućnosti klijenta da na vrijeme izvrši obaveze plaćanja. Objelodanjenu fer vrijednost kolaterala utvrđuje ovlašćeni procjenitelj Banke. Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost koja se može realizovati od strane zakonskih vlasnika sredstava. Obezbjeđivanje finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrijednosti je determinisano fer vrijednošću kolaterala.

Finansijski instrumenti kojima je prekoračen rok dospijeca, ali nisu obezvrijeđeni, jesu oni finansijski instrumenti kod kojih je prekoračen rok ugovornih dospijeca glavnice i kamate, ali Banka smatra da njihovo umanjeno vrijednosti nije adekvatno na osnovu količine raspoloživih instrumenata obezbjeđenja ili trenutka naplate iznosa koji se duguju Banci.

Iako su krediti pokriveni kolateralom, može doći do obezvrijeđenja kredita ukoliko se određeni dio kolaterala ne može prodati usljed administrativnih i drugih ograničenja, što može dovesti do produženja vremenskog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.

i) Analiza neto kredita i potraživanja po geografskim sektorima

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

	31.12.2022.	31.12.2021.
Zemlja		
Crna Gora	564.454	521.315
Zemlje Evropske unije	99.737	57.041
- Slovenija	50.522	52.693
- Ostale EU članice	49.215	4.348
Ostale zemlje	9.242	9.242
Ukupno	673.433	587.598

j) Analiza dužničkih hartija od vrijednosti po geografskim sektorima

Zemlja	31.12.2022.		
	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	33.893	-	18.080
Slovenija	-	-	7.385
Njemačka	9.978	-	-
Francuska	4.987	-	-
Holandija	-	-	-
Španija	-	-	-
Sjedinjene Američke Države	7.362	-	-
Ukupno	56.220	-	25.465

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

j) Analiza dužničkih hartija od vrijednosti po geografskim sektorima (nastavak)

Zemlja	31.12.2021.		
	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	30.549	-	20.505
Slovenija	-	-	7.501
Njemačka	10.007	-	-
Francuska	10.002	-	-
Holandija	10.008	-	-
Španija	5.002	-	-
Sjedinjene Američke Države	-	-	11.907
Ukupno	65.568	-	39.913

U tabelama je za dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine prikazana struktura neto izloženosti Banke po geografskim područjima.

k) Analiza kreditnog rizika po privrednim sektorima*

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po privrednim sektorima. Analiza koncentracije kreditnog rizika na dan 31. decembra prikazana je u sljedećoj tabeli. Kreditne izloženosti u tabelama ispod prikazane su po neto principu.

	31.12.2022.	
	Neto krediti i potraživanja	%
Banke	84.825	12,60%
Finansije	968	0,14%
Javni sektor	84.214	12,51%
Stanovništvo	355.737	52,82%
Građevinski sektor	16.939	2,52%
Industrijski sektor	24.440	3,63%
Poljoprivreda	1.163	0,17%
Rudarstvo	2.887	0,43%
Usluge	12.343	1,83%
Ugostiteljstvo	23.386	3,47%
Saobraćaj i komunikacije	11.044	1,64%
Trgovina	54.080	8,03%
Ostala finansijska sredstva	1.407	0,21%
Ukupno	673.433	100,00%

*finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

k) Analiza kreditnog rizika po privrednim sektorima (nastavak)

	31.12.2021.	
	Neto krediti i potraživanja	%
Banke	30.032	5,11%
Finansije	47	0,01%
Javni sektor	89.484	15,23%
Stanovništvo	324.985	55,30%
Građevinski sektor	15.411	2,62%
Industrijski sektor	22.160	3,77%
Poljoprivreda	1.524	0,26%
Rudarstvo	3.045	0,52%
Usluge	12.890	2,19%
Ugostiteljstvo	22.145	3,77%
Saobraćaj i komunikacije	12.257	2,09%
Trgovina	52.169	8,88%
Ostala finansijska sredstva	1.449	0,25%
Ukupno	587.598	100,00%

l) Struktura dužničkih hartija od vrijednosti bankarske knjige prema rejtingu agencije Fitch

31.12.2022.

Fitch rejting	Knjigovodstvena vrijednost	%
AAA	17.340	21,23%
AA	4.987	6,11%
A	7.385	9,04%
BBB	-	-
Ostalo	-	-
Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)	51.973	63,62%
Ukupno	81.685	100%

31.12.2021.

Fitch rejting	Knjigovodstvena vrijednost	%
AAA	31.922	30,26%
AA	10.002	9,48%
A	12.503	11,85%
BBB	-	-
Ostalo	-	-
Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)	51.054	48,41%
Ukupno	105.481	100%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti

U skladu sa rizik apetitom, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, pa Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti (counterbalancing capacity i liquidity buffer) i dobro diversifikovane izvore sredstava. Banka mora imati odgovarajući nivo rezervi likvidnosti da pokrije dospjele i potencijalne obaveze, i ovo mora biti ostvarivo u veoma kratkom intervalu.

Upravljanje likvidnošću na operativnom, strukturnom i strateškom nivou regulisano je Politikom upravljanja likvidnošću.

Politika upravljanja likvidnošću definiše rizik likvidnosti, određuje metode i procedure za adekvatno mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti, definiše dužnosti i obaveze organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje metode vršenja pregleda trenutnog stanja likvidnosti i budućih tokova gotovine, kao i mjere za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti Banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama, kao dio Politike upravljanja likvidnošću, utvrđuje smjernice i plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, povjerilaca i akcionara Banke.

Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti na operativnom nivou, su takođe dio Politike upravljanja likvidnošću, i imaju za cilj uspostavljanje mehanizama praćenja i održavanja dnevne, kao i likvidnosti na kratak rok, kroz sagledavanje odnosa kratkoročne aktive i pasive Banke i uspostavljanje mjera i postupaka za održavanje njihove adekvatne ročne usklađenosti.

Glavni ciljevi na polju upravljanja rizikom likvidnosti su:

- održavanje kratkoročne i dugoročne likvidnosti;
- izmirenje svih dospjelih obaveza;
- korišćenje najpovoljnijih sredstava za izmirenje dospjelih obaveza;
- poštovanje zakonskih propisa, odnosno standarda na nivou NLB Grupe, kao i internih kriterijuma i ciljeva u skladu sa Politikom i drugim aktima Banke kojima se uređuje oblast likvidnosti.

Banka na mjesečnom nivou sprovodi stres testove likvidnosti u skladu sa različitim vrstama stresnih scenarija (tržišni, specifični i kombinovani scenario), kao i projekcije budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom.

Likvidnim sredstvima se, u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti u kreditnim institucijama ("Sl.list Crne Gore 127/20, 140/21) podrazumijevaju:

1. gotovina;
2. sredstva na obračunskom računu kod Centralne banke (do maksimalnog iznosa 100% kapitala Banke, u skladu sa Odlukom NLB d.d. u pogledu maksimalne izloženosti prema Centralnoj banci i Vladi Crne Gore);
3. čekovi i druga novčana potraživanja;
4. sredstva na računima kod domaćih banaka (depoziti po viđenju);
5. sredstva kod agenata platnog prometa;
6. sredstva na računima kod stranih banaka (depoziti po viđenju);
7. 50% sredstava obavezne rezerve koja se u skladu sa posebnim propisom Centralne banke mogu koristiti za održavanje dnevne likvidnosti Banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Prikaz likvidnih sredstava banke na dan 31. decembar 2022. godine i 31. decembar 2021. godine dat je u tabeli niže. U tabeli nisu prikazana sredstva obavezne rezerve.

Likvidna aktiva	31.12.2022.	31.12.2021.
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	91.369	64.694
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	84.837	30.039
Hartije od vrijednosti bankarske knjige	81.685	105.481
Ukupna likvidna aktiva	257.891	200.214

Banka stavlja veliki naglasak na obim, strukturu i koncentraciju rezervi likvidnosti, imajući u vidu tržišna kretanja i potencijalne promjene istih.

U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore” 72/19, 82/20, 8/21) od januara 2022. godine je u upotrebi koeficijent likvidne pokrivenosti. Na dan 31. decembra 2022. godine ovaj pokazatelj iznosio je 596%. Limit se postepeno prilagođava tokom prelaznog perioda (do 2024. godine), i to po godinama: 2022: 60%; 2023: 70%, 2024: 80%. Sistemom internih limita definisano je da Banka mora održavati koeficijent likvidne pokrivenosti na minimalnom nivou od 100%.

Banka upravlja likvidnošću na:

- operativnom nivou;
- strukturnom nivou;
- strateškom nivou.

Upravljanje likvidnošću na operativnom nivou postiže se kroz:

- dnevno praćenje sredstava i obaveza tj. planiranjem dnevnih priliva i odliva;
- dnevno praćenje kretanja depozita i kredita;
- planiranje novčanih tokova po danima za period narednih mjesec dana;
- praćenje i mjerenje osnovnih indikatora likvidnosti na dnevnom nivou;
- praćenje koncentracije većih depozita i aktivnom saradnjom sa najznačajnijim deponentima u cilju blagovremene najave priliva/odliva sredstava;
- Intraday Liquidity Management.

Upravljanje likvidnošću na strukturnom nivou postiže se kroz:

- praćenje i mjerenje ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava;
- praćenje i mjerenje stabilnosti a vista depozita;
- definisanje pokazatelja strukturne likvidnosti i njihovo redovno izračunavanje i praćenje;
- definisanje optimalne ili granične vrijednosti pojedinačnih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- praćenje trenda odabranih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- izradu analiza i predloga za izmjenu strukture likvidnosti iskaza o finansijskom položaju koji mogu uticati na stepen izloženosti riziku likvidnosti;
- sprovođenje stres testova za likvidnost, kao i projekcija budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom;
- izradu Scoring modela za identifikaciju i praćenje rizika likvidnosti;
- uspostavljanje sistema ITC, koji je detaljno opisan kroz Metodologiju utvrđivanja ITC.

Likvidnost Banke je predmet svakodnevnog razmatranja Komisije za likvidnost, a jednom mjesečno Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i Nadzornog odbora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata

U tabeli koja slijedi prikazani su novčani tokovi po osnovu neizvedenih finansijskih instrumenata u odnosu na preostalo dospijeće na kraju godine. Objelodanjeni iznosi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli uključene su i buduće kamate.

						31.12.2022.
	<u>do 1 mjeseca</u>	<u>1-3 mjeseca</u>	<u>3 - 12 mjeseci</u>	<u>1 - 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	110.136	-	-	18.767	-	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	-	-	-	-	84.825
Kredit i potraživanja od klijenata	16.854	22.524	119.815	282.607	219.042	660.842
Hartije od vrijednosti	78	15.139	8.071	34.970	952	59.210
Ostala finansijska sredstva	1.407	-	-	-	-	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	55	106	494	22.213	3.618	26.486
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	1.377	899	638	3.467	170	6.551
Ukupno sredstva	214.732	38.668	129.018	362.024	223.782	968.224
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	-	-	-	-	1.170
Depoziti klijenata	619.978	13.672	46.941	13.025	189	693.805
Kredit banaka i centralnih banaka	701	371	1.060	7.039	1.299	10.470
Kredit klijenata koji nijesu banke	2	269	968	6.333	9.092	16.664
Subordinisani dug	38	-	-	2.471	-	2.509
Ukupno finansijske obaveze	621.889	14.312	48.969	28.868	10.580	724.618
Garancije	34	743	10.954	26.350	3.656	41.737
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	90	4	44	12.047	839	13.024
Potencijalne obaveze	124	747	10.998	38.397	4.495	54.761
Izloženost riziku likvidnosti	(407.281)	23.609	69.051	294.759	208.707	188.845

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.542	-	-	16.851	-	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	21.221	21.792	105.028	254.258	198.520	600.819
Hartije od vrijednosti	35.489	-	488	22.547	10.554	69.078
Ostala finansijska sredstva	111	-	-	1.338	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	12.230	48	28.029	2.379	1.245	43.931
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	2.148	501	91	5.460	160	8.360
Ukupno sredstva	182.773	22.341	133.636	302.833	210.479	852.062
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	507.341	17.819	63.269	22.963	90	611.482
Kredit banaka i centralnih banaka	725	-	749	5.397	2.596	9.467
Kredit klijenata koji nijesu banke	27	224	1.200	6.170	8.856	16.477
Subordinisani dug	38	72	74	584	2.543	3.311
Ukupno finansijske obaveze	509.655	18.115	65.292	35.114	14.085	642.261
Garancije	6.265	6.451	22.111	6.932	-	41.759
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	22.991	4.033	29.874	5.296	-	62.194
Potencijalne obaveze	29.256	10.484	51.985	12.228	-	103.953
Izloženost riziku likvidnosti	(356.138)	(6.258)	16.359	255.491	196.394	105.848

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

Objelodanjeni iznosi u tabeli koja slijedi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli nisu uključene buduće kamate.

						31.12.2022.
	<u>do 1 mjeseca</u>	<u>1-3 mjeseca</u>	<u>3-12 mjeseci</u>	<u>1 - 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	110.136	-	-	18.767	-	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	-	-	-	-	84.825
Kredit i potraživanja od klijenata	14.380	17.927	100.527	221.732	176.415	530.981
Hartije od vrijednosti	-	14.988	7.374	32.951	907	56.220
Ostala finansijska sredstva	1.407	-	-	-	-	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	-	-	-	21.857	3.618	25.475
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	1.377	899	638	3.467	170	6.551
Ukupno sredstva	212.125	33.814	108.539	298.774	181.110	834.362
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	-	-	-	-	1.170
Depoziti klijenata	619.919	13.425	46.530	12.816	183	692.873
Kredit banaka i centralnih banaka	649	286	929	6.286	1.286	9.436
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	257	922	6.194	9.024	16.397
Subordinisani dug	38	-	-	2.400	-	2.438
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	621.776	13.968	48.381	27.696	10.493	722.314
Garancije	34	743	10.954	26.350	3.656	41.737
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	90	4	44	12.047	839	13.024
Potencijalne obaveze	124	747	10.998	38.397	4.495	54.761
Izloženost riziku likvidnosti	(409.775)	19.099	49.160	232.681	166.122	57.287

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.542	-	-	16.851	-	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	19.124	17.868	88.604	202.424	162.529	490.549
Hartije od vrijednosti	35.489	-	-	19.889	10.190	65.568
Ostala finansijska sredstva	111	-	-	1.338	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	12.230	-	27.692	-	-	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	2.148	501	91	5.460	160	8.360
Ukupno sredstva	180.676	18.369	116.387	245.962	172.879	734.273
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	507.249	17.625	62.575	22.257	85	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	665	-	643	5.143	2.571	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	14	210	1.137	5.974	8.764	16.099
Subordinisani dug	38	-	-	-	2.400	2.438
Ukupno finansijske obaveze	509.490	17.835	64.355	33.374	13.820	638.874
Garancije	6.265	6.451	22.111	6.932	-	41.759
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	22.991	4.033	29.874	5.296	-	62.194
Potencijalne obaveze	29.256	10.484	51.985	12.228	-	103.953
Izloženost riziku likvidnosti	(358.070)	(9.950)	47	200.360	159.059	(8.554)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

Objelodanjeni iznosi u tabeli koja slijedi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema očekivanom dospijecu. U novčane tokove prikazane u tabeli nisu uključene buduće kamate.

	31.12.2022.					
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	110.136	-	-	18.767	-	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	-	-	-	-	84.825
Kredit i potraživanja od klijenata	7.803	17.518	97.406	226.232	182.022	530.981
Hartije od vrijednosti	-	14.988	7.374	32.951	907	56.220
Ostala finansijska sredstva	1.407	-	-	-	-	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	-	-	-	21.857	3.618	25.475
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	1.377	899	638	3.467	170	6.551
Ukupno sredstva	205.548	33.405	105.418	303.274	186.717	834.362
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	-	-	-	-	1.170
Depoziti klijenata	152.096	13.414	46.522	246.737	234.104	692.873
Kredit banaka i centralnih banaka	649	286	929	6.286	1.286	9.436
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	257	922	6.194	9.024	16.397
Subordinisani dug	38	-	-	2.400	-	2.438
Ukupno finansijske obaveze	153.953	13.957	48.373	261.617	244.414	722.314
Garancije	34	743	10.954	26.350	3.656	41.737
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	90	4	44	12.047	839	13.024
Potencijalne obaveze	124	747	10.998	38.397	4.495	54.761
Izloženost riziku likvidnosti	51.471	18.701	46.047	3.260	(62.192)	57.287

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2021.	
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno	
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.542	-	-	16.851	-	98.393	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	30.032	
Kredit i potraživanja od klijenata	19.124	17.868	88.604	202.424	162.529	490.549	
Hartije od vrijednosti	35.489	-	-	19.889	10.190	65.568	
Ostala finansijska sredstva	111	-	-	1.338	-	1.449	
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat							
Hartije od vrijednosti	12.230	-	27.692	-	-	39.922	
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-	
Ostala sredstva	2.148	501	91	5.460	160	8.360	
Ukupno sredstva	180.676	18.369	116.387	245.962	172.879	734.273	
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	-	1.524	
Depoziti klijenata	208.622	15.897	60.113	172.940	152.219	609.791	
Kredit banaka i centralnih banaka	665	-	643	5.143	2.571	9.022	
Kredit klijenata koji nijesu banke	14	210	1.137	5.974	8.764	16.099	
Subordinisani dug	38	-	-	-	2.400	2.438	
Ukupno finansijske obaveze	210.863	16.107	61.893	184.057	165.954	638.874	
Garancije	6.265	6.451	22.111	6.932	-	41.759	
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	22.991	4.033	29.874	5.296	-	62.194	
Potencijalne obaveze	29.256	10.484	51.985	12.228	-	103.953	
Izloženost riziku likvidnosti	(59.443)	(8.222)	2.509	49.677	6.925	(8.554)	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**4.3. Tržišni rizik**

Izloženost tržišnim rizicima predstavlja rizik da će fer vrijednost budućih tokova gotovine finansijskih instrumenata fluktuirati kao posljedica kolebanja tržišnih stopa, odnosno cijena i kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijena hartija od vrijednosti. Upravljanje tržišnim rizikom predstavlja proces praćenja i mjerenja pomenute izloženosti u cilju maksimalnog smanjenja negativnih posljedica uzrokovanih kolebanjem tržišnih cijena, kao i izradu stresnih scenarija za pojedinačne tipove rizika.

a) Rizik promjene kamatnih stopa

Upravljanje rizikom od promjene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi se vrši na osnovu metoda mjerenja osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope, mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala - Economic Value of Equity (EVE) metodologija.

Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospjeća (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji.

Sredstva i obaveze koje nemaju definisan datum dospjeća (npr. depoziti po viđenju), ili im datumi dospjeća variraju u odnosu na originalne datume dospjeća definisane ugovorom (kreditni sa fiksnom kamatnom stopom koji mogu biti prijevremeno otplaćeni, oročeni depoziti koji mogu biti prijevremeno razročeni..), svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu procjene i prethodnog iskustva Banke.

Za potrebe mjerenja i upravljanja rizikom kamatne stope, Banka određuje iznos i trajanje „core“ avista depozita, koji predstavljaju dio stabilnih avista depozita koji se vjerovatno neće promijeniti čak ni u slučaju značajnih promjena tržišnih kamatnih stopa, i raspoređuje ih u buduće kamatne GAP-ove.

U izračun se uključuje i uticaj automatskih (floor i cap) i bihejvioralnih opcija (prijevremena otplata kredita i prijevremeno razročenje depozita), kao i očekivani novčani tokovi po osnovu nenaplativih kredita (NPL) i vanbilansa.

U cilju što adekvatnijeg mjerenja i upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa koristi se EVE (economic value of equity) metodologija koja služi za mjerenje osjetljivosti finansijskih instrumenata na promjenu tržišnih kamatnih stopa. Na osnovu ove metode procjenjuje se koliko će se promijeniti vrijednost pozicije ukoliko se tržišne kamatne stope promjene u skladu sa 6 definisanih scenarija.

Na osnovu ΔNII metoda vrši se procjena uticaja promjene kamatnih stopa na tržištu na neto kamatni prihod Banke. Na osnovu otvorenih kratkoročnih kamatnih pozicija izračunatih gap analizom procjenjuju se promjene očekivanih kamatnih prihoda, koje su posljedica anticipiranih promjena tržišnih kamatnih stopa.

Analiza efekata povećanja ili smanjenja kamatnih stopa na tržištu na ekonomsku vrijednost kapitala i na bilans uspjeha Banke je kako slijedi:

	2022.		
	Prosjek	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	4.307	1.561	7.301
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	6,34%	2,27%	10,42%
	2021.		
	Prosjek	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	5.305	4.024	6.440
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	10,06%	7,85%	11,83%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelnog uvećanja kamatnih stopa za 200 bazičnih poena, koji je najnepovoljniji „worst case“ scenario za NLB Banku Podgorica.

<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	31.12.2022.		
	<u>Prosjek</u>	<u>Minimum</u>	<u>Maksimum</u>
EUR	539	431	1.050
USD	51	11	81
CHF	1	-	1

<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	31.12.2021.		
	<u>Prosjek</u>	<u>Minimum</u>	<u>Maksimum</u>
EUR	403	368	514
USD	41	10	65
CHF	1	-	1

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelne promjene kratkoročnih kamatnih stopa za 100 bazičnih poena.

Glavno sredstvo upravljanja izloženošću riziku od promjene kamatnih stopa jeste upravljanje kamatonosnom aktivom i pasivom. Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom usvaja, na predlog stručnih službi, strategiju korigovanja stavki aktive i pasive prema predviđenim promjenama u tržišnim kamatnim stopama, a prvenstveno vodeći računa da se Banka zaštiti od promjena kamatnih stopa.

Banka upravlja tržišnim rizikom kroz upravljanje bilansnim pozicijama, i to:

- upravljanjem portfeljom dužničkih hartija od vrijednosti;
- uvođenjem novog i posebnog tretmana postojećih bankarskih proizvoda;
- upravljanjem ročnošću postojećih bilansnih stavki.

Portfelj dužničkih hartija od vrijednosti mora da ispunjava kriterijume, odnosno limite postavljene internom Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige. Njihova svrha je obezbjeđivanje likvidnosti i limitiranje izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa.

U sljedećim tabelama prikazana je izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa primjenom metode kamatnih gap-ova. U kamatne gapove su uključene knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata Banke koji su grupisani u kategorije na osnovu ranijeg od datuma ponovnog utvrđivanja cijena, odnosno datuma dospjeća. Finansijski instrumenti koji nemaju definisan datum dospjeća (avista depoziti) su uključeni u period „do 1 mjeseca“, bez obzira na očekivanja Banke. Tehnike modeliranja koje Banka primjenjuje za izračun izloženosti kamatnom riziku u skladu sa EVE metodologijom nijesu primijenjene na novčane tokove u narednim tabelama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

31.12.2022.

	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	18.772	-	-	-	-	110.131	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	84.824	-	-	-	-	-	84.824
Kredit i potraživanja od klijenata	16.739	245.812	63.834	103.473	101.123	-	530.981
Hartije od vrijednosti	-	14.966	7.362	32.990	902	-	56.220
Ostala finansijska sredstva	1.407	-	-	-	-	-	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	21.873	3.592	10	25.475
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijska sredstva	121.742	260.778	71.196	158.336	105.617	110.141	827.810
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	1.170	1.170
Depoziti klijenata	615.540	13.403	47.691	13.187	308	2.744	692.873
Kredit banaka i centralnih banaka	643	285	930	6.290	1.288	-	9.436
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	240	923	6.201	9.033	-	16.397
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	90	-	-	141	60	-	291
Subordinisani dug	-	-	-	2.438	-	-	2.438
Ukupno finansijske obaveze	616.273	13.928	49.544	28.257	10.689	3.914	722.605
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(494.531)	246.850	21.652	130.079	94.928	106.227	105.205

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

							31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	16.853	-	-	-	-	81.540	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	175.014	30.573	153.393	74.447	57.122	-	490.549
Hartije od vrijednosti	35.488	-	-	19.889	10.191	-	65.568
Ostala finansijska sredstva	1.338	-	-	-	-	111	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	3.412	-	8.819	14.036	13.646	9	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijska sredstva	262.137	30.573	162.212	108.372	80.959	81.660	725.913
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	1.524	1.524
Depoziti klijenata	505.798	17.625	62.575	22.257	85	1.451	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	665	-	643	5.143	2.571	-	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	14	210	1.137	5.974	8.764	-	16.099
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Subordinisani dug	38	-	-	-	2.400	-	2.438
Ukupno finansijske obaveze	506.515	17.835	64.355	33.374	13.820	2.975	638.874
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(244.378)	12.738	97.857	74.998	67.139	78.685	87.039

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama deviznih kurseva i negativnom uticaju koji pomenute promjene mogu imati na poslovni rezultat Banke u lokalnoj valuti. Valutni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu poziciju koja može dovesti do gubitka kao posljedica promjena deviznih kurseva, promjene kursa eura u odnosu na druge valute, kao i promjene cijene zlata. Banka upravlja deviznim rizikom kroz upravljanje valutnom strukturom aktive i pasive u skladu sa očekivanim promjenama deviznih kurseva.

Banka ima program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom u kojima su definisani: uslovi, ciljevi i principi obavljanja aktivnosti deviznog poslovanja, opis aktivnosti deviznog poslovanja, ovlašćenje za obavljanje aktivnosti deviznog poslovanja, procedure za upravljanje aktivnostima deviznog poslovanja i kontrolu nad deviznim rizikom kao i procedure izvještavanja.

Ciljevi Banke u pogledu aktivnosti deviznog poslovanja su usmjereni na kontinuirani nadzor nad valutnim pozicijama, upravljanje deviznim rizikom i izvještavanje u skladu sa zahtjevom Centralne banke Crne Gore i standardima NLB Grupe.

Aktivnosti deviznog poslovanja koje Banka sprovodi i planira da sprovede u narednom periodu su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentskih banaka; održavanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka; operacije na deviznom tržištu i platni promet; prikupljanje depozita u stranoj valuti; dokumentarni poslovi; transakcije u zemlji koje se odnose na poslovanje sa novčanicama u stranoj valuti; devizna aktiva banaka (depoziti, krediti, plasmani). Poslovanje sa inostranstvom odnosi se na devizne depozite i štednju, konverzije, novčane transakcije i druge transakcije u stranoj valuti.

Upravljanje valutnim rizikom u Banci regulisano je internom Politikom upravljanja valutnim rizikom kojom su precizirani načini i metode mjerenja, praćenja i upravljanja valutnim rizikom. Politika upravljanja valutnim rizikom je usvojena od strane Upravnog odbora Banke.

Izloženost valutnom riziku prati i njome upravlja Sektor za upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskom tržištu, a na osnovu podataka koje na dnevnoj osnovi dobija od Sektora kontrole upravljanja rizicima. Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom upravlja izloženošću deviznim rizicima po osnovu valute tako da rizici uvijek budu unutar (definisanih) granica. Izloženost deviznim rizicima se razmatra na sastancima o likvidnosti na dnevnoj osnovi i sastancima Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke na mjesečnoj osnovi.

Banka je postavila limite na otvorene valutne pozicije, 2% regulatornog kapitala Banke za USD, GBP, CHF, CAD, SEK, DKK, NOK i JPY, a 0,5% regulatornog kapitala Banke za ostale valute po pojedinim valutama, odnosno 5% osnovnog kapitala za ukupnu poziciju u stranim valutama. Izloženost valutnom riziku je zbog izuzetno niskog obima poslovanja u stranoj valuti u 2022. godini, kao i u prethodnim godinama, na niskom nivou.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembar 2022. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	120.468	5.255	2.121	1.059	128.903
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	76.177	5.941	1.100	1.607	84.825
Kredit i potraživanja od klijenata	530.981	-	-	-	530.981
Hartije od vrijednosti	48.858	7.362	-	-	56.220
Ostala finansijska sredstva	2	1.405	-	-	1.407
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	18.140	7.335	-	-	25.475
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	794.626	27.298	3.221	2.666	827.811
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	-	-	-	1.170
Depoziti klijenata	660.155	27.072	3.213	2.433	692.873
Kredit banaka i centralnih banaka	9.436	-	-	-	9.436
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.397	-	-	-	16.397
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Subordinisani dug	2.438	-	-	-	2.438
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	689.887	27.072	3.213	2.433	722.605
Neto izloženost valutnom riziku	104.739	226	8	233	105.206

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2021. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	89.623	5.732	1.659	1.379	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	26.434	1.672	635	1.291	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	-	-	-	490.549
Hartije od vrijednosti	65.568	-	-	-	65.568
Ostala finansijska sredstva	111	1.338	-	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	20.514	19.408	-	-	39.922
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	692.799	28.150	2.294	2.670	725.913
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	577.269	28.249	2.293	1.980	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	9.984	-	-	-	9.984
Kredit klijenata koji nijesu banke	15.137	-	-	-	15.137
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Subordinisani dug	2.438	-	-	-	2.438
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	606.352	28.249	2.293	1.980	638.874
Neto izloženost valutnom riziku	86.447	(99)	1	690	87.039

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik gubitka koji nastaje usljed neadekvatnosti odnosno manjkavosti internih procedura, ljudskih resursa i sistema kao i usljed spoljašnjih događaja. Pomenuto obuhvata greške, propuste, pad sistema, prirodne katastrofe, terorističke napade i prevarne radnje, što može dovesti do nedostupnosti usluga, finansijskog gubitka odnosno povećanja troškova. Ovom definicijom obuhvaćen je i pravni rizik, s time što su isključeni strateški rizik i rizik reputacije.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke.

Aktivnosti upravljanja operativnim rizikom imaju za cilj identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika, kao i potencijalnih izvora operativnog rizika koji može nastati kao posljedica uvođenja novih proizvoda, sistema, aktivnosti. Posebna pažnja se poklanja identifikaciji operativnih rizika koji mogu nastati iz angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku. Principi upravljanja operativnim rizicima u Banci su definisani Politikom upravljanja operativnim rizikom i Metodologijom upravljanja operativnim rizikom Banke.

Identifikacija izvora rizika obuhvata:

- interne greške i zloupotrebu;
- kršenje propisa od strane eksternih lica;
- propuste u sistemu regrutovanja kadrova i sistemu bezbjednosti na radu;
- probleme u upravljanju odnosima sa klijentima, uvođenju novih proizvoda i poslovnim procedurama – ukoliko su neadekvatni;
- štete nastale na imovini Banke usljed prirodnih nepogoda i drugih događaja;
- poremećaje u organizaciji Banke i greške u funkcionisanju postojećih sistema;
- implementaciji poslovnih procedura i odluka.

Banka vrši nadzor nad izvorima operativnog rizika definisanim u skladu sa unutrašnjom organizacijom i poslovnom aktivnošću Banke, koji uglavnom obuhvataju: transakcije sa privrednim subjektima, transakcije sa subjektima unutar finansijskog sektora a u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, poslove sa stanovništvom, poslove sa privredom, operacije platnog prometa, posredničke poslove, upravljanje aktivom i brokersko-dilerske poslove.

Banka je definisala gornju granicu tolerancije prema operativnom riziku kao vrijednosno izraženu gornju granicu neto gubitaka štetnih događaja, koju banka prihvata u svom poslovanju. Gornja granica tolerancije određuje se na nivou Banke i na nivou pojedinačnog štetnog događaja.

Banka je definisala kritičnu granicu štetnih događaja koja predstavlja prag iznad kojeg je potrebna procjena potrebe za povećanjem kapitalnog zahtjeva za operativni rizik kao i dodatne mjere za savlađivanje rizika.

Dodatno, Banka je za određene aktivnosti definisala nultu toleranciju koju ne dopušta u svom poslovanju.

Banka definiše ključne pokazatelje operativnog rizika (KRI) kao sistem ranog upozorenja na potencijalno uvećanje rizika, koje prati u skladu sa Uputstvom za praćenje ključnih indikatora operativnog rizika. Izvještaj sa rezultatima praćenja se podnosi Specijalizovanoj sjednici Upravnog odbora, najmanje jednom godišnje. Primjerenost definisanih KRI provjerava se najmanje jednom godišnje

Banka je razvila i metodologiju testiranja otpornosti na stres za operativni rizik. Metodologija obuhvata modeliranje podataka o prošlim štetnim događajima i analize scenarija za tzv HSLF (high severity – low frequency) štetne događaje. Analize scenarija izrađuju se na osnovu iskustva i znanja stručnjaka iz različitih kritičnih oblasti.

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja

Banka vrši upravljanje kontinuitetom poslovanja radi zaštite života, stvari i ugleda. Planovi kontinuiteta poslovanja su pripremljeni za upotrebu u slučaju prirodnih katastrofa, IT katastrofa i neželjenih efekata okruženja kako bi se ublažile njihove posljedice.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik (nastavak)

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja (nastavak)

Koncept akcionog plana koji se priprema svake godine je takav da aktivnosti doprinose poboljšanju sistema upravljanja kontinuitetom poslovanja. Osnova za modernizaciju planova kontinuiteta poslovanja je redovna godišnja analiza uticaja na poslovanje (BIA). Na osnovu toga, provjerava se adekvatnost planova za organizacione djelove i poslovne zgrade i IT planova. Najbolji pokazatelj adekvatnosti planova kontinuiteta poslovanja je testiranje. U 2022. godini izvršena su 2 testa (1 sveobuhvatni i jedan IT BCP test). Nije otkriveno nikakvo veće odstupanje.

Banka je usvojila odgovarajuće dokumente koji su u skladu sa standardima NLB Grupe i koji su revidirani u skladu sa razvojem upravljanja kontinuitetom poslovanja.

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti

		31.12.2022.
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	84.825
Kredit i potraživanja od klijenata	530.981	424.806
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	1.170
Depoziti klijenata	692.873	691.677
Kredit banaka	9.436	9.096
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.397	16.055
Subordinisani dug	2.438	1.871
		31.12.2021.
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	30.040
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	486.991
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	1.524
Depoziti klijenata	609.791	611.229
Kredit banaka	9.984	9.064
Kredit klijenata koji nijesu banke	15.137	16.007
Subordinisani dug	2.438	2.447

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

31.12.2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
Kredit i potraživanja od banaka	-	84.825	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	424.806	-
Hartije od vrijednosti	53.774	-	-
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	1.170	-
Depoziti klijenata	-	691.677	-
Kredit banaka	-	9.096	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	16.055	-
Subordinisani dug	-	1.871	-
			31.12.2021.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
Kredit i potraživanja od banaka	-	30.040	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	486.991	-
Hartije od vrijednosti	65.527	-	-
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	1.524	-
Depoziti klijenata	-	611.229	-
Kredit banaka	-	9.064	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	16.007	-
Subordinisani dug	-	2.447	-

Kredit i potraživanja od banaka

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja od banaka se bazira na diskontovanim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospjeća.

Kredit i potraživanja od klijenata

Kredit i potraživanja od klijenata su u bilansu stanja prikazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za obezvrjeđenje, ukoliko je identifikovano. Za potrebe izračuna fer vrijednosti Banka je primijenila metodu diskontovanog toka gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospjeća.

Shodno tome, obračun fer vrijednosti se bazira na ugovorenim tokovima gotovine. Kreditni rizik pojedinačnih klijenata se uzima u obzir kroz očekivano umanjenje vrijednosti.

Depoziti banaka i klijenata i pozajmljena sredstva od banaka

Procijenjena fer vrijednost depozita banaka i klijenata i pozajmljenih sredstava se bazira na diskontovanim ugovorenim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope, koje će biti plative od strane Banke, u slučaju potrebe zamjene starih izvora sredstava novim, sa istim preostalim rokom dospjeća.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom

Ključni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- Obezbeđenje i održavanje dovoljnog nivoa kapitala odgovarajućeg kvaliteta:
 - za pokriće svih regulatornih zahtjeva;
 - za pokriće svih rizika preuzetih u poslovanju banke;
 - za obezbeđenje implementacije strateških ciljeva banke;
- Postizanje optimalnog povrata prema akcionarima.

Praćenje kapitala i adekvatnosti kapitala vrši se u skladu sa smjernicama Centralne banke Crne Gore, kreiranim za potrebe pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke. Potrebne informacije o adekvatnosti kapitala dostavljaju se Centralnoj banci Crne Gore na tromjesečnoj osnovi. U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21; u daljem tekstu: Zakon), kreditna institucija u obavezi je da u svakom trenutku ispunjava sljedeće kapitalne zahtjeve:

- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
- 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
- 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Dodatno, u skladu sa članom 165 Zakona, Banka kao ostala sistemski važna kreditna institucija je dužna da održava i zahtjev za kombinovani bafer koji je najmanje jednak zbiru sljedećih bafera:

- 1) bafera za očuvanje kapitala;
- 2) kontracikličkog bafera, i
- 3) bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju ili bafera za strukturni sistemski rizik, zavisno od toga koji je veći.

Na dan 31. decembra 2022. godine, zahtjev za kombinovani bafer za Banku iznosio je 2,13%.

Na dan 31. decembra 2022. godine koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala iznosio je 18,36% (31. decembar 2021: 16,32%).

Regulatorni kapital kreditne institucije predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala kreditne institucije.

Osnovni kapital kreditne institucije predstavlja zbir stavki:

- redovnog osnovnog kapitala (CET1) i
- dodatnog osnovnog kapitala (AT1),

nakon izvršenih regulatornih usklađivanja i umanjenja za odbitne stavke.

Dopunski kapital (T2) kreditne institucije predstavlja zbir instrumenata kapitala i drugih stavki dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

Regulatorni kapital kreditne institucije ni u jednom trenutku ne smije da bude manji od iznosa minimalnog inicijalnog kapitala koji je zahtijevan u vrijeme izdavanja dozvole za rad kreditne institucije.

Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija bliže su određeni elementi redovnog osnovnog, dodatnog osnovnog i dopunskog kapitala, kao i odbitne stavke od osnovnog i dopunskog kapitala.

Stavke redovnog osnovnog kapitala definisane su članom 5 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, a odbitne stavke redovnog osnovnog kapitala članom 18 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Stavke dodatnog osnovnog kapitala definisane su članom 41 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, a odbitne stavke dodatnog osnovnog kapitala članom 48 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Stavke dopunskog kapitala definisane su članom 54 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, a odbici od stavki dopunskog kapitala članom 58 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika. U periodu od 2018. zaključno sa 2022. godinom, rizikom ponderisana aktiva je uvećavana za iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji je predstavljao element sopstvenih sredstava u trenutku obračuna rizikom ponderisane aktive.

Iznos Regulatornog kapitala mora uvijek biti jednak ili veći od:

- minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 7,5 miliona, kao što propisuje Zakon o kreditnim institucijama;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Koeficijent adekvatnosti kapitala

	31.12.2022.	31.12.2021. ³
Regulatorni kapital		
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	33.794	33.794
- plaćeni instrumenti kapitala	26.648	26.648
- emisiona premija (premija na akcije)	7.146	7.146
Neraspoređena (zadržana) dobit	31.846	25.276
- neraspoređena (zadržana) dobit iz prethodnih godina	27.197	25.276
- priznata dobit ili gubitak (tekuće godine)	4.649	-
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (ukupni ostali rezultat)	(3.185)	(677)
- dobici ili gubici nastali ponovnim vrednovanjem instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđenih u skladu sa MSFI 9	(3.158)	(677)
- ostali dobici ili gubici uključeni u ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu sa MRS 1	(28)	-
Ostale rezerve	11.108	11.108
Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	2.358	-
- usklađivanja vrednovanja izračnata prema jednostavnom pristupu	(26)	-
- ostala prudencijalna usklađivanja	2.383	-
Ostala nematerijalna imovina	(1.909)	(1.577)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (jer su nastale prije početka primjene ove odluke)	-	(1.750)
Ostali elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala	731	1.461
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	74.743	-
OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	74.743	67.636
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dopunski kapital	2.269	2.400
DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	2.269	2.400
REGULATORNI KAPITAL	77.011	70.036
Aktiva opterećena rizikom		
Iznosi rizikom ponderisanoj izloženosti kreditnom riziku, kreditnom riziku druge ugovorne strane i slobodne isporuke	396.967	381.266
Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku	48.859	46.780
Ostali iznosi izloženosti	731	1.461
Ukupan iznos izloženosti riziku	419.556	429.507
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET 1)	17,81%	15,75%
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1)	17,81%	15,75%
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR)	18,36%	16,31%

Upravljanje kapitalom i adekvatnost kapitala NLB Banke su regulisani zakonskim propisima i internim aktima - Politikom upravljanja kapitalom, Planom kapitala i strateškim planom kapitala i Strategijom upravljanja rizicima. Politika upravljanja kapitalom NLB Banke ima za cilj kvalitetnu realizaciju dugoročnih strateških ciljeva kao i strateških planova koji u osnovi imaju pomenute ciljeve, tačnije Budžet i finansijske projekcije Banke.

³ Podaci za 2021. godinu su prilagođeni novoj formi obrasca

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA

Segmenti poslovanja su komponente koje se bave poslovnom aktivnošću, ostvaruju prihode ili rashode, odnosno ostvaruju poslovne rezultate. Banka definiše sljedeće segmente:

- Corporate, koji obuhvata poslovanje sa preduzećima i segmentom države (vlada, opštine, fondovi);
- Retail, koji obuhvata poslovanje sa fizičkim licima;
- Finansijsko tržište, koji obuhvata investiciono bankarstvo, međubankarske odnose, poslovanje sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- Segment Ostalo predstavlja ostale usluge i aktivnosti Banke od kojih nijedna ne predstavlja poseban segment poslovanja za svrhe izvještavanja, niti ima opšti značaj (iznosi se dominantno odnose na stečenu aktivu, prodaju i dodatno obezvrjeđenje).

Osnov za izradu iskaza o finansijskom položaju i bilansu uspjeha definisanih segmenata je:

- Primjena sistema transfernih cijena, kojim se vrši preraspodjela dohodovnog efekta na pojedinačne djelove (OJ, segmente);
- Postupak alokacije troškova, kojim se indirektni troškovi (režijski troškovi), odnosno troškovi uslužnih sektora, razvrstavaju na definisane (profitne) segmente.

Budući da se svi poslovni segmenti Banke bave finansijskim poslovanjem, tj. najveći dio prihoda ostvaruju po osnovu kamate, analiza se oslanja, prije svega, na neto prihod od kamate, kako bi se ocijenio rezultat poslovanja datog segmenta. Prihod od eksternih strana odmjerava se na način koji odgovara onom u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

Transakcije između poslovnih segmenata vrše se po transfernim cijenama, koje odražavaju tržišne uslove, što za posljedicu ima objelodanjivanje prenosa troškova finansiranja pod stavkom „Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata“. Ne postoje druge materijalno značajne stavke prihoda, odnosno rashoda, po osnovu transakcija između segmenata poslovanja.

Informacije o svakom segmentu zasnivaju se na internim izvještajima o dobiti ili gubitku segmenta, aktivni i osnovnim pokazateljima poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

Informacije o izvještajnim segmentima za godinu završenu na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine su kao što slijedi:

					2022.
	<u>Corporate</u>	<u>Retail</u>	<u>Finansijska tržišta</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Ukupni neto prihod	12.519	17.857	6.945	792	38.113
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	13.600	20.966	2.755	792	38.112
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(1.081)	(3.109)	4.190	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	6.534	17.562	5.750	(81)	29.765
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	7.615	20.671	1.560	(81)	29.765
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(1.081)	(3.109)	4.190	-	-
Administrativni troškovi	(6.606)	(10.965)	(952)	-	(18.523)
Amortizacija	(629)	(1.681)	(50)	-	(2.360)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	5.284	5.211	5.943	792	17.230
Obezvređenje i rezervisanja	76	1.427	181	(867)	817
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	76	1.427	181	(539)	1.145
Troškovi rezervisanja	-	-	-	(328)	(328)
Dobit prije oporezivanja	5.360	6.638	6.124	(75)	18.047
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(2.550)	(2.550)
Neto dobit za godinu	5.360	6.638	6.124	(2.625)	15.497
Sredstva izvještajnog segmenta	<u>175.244</u>	<u>355.737</u>	<u>295.423</u>	<u>25.697</u>	<u>852.101</u>
Obaveze izvještajnog segmenta	<u>271.813</u>	<u>421.059</u>	<u>27.003</u>	<u>24.007</u>	<u>743.882</u>
Povećanje dugoročnih sredstava	<u>-</u>	<u>382</u>	<u>-</u>	<u>1.130</u>	<u>1.512</u>

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

2021.

	<u>Corporate</u>	<u>Retail</u>	<u>Finansijska tržišta</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Ukupni neto prihod	8.500	14.547	4.588	1.530	29.165
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	9.308	17.043	1.284	1.530	29.165
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(808)	(2.496)	3.304	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	4.522	13.523	4.140	(70)	22.115
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	5.330	16.019	836	(70)	22.115
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(808)	(2.496)	3.304	-	-
Administrativni troškovi	(5.641)	(9.414)	(822)	-	(15.877)
Amortizacija	(483)	(1.291)	(39)	-	(1.813)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	2.376	3.842	3.727	1.530	11.475
Obezvređenje i rezervisanja	1.453	(783)	(576)	(248)	(154)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	1.453	(783)	(576)	(1.201)	(1.107)
Troškovi rezervisanja	-	-	-	953	953
Dobit prije oporezivanja	3.829	3.059	3.151	1.282	11.321
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(425)	(425)
Neto dobit za godinu	3.829	3.059	3.151	857	10.896
Sredstva izvještajnog segmenta	165.672	324.877	233.915	27.851	752.315
Obaveze izvještajnog segmenta	224.205	385.586	26.645	20.763	657.199
Povećanje dugoročnih sredstava	1	327	-	1.092	1.420

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE PO KATEGORIJAMA

Knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza, po kategorijama, prikazane su u tabelama koje slijede:

	31.12.2022. Knjigovodstvena vrijednosti	31.12.2021. Knjigovodstvena vrijednosti
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	128.903	98.393
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	530.981	490.549
Hartije od vrijednosti	56.220	65.568
Ostala finansijska potraživanja	1.407	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		
Hartije od vrijednosti	25.475	39.922
Ukupno finansijska sredstva	827.811	725.913
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.170	1.524
Depoziti klijenata	692.873	609.791
Pozajmljena sredstva od banaka i centralnih banaka	9.436	9.984
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	16.397	15.137
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	291	-
Subordinisani dug	2.438	2.438
Ostale obaveze	12.172	10.338
Ukupno finansijske obaveze	734.777	649.212

7. NETO PRIHODI OD KAMATA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>		
<i>Prihodi od kamata koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Kredit i pozajmice komitentima koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	28.696	22.003
Kredit i plasmani bankama koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	184	1
Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	1.234	669
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	<u>682</u>	<u>439</u>
Ukupno	30.796	23.112
<i>Prihodi od kamata ne koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	18
Ukupno	-	18
	<u>30.796</u>	<u>23.130</u>
<i>Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi</i>		
<i>Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane</i>		
Privredna društva	260	171
Fizička lica	31	85
<i>Ukupno prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane</i>	<u>291</u>	<u>256</u>
Ukupno prihodi od kamata	<u>31.087</u>	<u>23.386</u>
<i>Rashodi od kamata i slični rashodi</i>		
Negativna kamatna stopa	(180)	(133)
Depoziti klijenata	(701)	(928)
Obaveze po kreditima klijenata koji nisu banke	(72)	(73)
Obaveze po kreditima banaka	(161)	(51)
Subordinisani dug (<i>napomena 36</i>)	(146)	(25)
Poslovi lizinga (<i>napomena 35</i>)	(40)	(48)
Rashodi kamata po osnovu obaveza za primanja zaposlenih (<i>napomena 32.b</i>)	(22)	(13)
Ukupno rashodi od kamata	<u>(1.322)</u>	<u>(1.271)</u>
NETO PRIHODI OD KAMATA	<u>29.765</u>	<u>22.115</u>

Stavka „Negativna kamatna stopa“ uključuje kamate po depozitima banaka i centralnih banaka u iznosu od EUR 161 hiljada (2021: EUR 123 hiljade) i kamate od hartija od vrijednosti sa negativnim prinosom zbog kupovine sa premijumom, u iznosu od EUR 19 hiljada (2021: EUR 10 hiljada).

Rashodi od kamata su dobijeni koristeći metod efektivne kamatne stope, osim kamata po osnovu obaveza za primanja zaposlenih; koji se ne dobijaju koristeći efektivni kamatni metod, nego u skladu sa MRS 19.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

8. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Prihod od naknada i provizija		
Platni promet	5.510	4.026
Posredničko poslovanje	9.620	6.113
Vođenje računa komitenata	2.405	1.741
Naknade po izdatim garancijama i akreditivima	637	487
Ostale naknade	105	181
Ukupno	<u>18.277</u>	<u>12.548</u>
Rashodi od naknada i provizija		
Platni promet	(803)	(607)
Posredničko poslovanje	(6.762)	(4.689)
Osiguranje depozita	(4.000)	(2.971)
Sanacioni fond	(161)	-
Osiguranje korisnika računa i kredita	(633)	(589)
Druge usluge	(358)	(66)
Ukupno	<u>(12.717)</u>	<u>(8.922)</u>
Neto prihodi od provizija i naknada	<u>5.560</u>	<u>3.626</u>

9. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Dobitak/gubitak od kupovine i prodaje stranih valuta	1.311	616
Derivati (valutni swap)	-	(32)
Ukupno	<u>1.311</u>	<u>584</u>

10. NETO DOBITAK/GUBITAK OD FINANSIJSKIH INSTRUMENATA ISKAZANIH PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJI SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
<i>Kredit i pozajmice komitentima</i>	-	801
<i>Finansijske obaveze iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (napomena 31)</i>	24	-
Ukupno	<u>24</u>	<u>801</u>

11. NETO GUBICI / DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Pozitivne kursne razlike	57.821	22.925
Negativne kursne razlike	(57.821)	(22.896)
Ukupno	<u>-</u>	<u>29</u>

12. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA OSTALE IMOVINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Gubici od prestanka priznavanja nematerijalne imovine (napomena 27)	(49)	(100)
Dobitak od otuđenja materijalne imovine (napomena 26)	36	-
Gubici od prodaje investicionih nekretnina (napomena 25)	(81)	-
Dobici od prodaje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 29)	605	964
Ukupno	<u>511</u>	<u>864</u>

13. OSTALI PRIHODI

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Prihodi od zakupnine	201	188
Agentske usluge za osiguranje	427	320
Transport novca	101	105
Prihod od usluga trećim licima	85	130
Efekat svođenja investicionih nekretnina na fer vrijednosti (napomena 25)	117	(9)
Ostali prihodi	100	475
Ukupno	<u>1.031</u>	<u>1.209</u>

14. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Bruto plate	(8.820)	(6.898)
Doprinosi za penzijsko osiguranje	(613)	(383)
Doprinosi za socijalno osiguranje	(221)	(210)
Ostali doprinosi zavisni od plata	(212)	(145)
Ostali troškovi zaposlenih po ugovoru o radu	(945)	(1.366)
Ostali troškovi zaposlenih	(376)	(106)
Troškovi rezervisanja za otpremnine i druge naknade zaposlenima (napomena 32 b)	(85)	(784)
Ukupno	<u>(11.272)</u>	<u>(9.892)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Nematerijalna ulaganja (napomena 27)	(373)	(292)
Nekretnine, postrojenja i oprema (napomena 26 b)	(1.158)	(867)
Imovina s pravom korišćenja (napomena 26 c)	<u>(829)</u>	<u>(654)</u>
Ukupno	<u>(2.360)</u>	<u>(1.813)</u>

Amortizacija imovine s pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 se odnosi na amortizaciju nekretnina uzetih u zakup (EUR 575 hiljada, 2021. godine: EUR 430 hiljada), amortizaciju POS terminala uzetih u zakup (EUR 248 hiljada, 2021: EUR 217 hiljada) i amortizaciju vozila uzetih u zakup (EUR 6 hiljada, 2021. godine: EUR 7 hiljada).

16. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Troškovi materijala	(223)	(190)
Troškovi električne energije i goriva	(213)	(204)
Troškovi održavanja imovine	(714)	(663)
Troškovi marketinga	(815)	(421)
Troškovi osiguranja	(967)	(616)
Troškovi zakupa	(482)	(347)
Ostale usluge	(1.133)	(869)
Troškovi Covid – 19	(28)	(45)
Usluge savjetovanja, računovodstvene i revizorske usluge	(1.674)	(1.591)
Troškovi poreza na zakup imovine	(266)	(118)
Ostali troškovi	<u>(736)</u>	<u>(921)</u>
Ukupno	<u>(7.251)</u>	<u>(5.985)</u>

U okviru pozicije „Troškovi zakupa“ prikazani su troškovi po osnovu zakupa „male vrijednosti“ u iznosu od EUR 55 hiljada (odnose se na bankomate i reklamne panoe; 2021. godina: EUR 79 hiljada) i troškovi kratkoročnih zakupa u iznosu od EUR 137 hiljada (zakup nekretnina; 2021. godina: 19 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

17. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka (napomena 22. a)	(1)	(1)
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti (napomena 23.5.)	(5)	5
Kredit i potraživanja od ostalih klijenata po amortizovanoj vrijednosti (napomena 23.5.)	1.312	127
Dužničke hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti (napomena 23.5.)	(22)	(329)
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (napomena 23.5.)	(77)	20
Dužničke hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 24. f)	203	(248)
Rezervisanje za preuzete i potencijalne obaveze (napomena 32. a)	191	543
Ostala finansijska sredstva (napomena 29. b)	18	(431)
Obezvredenje finansijskih sredstava	1.619	(314)
Obezvredenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 29.a)	(484)	(628)
Obezvredenje plemenitih metala	10	6
Obezvredenje materijalne imovine (napomena 26. b)	-	(171)
Ukupno obezvredenje	1.145	(1.107)

18. TROŠKOVI REZERVISANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Trošak rezervisanja za sudske sporove (napomena 32. b)	(328)	953
Ukupno	(328)	953

19. OSTALI RASHODI

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Porezi	(18)	(10)
Takse	(1)	(3)
Ostalo	(70)	(50)
Ukupno	(89)	(63)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. POREZ NA DOBIT

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Tekući poreski rashod	(2.419)	(741)
Odloženi poreski prihod	<u>(131)</u>	<u>316</u>
	<u>(2.550)</u>	<u>(425)</u>

Osnovicu za obračun tekućeg poreza čini poslovna dobit, usklađena sa poreskim bilansom, u iznosu od EUR 17.799 hiljada (2021: 15.711 hiljada).

Dobit se oporezuje primjenom progresivnih stopa; i to za iznos oporezive dobiti do EUR 100.000,00 stope od 9%; iznos od EUR 100.000,00 do 1.500.000,00 stope od 12%, i na iznos oporezive dobiti preko 1.500.000,00 EUR stope od 15% (2021: 9%).

Odloženi poreski rashod u iznosu od EUR 131 hiljade je nastao po osnovu odloženog poreskog sredstva na privremenu razliku u oporezivim rashodima i povećanja odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja. Pri obračunu je korišćena stopa poreza na dobit za koju se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo bude realizovalo ili obaveza bude izmirena od 14,76% (2021: 14,6%).

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu je prikazano u sljedećoj tabeli:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	18.047	11.321
Poreska stopa (efektivna stopa 14,73%) (2021: 9%)	2.659	1.019
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaje u poreske svrhe	95	163
Odloženo poreska obaveza po osnovu privremene razlike u oporezivim rashodima	207	275
Odloženo poreska obaveza po osnovu privremene razlike računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja	(70)	(96)
Odložena poreska obaveza po osnovu isplaćenih troškova iz 2018. i 2021. godine	(268)	(125)
Korekcija poreske obaveze iz prehodne godine	(158)	-
Korišćenje prenijetih poreskih gubitaka Komercijalne banke	-	(642)
Saldo poreske obaveze Komercijalne banke	<u>-</u>	<u>11</u>
Poreska obaveza u poreskom bilansu	<u>2.465</u>	<u>605</u>
Poreska obaveza	<u>2.465</u>	<u>605</u>

U skladu sa poreskom regulativom, u roku od pet godina od kraja godine za koju je utvrđena poreska obaveza, poreski organi mogu utvrditi dodatne obaveze po osnovu poreza na dobit. Rukovodstvo nije upoznato sa okolnostima koje mogu prouzrokovati eventualne obaveze po tom osnovu. Posljednji period koji je bio predmet inspekcijskog nadzora od strane Uprave prihoda i carina je 2012. godina.

21. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Neto dobit (u 000 EUR)	15.497	10.896
Ponderisani prosječni broj običnih akcija u opticaju (napomena 37)	<u>15.347.266</u>	<u>12.172.642</u>
Zarada po akciji/(EUR)	<u>1,010</u>	<u>0,895</u>

Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije za kupovinu akcija na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Gotovina u blagajni	46.523	36.474
Gotovina u bankomatima	4.375	4.247
Stanje na računima kod Centralne banke, bez obavezne rezerve	40.471	23.973
Ukupno	<u>91.369</u>	<u>64.694</u>
Obavezna rezerva kod Centralne banke	37.543	33.707
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, bruto	128.912	98.401
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava (napomena 22. a)	(9)	(8)
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, neto	<u><u>128.903</u></u>	<u><u>98.393</u></u>

Centralna banka Crne Gore propisuje obavezu kreditnim institucijama da, shodno članu 18 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“ br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), a na osnovu odredaba Odluke o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 19/22) obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu primjenom stope od 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana, odnosno do 366 dana i stope od 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od 365 dana, odnosno 366 dana primjenjuje se stopa od 5,5%. Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti po viđenju i oročeni depoziti, osim depozita centralnih banaka.

Kreditne institucije obračunavaju osnovicu u obračunskom periodu koji označava mjesečni period, od prvog do posljednjeg kalendarskog dana u mjesecu, a izdvajanje, odnosno povlačenje sredstava obavezne rezerve, izvršavaju treće srijede u mjesecu na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Period održavanja označava mjesečni period počev od treće srijede u mjesecu do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Na 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća kreditnim institucijama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od €STR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Banke mogu da koriste beskamatno do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti, ako korišćeni iznos vrate istog dana.

Izdvojena obavezna rezerva na dan 31. decembar 2022. godine iznosi EUR 37.543 hiljada (31. decembra 2021. godine: EUR 33.707 hiljada).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Stanje na računima kod Centralne banke i gotovina	91.369	64.694
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	37.543	33.707
Kredit i potraživanja od banaka sa originalnim dospijećem do tri mjeseca (napomena 23.1)	84.837	30.039
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	<u><u>213.749</u></u>	<u><u>128.440</u></u>

22. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

a) Promjena na računima ispravke vrijednosti novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka:

	Stanje 1. januara 2022. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2022. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(8)	(2)	1	(9)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(8)	(2)	1	(9)

	Stanje 1. januara 2021. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(7)	-	(1)	(8)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(7)	-	(1)	(8)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Pregled po tipu finansijskog sredstva

	31.12.2022.	31.12.2021.
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	530.981	490.549
Hartije od vrijednosti	56.220	65.568
Ostala finansijska sredstva	1.407	1.449
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	673.433	587.598

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Redovni devizni računi kod inostranih banaka	84.837	30.039
Ispravka vrijednosti (napomena 23.5.)	(12)	(7)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	<u>84.825</u>	<u>30.032</u>

Većina sredstava na računima kod inostranih banaka je na dan 31. decembra 2022. godine deponovana kod Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana i Deutsche Bank AG Frankfurt.

Tokom godine, sredstva su deponovana po sledećim uslovima:

Sredstva u EUR valuti deponovana su po kamatnoj stopi od 0 do -80 b.p.;
Sredstva u CHF valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi od -20 do -200 b.p.;
Sredstva u SEK valuti deponovana su po kamatnoj stopi od 0 do -100 b.p.;
Sredstva u DKK valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi od -25 do -130 b.p.

U drugom dijelu godine sredstva u EUR oročavana su preko noći (overnight) po kamatnoj stopi koja se kretala u intervalu od 65 b.p. do 190 b.p. kod: Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, UniCredit Bank Austria AG Vienna i Intesa Sanpaolo SPA Milano. Sredstva u USD valuti od sredine godine oročavana su preko noći (overnight) po kamatnoj stopi u intervalu od 140 b.p. do 400 b.p.

23.2 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Kreditni državi	20.775	24.369
Kreditni finansijskim organizacijama	1.000	47
<i>Fizička lica</i>		
Kreditna linija	3.290	2.681
Kreditne kartice	3.905	3.378
Stambeni krediti	172.529	200.207
Potrošački krediti	181.329	125.588
Ostali krediti fizičkim licima	71	88
Kreditni fizičkim licima	361.124	331.942
<i>Pravna lica</i>		
Kartice	301	292
Kreditni velikim preduzećima	30.343	26.218
Kreditni malim i srednjim preduzećima	135.781	127.405
Kreditni pravnim licima	166.425	153.915
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	549.324	510.273
Ispravka vrijednosti (napomena 23.5)	(18.343)	(19.724)
Ukupno	<u>530.981</u>	<u>490.549</u>

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.2 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

Prosječna ponderisana kamatna stopa (u nastavku: PPKS) na kredite pravnim licima u 2022. godini je iznosila 4,1% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 3,62% do 4,26%). Veća PPKS je ostvarena u dijelu kreditiranja malih i srednjih preduzeća (4,9%), dok je PPKS u segmentu kreditiranja velikih preduzeća iznosila 3,6%.

U dijelu kreditiranja fizičkih lica, ostvarena je PPKS od 6,07% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 5,92% do 6,1%). Stambeni krediti su odobravani po PPKS od 4,22%, dok je PPKS za ostale tipove kredita građanima iznosila 6,9%.

a) Promjene na poziciji krediti i potraživanja od clijenata

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	380.980
Neto realizacija kredita/prijevremene otplate	37.688
Prenos na stečenu aktivu	(831)
Otpis	(382)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	(186)
Bruto krediti Komercijalne banke na dan pripajanja	93.004
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	510.273
Neto realizacija kredita/prijevremene otplate	60.654
Prenos na stečenu aktivu	-
Otpis	(1.598)
Prodaja potraživanja	(19.877)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	(128)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	549.324

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Struktura po vrsti finansijskog sredstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
<i>Dužničke hartije od vrijednosti</i>		
- državne obveznice (BONDS)	34.278	30.912
- državni zapisi (T BILLS)	22.329	35.019
Ukupno /bruto	56.607	65.931
<i>Ispravka vrijednosti (napomena 23.5)</i>	<u>(387)</u>	<u>(363)</u>
Ukupno /neto	<u>56.220</u>	<u>65.568</u>

a) Dužničke hartije od vrijednosti

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine dužničkih hartija od vrijednosti koje su klasifikovane u kategoriju finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti.

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Fer vrijednost na dan 31. decembra - Bonds	31.500	30.516
Fer vrijednost na dan 31. decembra - T Bills	<u>22.274</u>	<u>35.011</u>
Ukupno	53.774	65.527

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine su dati u sledećim tabelama:

31.12.2022.	Datum kupovine	Datum dospjeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Razgraničena kamata	Naknada za učešće na aukciji	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 4. marta 2021. do 20. juna 2022. godine	Od 23. aprila 2024. do 3. oktobra 2029. godine	od 2,51 do 7,17	34.999	(1.191)	449	21	(385)	33.893
Državni zapisi Njemačke	10. oktobra 2022. godine	23. mart 2023. godine	0,95	10.000	(21)	-	-	(1)	9.978
Državni zapisi Francuske	10. oktobra 2022. godine	22. mart 2023. godine	1,09	5.000	(12)	-	-	(1)	4.987
Državni zapisi Sjedinjene Američke Države	8. decembra 2022. godine	1. juna 2023. godine	4,55	7.500	(138)	-	-	-	7.362
			Ukupno	57.499	(1.362)	449	21	(387)	56.220

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

31.12.2021.	Datum kupovine	Datum dospjeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Razgraničena kamata	Naknada za učešće na aukciji	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 4. marta do 2. decembra 2021.godine	Od 23. aprila 2024. do 3. oktobra 2029. godine	od 2,51 do 4,17	30.999	(557)	444	26	(363)	30.549
Državni zapisi Njemačke	23. decembra 2021. godine	19. januara 2022. godine	-1,36	10.000	7	-	-	-	10.007
Državni zapisi Španije	23. decembra 2021. godine	14. januara 2022. godine	-0,89	5.000	2	-	-	-	5.002
Državni zapisi Francuske	23. decembra 2021. godine	5. januara 2022. godine	-1,6	10.000	2	-	-	-	10.002
Državni zapisi Holandije	23. i 24. decembra 2021. godine	28. januara 2022. godine	od -1 do -1,5	10.000	8	-	-	-	10.008
			Ukupno	65.999	(538)	444	26	(363)	65.568

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

b) Promjene bruto vrijednosti hartija od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	<u>13.605</u>
Neto promjena potraživanja od kamate, diskonta i premijuma	(136)
Prodaja, dospijeće	(13.768)
Kupovina	66.230
Kursne razlike	-
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	<u>65.931</u>
Neto promjena potraživanja od kamate, diskonta i premijuma	196
Prodaja, dospijeće	(42.653)
Kupovina	33.051
Kursne razlike	81
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u><u>56.607</u></u>

23.4 OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Garantni depozit za kartičarsko poslovanje - VISA	1.441	1.356
Potraživanja po sudskom postupku za naknadu štete	273	273
Ostala potraživanja	62	112
Ostala finansijska sredstva/ bruto	1.776	1.741
Ispravka vrijednosti (napomena 23.5)	(369)	(292)
Ostala finansijska sredstva/ neto	<u><u>1.407</u></u>	<u><u>1.449</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

31.12.2022.

	Stanje 1. januara 2022. godine	Transfer	Povećanje / smanjenje	Otpisi	Promjena parameta -ra rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđen e plasmane	Stanje 31.12. 2022. godine	Naplata potraživa -nja s vanbilan sa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(3.561)	(1.001)	667	-	83	(2)	-	(3.814)	-
Kredit i potraživanja od banaka	(7)	-	(5)	-	-	-	-	(12)	-
Kredit fizičkim licima	(1.239)	(995)	1.245	-	(93)	-	-	(1.082)	-
Kredit pravnim licima	(1.933)	(6)	(443)	-	145	-	-	(2.237)	-
Ostala finansijska sredstva	(19)	-	(68)	-	(9)	-	-	(96)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(363)	-	(62)	-	40	(2)	-	(387)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(3.040)	752	405	-	(269)	-	1	(2.151)	-
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(889)	207	157	-	(65)	-	1	(589)	-
Kredit pravnim licima	(2.151)	545	248	-	(204)	-	-	(1.562)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrijeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(13.629)	294	(1.827)	1.605	182	-	288	(13.087)	1.827
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(4.829)	788	(804)	931	165	-	31	(3.718)	741
Kredit pravnim licima	(8.527)	(494)	(1.023)	674	17	-	257	(9.096)	1.086
Ostala finansijska sredstva	(273)	-	-	-	-	-	-	(273)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
POCI	(156)	(45)	140	-	-	-	2	(59)	-
Kredit pravnim licima	(156)	(45)	140	-	-	-	2	(59)	-
Ukupno	(20.386)	-	(615)	1.605	(4)	(2)	291	(19.111)	1.827

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

31.12.2021.

	Stanje 1. januara 2021. godine	Transfer	Povećanje / smanjenje	Otpisi	Promjena parameta -ra rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđen e plasmane	Ispravka KB PG	Stanje 31.12. 2021. godine	Naplata potraživa -nja s vanbilan sa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(3.329)	(918)	263	-	876	(3)	-	(450)	(3.561)	-
Kredit i potraživanja od banaka	(3)	-	5	-	-	-	-	(9)	(7)	-
Kredit fizičkim licima	(1.000)	(537)	537	-	(62)	-	-	(177)	(1.239)	-
Kredit pravnim licima	(2.256)	(381)	16	-	952	-	-	(264)	(1.933)	-
Ostala finansijska sredstva	(36)	-	(5)	-	25	(3)	-	-	(19)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(34)	-	(290)	-	(39)	-	-	-	(363)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(2.187)	1.116	(737)	-	(287)	-	2	(947)	(3.040)	-
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(643)	555	(333)	-	(267)	-	2	(203)	(889)	-
Kredit pravnim licima	(1.544)	561	(404)	-	(20)	-	-	(744)	(2.151)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrijeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(10.176)	(155)	(1.022)	819	(678)	-	254	(2.671)	(13.629)	1.521
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(3.714)	(18)	(641)	357	(658)	-	83	(238)	(4.829)	665
Kredit pravnim licima	(6.461)	(137)	(381)	462	(20)	-	171	(2.161)	(8.527)	856
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	(273)	(273)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
POCI	-	(43)	(113)	-	-	-	-	-	(156)	-
Kredit pravnim licima	-	(43)	(113)	-	-	-	-	-	(156)	-
Ukupno	(15.692)	-	(1.609)	819	(89)	(3)	256	(4.068)	(20.386)	1.512

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT

a) *Struktura po vrsti finansijskog sredstva*

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
<i>Dužničke hartije od vrijednosti</i>	<u>25.465</u>	<u>39.913</u>
Državni zapisi	-	11.907
Državne obveznice	25.465	28.006
<i>Vlasničke hartije od vrijednosti</i>	<u>10</u>	<u>9</u>
Ukupno	<u>25.475</u>	<u>39.922</u>
<i>Ispravka vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti (napomena 24.f)</i>	<u>(214)</u>	<u>(406)</u>

b) *Promjene na hartijama od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	<u>14.523</u>
Kamata	101
Kursne razlike	-
Prodaja, dospijeće	(21.794)
Kupovina	34.948
Neto promjena fer vrijednosti	(1.103)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	13.247
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	<u>39.922</u>
Kamata	(272)
Kursne razlike	1.607
Prodaja, dospijeće	(13.092)
Kupovina	-
Neto promjena fer vrijednosti	(2.690)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u>25.475</u>

c) *Dužničke hartije od vrijednosti*

Banka je, sa ciljem održavanja sekundarnih rezervi likvidnosti, na dan 31. decembra 2022. godine, imala investirana sredstva u Euro obveznice Crne Gore, njemačke državne zapise, francuske državne zapise, državne obveznice Republike Slovenije (BOND), kao i državne zapise Sjedinjenih Američkih Država (T Bills).

Po FITCH agenciji, Euro obveznice Crne Gore su neocijenjene, dok su državni USD zapisi i državne obveznice Republike Slovenije ocijenjeni i imaju rejting AAA (US T-Bills) odnosno A (BOND Republike Slovenije). Njemački državni zapisi imaju rejting AAA, a francuski državni zapisi imaju rejting AA.

Euro obveznice Crne Gore kupovane su 2019. godine, 2021. godine i u junu 2022. godine. Njemački i francuski državni zapisi kupljeni su u oktobru 2022. godine. Državni USD zapisi kupljeni su u decembru 2022. godine, a obveznice Republike Slovenije u maju i decembru 2021. godine.

Na dan bilansa je izvršeno vrijednosno odmjerenje dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na fer vrijednost. Fer vrijednost se dobija korišćenjem kotirane cijene na aktivnom tržištu. Po osnovu odmjerenja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti kumulirani negativni efekti u iznosu od EUR 3.959 hiljada priznati su, nakon oporezivanja, na posebnoj stavki Rezerve kapitala, rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (Napomena 37) (2021. godina: negativni efekti u iznosu od EUR 1.270 hiljada).

Dužničke hartije od vrijednosti klasifikovane u ovu grupu finansijskih sredstava se takođe obezvreduju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. U 2022. godini po ovom osnovu priznat je negativan efekat u kapitalu na stavki Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednost kroz ukupni ostali rezultat u iznosu od EUR 192 hiljade (2021: pozitivan efekat od 251 hiljade) (Napomena 24. f) i po ovom osnovu pozitivan efekat u bilansu uspjeha na poziciji Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 17) u iznosu od EUR 203 hiljada (2021. godina: negativan efekat na bilans uspjeha u iznosu od EUR 248 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (NASTAVAK)

c) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. su dati u tabelama u nastavku:

31.12.2022.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 3. oktobra 2019. godine do 6. septembra 2021. godine	od 18. marta 2024. do 3. oktobra 2029.godine	od 2,61 do 3,27	21.680	(193)	(3.546)	139	18.080
Obveznice Republike Slovenije	od 17.maja do 6. decembra 2021. godine	18. februar 2024.godine	od 0,42 do 0,79	7.219	389	(413)	190	7.385
		Ukupno:		28.899	196	(3.959)	329	25.465

31.12.2021.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 3. oktobra 2019. godine do 6. septembra 2021. godine	od 23. aprila 2024. do 3. oktobra 2029.godine	od 2,61 do 3,27	21.680	(213)	(1.155)	193	20.505
Obveznice Republike Slovenije	od 17.maja do 6. decembra 2021. godine	18. februar 2024. godine	od 0,42 do 0,79	6.794	688	(112)	131	7.501
Državni zapisi SAD	od 30. novembra do 22. decembra 2021. godine	od 11.januara do 26. maja 2022.godine	od 0,002 do 0,04	11.911	(1)	(3)	-	11.907
		Ukupno:		40.385	474	(1.270)	324	39.913

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

d) Vlasničke hartije od vrijednosti

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine dati su u sljedećim tabelama:

	<u>Broj akcija/ % udio</u>	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
SWIFT	1	7	6
Montenegroberza AD	5	3	3
Ukupno		10	9

	<u>Broj akcija</u>	<u>Nominalna vrijednost</u>	<u>Promjena fer vrijednosti</u>	<u>Fer vrijednost</u>
SWIFT	1	5	2	7
Montenegroberza AD	5	3	-	3
Ukupno				10

Ulaganja u SWIFT se ne kotiraju na aktivnom tržištu. U pitanju su ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, pa se priznaju po usklađenoj nabavnoj vrijednosti, na osnovu dobijene informacije od emitenta. Ulaganja u Montenegroberzu se kotiraju na berzi, po cijeni od EUR 0,6 hiljada po akciji.

Efekat promjene fer vrijednosti ulaganja u SWIFT je prikazan u okviru kapitala na poziciji Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 37).

Učešće u SWIFT i Montenegroberzi nemaju ni značajan uticaj ni kontrolu.

e) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Banka vrši odmjerenje fer vrijednosti primjenom hijerarhijske ljestvice koja odražava važnost informacija koje se koriste prilikom odmjerenja:

- **Nivo 1:** kotirana tržišna cijena (nekorigovana) na aktivnom tržištu za finansijske instrumente.
- **Nivo 2:** tehnike procjene vrijednosti koje se zasnivaju na dostupnim informacijama, osim kotiranih cijena, bilo da su neposredne (tj. cijene) ili posredne (tj. izvedene na osnovu cijena). Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom: kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata na aktivnom tržištu; kotiranih cijena identičnih ili sličnih instrumenata na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; odnosno drugih tehnika procjene vrijednosti kod kojih se sve materijalno značajne informacije mogu neposredno ili posredno vidjeti iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** tehnike procjene vrijednosti koje se ne zasnivaju na tržišnim podacima. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čije tehnike vrednovanja uključuju informacije koje nisu zasnovane na dostupnim podacima, a nedostupne informacije materijalno značajno utiču na procjenu vrijednosti instrumenata. Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata kod kojih se zahtijevaju značajne a neuočljive korekcije, odnosno pretpostavke kako bi se pravilno iskazale razlike između instrumenata.

<u>31.12.2022.</u>	<u>Napomena</u>	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Dužničke hartije od vrijednosti - T Bills	24.a	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti - BOND	24.a	25.465	-	-	25.465
Instrumenti kapitala	24.a	3	-	7	10
Ukupno		25.468	-	7	25.475

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

e) *Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (nastavak)*

31.12.2021.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužničke hartije od vrijednosti- BOND	24.a	11.907	-	-	11.907
Dužničke hartije od vrijednosti- T Bills	24.a	23.239	4.767	-	28.006
Instrumenti kapitala	24.a	3	-	6	9
Ukupno		35.149	4.767	6	39.922

Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacije o modelu smanjuju potrebu za prosuđivanjem i procjenama rukovodstva, kao i neizvjesnost u pogledu određivanja fer vrijednosti. Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacija varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklon je promjenama koje proističu iz specifičnih događaja i opšteg stanja tržišta u narednim periodima.

f) *Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

	Stanje 1. januara 2022. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Ispravka Komercijalne banke	Stanje 31. decembra 2022. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(406)	181	22	(11)	-	(214)
Dužničke hartije od vrijednosti	(406)	181	22	(11)	-	(214)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

f) Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

	Stanje 1. januara 2021. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Ispravka Komerrijalne banke	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(73)	(272)	24	(4)	(81)	(406)
Dužničke hartije od vrijednosti	(73)	(272)	24	(4)	(81)	(406)

25. INVESTICIONE NEKRETNINE

Investicione nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu EUR 793 hiljada (2021: EUR 676 hiljada) i odnose se na dio imovine u vlasništvu Banke koja je u toku 2022. godine izdata u dugoročni zakup; kao i na imovinu izdatu u poslovni zakup koja je preuzeta u procesu pripajanja Komerrijalne banke. Banka je nekretnine izdala u poslovni zakup i, shodno MRS 40 – Investicione nekretnine, klasifikovala kao investicione nekretnine. Prihodi od zakupnine iznose EUR 57 hiljada (2021: EUR 59 hiljada), i prikazani su u okviru ostalih prihoda (Napomena 13). Banka je na investicionim nekretninama imala poslovnih rashoda u iznosu od EUR 8 hiljada (2021: EUR 9 hiljada). Po osnovu prodaje nekretnina Banka je u 2022. godini ostvarila gubitak u iznosu od EUR 81 hiljade, koji je prikazan na poziciji Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine (napomena 12). U toku 2022. godine priznat je prihod od vrednovanja investicionih nekretnina u iznosu od EUR 117 hiljada (u 2021. godini trošak obezvređenja u iznosu od EUR 9 hiljada), efekat je priznat na poziciji "Ostali prihodi" (napomena 13).

Promjene na investicionim nekretninama su date u sljedećoj tabeli:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Stanje na dan 1. januara	676	90
Sticanje	-	-
Prodaja	(81)	-
Vrednovanje na fer vrijednost	117	(9)
Transfer sa pozicije „nekretnine, postrojenja i oprema“ (napomena 26)	81	-
Investicione nekretnine Komerrijalne banke	-	595
Stanje na dan 31. decembra	793	676

Sljedeća tabela prikazuje analizu dospeća potraživanja od zakupa nekretnina gdje se Banka javlja kao zakupodavac, koja pokazuje nediskontovane uplate zakupa koje će Banka primiti nakon datuma izveštaja, po ročnosti:

Dospijeće u roku do godinu dana	55
Dospijeće u roku od godinu do dvije	46
Dospijeće u roku od 2 godine do 5 godina	22

26. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

a) Struktura po vrsti sredstva

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Nekretnine, postrojenja i oprema u vlasništvu Banke	11.076	11.631
Imovina s pravom korišćenja	2.226	2.979
Nekretnine, postrojenja i oprema	<u>13.302</u>	<u>14.610</u>

b) Kretanje nekretnina, postrojenja i opreme u vlasništvu Banke

	<u>Zemljište</u>	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Oprema</u>	<u>NPO u pripremi</u>	<u>Sitan inventar</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost						
Stanje 1. januara 2021. godine	1.065	9.410	8.278	63	-	18.816
Nove nabavke	-	322	596	-	-	918
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Prenos na opremu	-	-	23	(23)	-	-
Otpis	-	(8)	(549)	-	-	(557)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	-	3.351	1.792	-	20	5.163
Stanje 31. decembra 2021. godine	1.065	13.075	10.140	40	20	24.340
Nove nabavke	-	259	555	218	-	1.032
Reklasifikacija na poziciju „stalna sredstva namijenjena prodaji“	-	(517)	-	-	-	(517)
Reklasifikacija na poziciju „investicione nekretnine“	-	(193)	-	-	-	(193)
Prodaja	-	-	(451)	-	-	(451)
Otpis	-	-	(1.433)	-	-	(1.433)
Stanje 31. decembra 2022. godine	1.065	12.624	8.811	258	20	22.778
Akumulirana ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januara 2021. godine	-	(2.446)	(6.760)	-	-	(9.206)
Amortizacija (napomena 15)	-	(337)	(530)	-	-	(867)
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Obezvredenje	-	(171)	-	-	-	(171)
Otpis	-	8	549	-	-	557
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	-	(1.542)	(1.460)	-	(20)	(3.022)
Stanje 31. decembra 2021. godine	-	(4.488)	(8.201)	-	(20)	(12.709)
Amortizacija (napomena 15)	-	(476)	(682)	-	-	(1.158)
Prodaja	-	-	451	-	-	451
Reklasifikacija na poziciju „stalna sredstva namijenjena prodaji“	-	169	-	-	-	169
Reklasifikacija na poziciju „investicione nekretnine“	-	112	-	-	-	112
Obezvredenje	-	-	-	-	-	-
Otpis	-	-	1.433	-	-	1.433
Stanje 31. decembra 2022. godine	-	(4.683)	(6.999)	-	(20)	(11.702)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022. godine	1.065	7.941	1.812	258	-	11.076
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	1.065	8.587	1.939	40	-	11.631

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
26. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka posjeduje vlasničke listove kao dokaz o vlasništvu za sve nepokretnosti koje se evidentiraju u bilansima Banke, osim nekretnina koje su uzete u zakup i prikazana u okviru pozicije „Imovina s pravom korišćenja”, u skladu sa MSFI 16.

Banka nema nekretnine date pod hipoteku, kao sredstvo obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

c) Imovina s pravom korišćenja

<i>Struktura po vrsti sredstva</i>	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Nekretnine i zemljište	1.423	2.047
Vozila	-	6
POS terminali	803	926
Imovina s pravom korišćenja	<u>2.226</u>	<u>2.979</u>

Promjena na poziciji Imovina s pravom korišćenja

	<u>Nekretnine</u>	<u>Vozila</u>	<u>POS terminali</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost					
Stanje 1. januara 2021. godine	2.012	20	-	-	2.032
Nove nabavke	544	-	1.143	-	1.687
Raskid ugovora o zakupu	(583)	-	-	(248)	(831)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	818	-	-	255	1.073
Stanje 31. decembra 2021. godine	2.791	20	1.143	7	3.961
Nove nabavke	653	-	106	-	759
Raskid ugovora o zakupu	(921)	(20)	-	(7)	(948)
Stanje 31. decembar 2022. godine	2.523	-	1.249	-	3.772
Akumulirana ispravka vrijednosti					
Stanje 1. januara 2021. godine	(403)	(7)	-	-	(410)
Amortizacija (napomena 15)	(430)	(7)	(217)	-	(654)
Raskid ugovora o zakupu	576	-	-	159	735
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	(487)	-	-	(166)	(653)
Stanje 31. decembra 2021. godine	(744)	(14)	(217)	(7)	(982)
Amortizacija (napomena 15)	(575)	(6)	(248)	-	(829)
Raskid ugovora o zakupu	219	20	-	7	246
Ostalo	-	-	19	-	19
Stanje 31. decembar 2022. godine	(1.100)	-	(446)	-	(1.546)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022. godine	1.423	-	803	-	2.226
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	2.047	6	926	-	2.979

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka nema finansijskih obveza preuzetih pri sticanju nekretnina, postrojenja i opreme, niti ugovornih obaveza za sticanje nematerijalne imovine.

27. NEMATERIJALNA SREDSTVA

	<u>Softver</u>	<u>Licence</u>	<u>Ukupno</u>
<i>Nabavna vrijednost</i>			
Stanje 1. januara 2021. godine	2.682	1.343	4.025
Nove nabavke	298	190	488
Otpis	(563)	(1.211)	(1.774)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	585	386	971
Stanje 31. decembra 2021. godine	3.002	708	3.710
Nove nabavke	347	407	754
Otpis	(286)	(7)	(293)
Stanje 31. decembra 2022. godine	3.063	1.108	4.171
<i>Ispravka vrijednosti</i>			
Stanje 1. januara 2021. godine	(1.619)	(1.103)	(2.722)
Tekuća amortizacija (napomena 15)	(221)	(71)	(292)
Otpis	475	1.201	1.676
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	(445)	(350)	(795)
Stanje 31. decembra 2021. godine	(1.810)	(323)	(2.133)
Tekuća amortizacija (napomena 15)	(241)	(132)	(373)
Prodaja	-	-	-
Otpis	241	3	244
Stanje 31. decembra 2022. godine	(1.810)	(452)	(2.262)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022. godine	1.253	656	1.909
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	1.192	385	1.577

28. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Stavka „Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja“ obuhvata poslovne nekretnine koji su u procesu prodaje. Na dan 31. decembra 2022. godine, vrijednost imovine uključene u sredstva namijenjena prodaji od strane Banke iznosila je EUR 348 hiljada, i odnosi se na dvije nekretnine. Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka nije imala nekretnine uključene u stalna sredstva koja su namijenjena prodaji.

29. OSTALA SREDSTVA

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Potraživanja po osnovu kartica	1.246	1.258
Potraživanja po osnovu naknada i provizija	256	248
Potraživanja od kupaca	231	382
Potraživanja po osnovu refundacije bolovanja	162	180
Plemeniti metali	170	160
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, neto	3.467	5.460
Odloženi troškovi	899	540
Dati avansi	48	8
Privremeni računi	328	945
Potraživanja iz komisionih poslova	2	12
Zalihe opreme	574	15
Ostala poslovna potraživanja	65	77
Ostala sredstva/ bruto	<u>7.448</u>	<u>9.285</u>
Ispravka vrijednosti (napomena 29. b)	(897)	(925)
Ostala sredstva/ neto	<u>6.551</u>	<u>8.360</u>

Sredstva preuzeta od klijenata po osnovu naplate potraživanja priznata su u okviru stavke „Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja” budući da nisu u potpunosti ispunjeni kriterijumi za njihovo priznavanje u okviru dugoročnih sredstava koja se drže radi prodaje u skladu sa MSFI 5 – Stalna imovina koja se drži za prodaju.

U toku godine prodato je više nekretnina (napomena 29 a). Po osnovu transakcije prodaje po cijeni većoj od knjigovodstvene ostvarena je dobit u iznosu od EUR 605 hiljada (2021: EUR 964 hiljade), koja je priznata na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“ (napomena 12). Dodatno obezvrjeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja u iznosu od EUR 484 hiljada (2021: EUR 628 hiljada) priznato je u bilansu uspjeha na poziciji troškovi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 17).

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list Crne Gore“ br. 126/20) propisano je da ukupna ulaganja kreditne institucije u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od iznosa redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije. Izuzetno, kreditna institucija može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa redovnog osnovnog kapitala, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos redovnog osnovnog kapitala, kreditna institucija tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije;
- nakon umanjenja redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije, nivo regulatornog kapitala i koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala kreditne institucije prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je kreditna institucija stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, postupku likvidacije nad dužnikom kreditne institucije, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, kreditna institucija je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključujući vrijednost te nepokretnosti najmanje u sljedećim procentima:

- 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina

Na stečenu nekretninu, čija vrijednost na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 1.016 hiljade (31. decembra 2021. godine EUR 1.094 hiljade), Viši sud je 26. aprila 2017. godine izdao privremenu mjeru zabrane raspolaganja i korišćenja, usljed postupka koji je pokrenut protiv rukovodstva privrednog društva od kojeg je Banka stekla imovinu, kao i Banke. Rukovodstvo Banke smatra da privremena mjera Višeg suda može trajati do završetka pokrenutog sudskog postupka, kao i da će sudski postupak biti okončan u korist Banke. Prilikom vrednovanja navedene imovine, Banka je uzela u obzir sve raspoložive informacije do datuma izrade finansijskih izvještaja.

29. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

a) Promjena na poziciji sredstva stečenih po osnovu naplate potraživanja:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Bruto vrijednost		
Stanje na dan 1. januara, bruto	17.125	7.396
Sticanje	-	498
Prodaja	(3.581)	(1.851)
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja Komercijalne banke	-	10.532
Zavisni troškovi nabavke	3	550
Stanje na dan 31. decembra, bruto	13.547	17.125
Ispravka vrijednosti		
Stanje na dan 1. januara	(11.665)	(3.383)
Prodaja	2.069	667
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja Komercijalne banke	-	(8.321)
Vrednovanje (napomena 17)	(484)	(628)
Stanje na dan 31. decembra	(10.080)	(11.665)
Neto vrijednost		
Stanje na dan 1. januara, neto	5.460	4.013
Stanje na dan 31. decembra, neto	3.467	5.460

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

b) Promjena na računima ispravke vrijednosti ostalih sredstava:

	Stanje 1. januara 2022. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametar a rizik	Ispravka Komercijalna banka	Stanje 31. decembra 2022. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(246)	(11)	2	-	-	-	(255)
Ostala sredstva	(246)	(11)	2	-	-	-	(255)
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(7)	(64)	67	-	(1)	-	(5)
Ostala sredstva	(7)	(64)	67	-	(1)	-	(5)
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(672)	79	(57)	10	3	-	(637)
Ostala sredstva	(672)	79	(57)	10	3	-	(637)
POCI		(4)	4	-	-	-	-
Ostala sredstva	-	(4)	4	-	-	-	-
UKUPNO	(925)	-	16	10	2	-	(897)
	Stanje 1. januara 2021. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametar a rizik	Ispravka Komercijalna banka	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(4)	(262)	17	-	3	-	(246)
Ostala sredstva	(4)	(262)	17	-	3	-	(246)
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(6)	5	(4)	-	(1)	(1)	(7)
Ostala sredstva	(6)	5	(4)	-	(1)	(1)	(7)
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(479)	257	(432)	7	(14)	(11)	(672)
Ostala sredstva	(479)	257	(432)	7	(14)	(11)	(672)
UKUPNO	(489)	-	(419)	7	(12)	(12)	(925)

30. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

30.1 DEPOZITI BANAKA

Depoziti banaka uključuju depozite po viđenju koji na dan 31. decembra 2022. godine iznose EUR 1.170 hiljada (31. decembra 2021: EUR 1.524 hiljada).

30.2 DEPOZITI KLIJENATA

Depoziti klijenata

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Depoziti po viđenju	610.331	496.106
Oročeni depoziti	82.542	113.685
Ukupno:	<u>692.873</u>	<u>609.791</u>

Depoziti po viđenju klijenata

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Država	35.765	37.516
Finansijske organizacije	5.956	14.232
Stanovništvo	345.538	285.573
Privreda	201.351	133.893
Preduzetnici	4.786	8.324
Neprofitne organizacije	16.935	16.568
Ukupno depoziti po viđenju klijenata	<u>610.331</u>	<u>496.106</u>

Oročeni depoziti klijenata

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Država	-	-
Finansijske organizacije	1.000	1.902
Stanovništvo	75.522	100.014
Privreda	5.699	11.442
Preduzetnici	10	-
Neprofitne organizacije	311	327
Ukupno oročeni depoziti klijenata	<u>82.542</u>	<u>113.685</u>
Ukupno depoziti klijenata	<u>692.873</u>	<u>609.791</u>

Depoziti po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou za fizička lica i 0,001% za pravna lica, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti deponovani po kamatnoj stopi od 0,001%.

PPKS na oročene depozite pravnih lica iznosila je 0,72%, a na oročene depozite fizičkih lica 0,71%.

30. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

30.3. KREDITI BANAKA

Kreditni od banaka odnose se na kredite odobrene od:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	7.736	9.022
EBRD	<u>1.700</u>	<u>962</u>
Ukupno	<u>9.436</u>	<u>9.984</u>

Banka koristi dugoročnu kreditnu liniju odobrenog iznosa EUR 9.000 hiljada, odobrenu od strane matične banke NLB d.d., Ljubljana, sa rokom dospeljeća do 2028. godine. Kamatna stopa, koju Banka plaća na odobreni kredit, iznosi 1,30% p.a.

Pozajmljena sredstva od Evropske banke za obnovu i razvoj (European Bank for Reconstruction and Development: EBRD) odnose se na sredstva iz WiB kreditne linije za realizaciju projekta „Žene u biznisu“ u iznosu od EUR 1.000 hiljada, koju je Banka povukla u toku 2021. godine, sa rokom dospeljeća od 5 godina, koji uključuje grace period od 2 godine i sa kamatnom stopom od 1,5% + 6M euribor. U toku 2022. godine povučena je dodatna tranša kredita u iznosu od EUR 1.000 hiljada.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je imala EUR 2.000 hiljada odobrenih nepovučanih sredstava koja se odnose na liniju koja je od strane EBRD odobrena u okviru Trade Facilitation Programme kao podrška dokumentarnom poslovanju (31. decembar 2021: EUR 3.000 hiljada).

30.4. KREDITI KLIJENATA KOJI NISU BANKE

Kreditni od ostalih klijenata odnose se na kredite odobrene od:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Vlada Crne Gore	<u>14.717</u>	<u>12.791</u>
- Projekat 1000+	11.173	10.930
- Projekat podrške MMSP iz sredstava CEB	<u>3.544</u>	<u>1.861</u>
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	1.680	2.346
Ukupno	<u>16.397</u>	<u>15.137</u>

Rokovi dospeljeća kredita odobrenih od strane ostalih klijenata:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Dospeljeće kredita u roku do 12 mjeseci	1.212	1.257
Rok dospeljeća između 1 i 5 godina	6.166	5.278
Rok dospeljeća duži od 5 godina	<u>9.019</u>	<u>8.602</u>
Ukupno	<u>16.397</u>	<u>15.137</u>

Pozajmljena sredstva od Investiciono-razvojnog fonda su uzeta po fiksnoj kamatnoj stopi u rasponu od 1,50% do 2,50% na godišnjem nivou, sa rokom dospeljeća do 2028. godine. Tokom 2022. godine nije bilo povlačenja novih kredita od Investiciono-razvojnog fonda.

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore se odnose na učešće Banke u projektu 1000+ za potrebe finansiranja stambenih kredita socijalno ugroženim kategorijama stanovništva. Tokom 2022. godine povučen je novi kredit za učešće u ovom projektu, u iznosu od EUR 860 hiljada.

Kreditni odobreni Bankama od strane Vlade Crne Gore vezana za ovaj projekat 1000+ imaju rok dospeljeća do 20 godina koji uključuje grace period od 5 godina sa kamatnim stopama od 0,98%, za prvi dio sredstava dodijeljenih 2011. godine, 0,75%; za drugi dio dodijeljen 2016. godine; dok je kamatna stopa za sredstva povučena 2019., 2021. i 2022. godine 0%.

30. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

30.4. KREDITI KLIJENATA KOJI NISU BANKE (nastavak)

Drugi dio pozajmljenih sredstava od Vlade Crne Gore dobijen je tokom 2021. godine radi obezbeđenja podrške autonomnim mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima pogođenim pandemijom Covid 19, koje je Vlada obezbijedila iz kredita dobijenih od Razvojne banke Savjeta Evrope (Council of Europe Development Bank: CEB). Pozajmljena sredstva Banke iz ovog Vladinog projekta iznose EUR 3.544 hiljada sa rokom dospeljeća od 9 godina koji uključuje grace period od 2 godine, i kamatnom stopom od 0%. U toku 2022. godine povučene su još dvije tranše iz ovog projekta.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je po ovom osnovu imala i EUR 2.658 hiljada odobrenih nepovučениh sredstava (31. decembar 2021: EUR 4.342 hiljade).

31. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJIMA SE NE TRGUJE I KOJE SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha na dan 31. decembra 2022. godine iznose EUR 291 hiljadu, i odnose se na obaveze po osnovu finansijskih instrumenta predatih identifikovanim zaposlenim u skladu sa Politikom primanja i nagrađivanja zaposlenih u Banci. Ukoliko su ispunjeni određeni uslovi, članovi Upravnog odbora i zaposleni koji obavljaju posebne poslove (tj. oni koji u okviru svojih zadataka i aktivnosti mogu značajno uticati na rizični profil Banke) dobijaju dio varijabilne naknade u vidu finansijskih instrumenata, čija je vrijednost vezana za vrijednost akcija Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana. Po osnovu vrednovanja ovih obaveza na fer vrijednost u toku 2022. godine ostvaren je pozitivan efekat u iznosu od EUR 24 hiljada, prikazan na poziciji „Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po ver vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja“ (Napomena 10).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. REZERVISANJA

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	1.631	1.823
Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima	587	1.044
Rezervisanja za sudske sporove	3.649	3.608
Neiskorišćeni godišnji odmori	381	455
Ukupno	<u>6.248</u>	<u>6.930</u>

a) Promjene na računu rezervisanja za garancije i preuzete obaveze

	<u>Stanje 1. januara 2022. godine</u>	<u>Transfer</u>	<u>Povećanje/ smanjenje</u>	<u>Promjena parametara rizik</u>	<u>Kursna razlika</u>	<u>Stanje 31. decembra 2022. godine</u>
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	1.047	13	4	181	-	1.245
Rezervisanja za preuzete obaveze	1.047	13	4	181	-	1.245
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	260	68	(415)	253	-	166
Rezervisanja za preuzete obaveze	260	68	(415)	253	-	166
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	516	(81)	(205)	(9)	(1)	220
Rezervisanja za preuzete obaveze	516	(81)	(205)	(9)	(1)	220
Ukupno	<u>1.823</u>	<u>-</u>	<u>(616)</u>	<u>425</u>	<u>(1)</u>	<u>1.631</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. REZERVISANJA (nastavak)

a) Promjene na računu rezervisanja za garancije i preuzete obaveze (nastavak)

	Stanje 1. januara 2021. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Rezervisanja Komerijalne banke	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	1.536	(7)	(125)	(481)	124	1.047
Rezervisanja za preuzete obaveze	1.536	(7)	(125)	(481)	124	1.047
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	403	(18)	(273)	13	135	260
Rezervisanja za preuzete obaveze	403	(18)	(273)	13	135	260
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	106	25	305	18	62	516
Rezervisanja za preuzete obaveze	106	25	305	18	62	516
Ukupno	2.045	-	(93)	(450)	321	1.823

Rezervisanja za rizične vanbilansne stavke odnose se na obaveze po osnovu izdatih garancija, akreditiva i preuzetih obaveza (Napomena 39 a). Efekti rezervisanja za garancije i preuzete obaveze su prikazani u bilansu uspjeha, u okviru stavke Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 17).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. REZERVISANJA (nastavak)

b) Promjene na računima ostalih rezervisanja

	Rezervisanja za otpremne i ostale naknade zaposlenima	Rezervisanja za sudske sporove	Rezervisanja za reorganizaciju	Neiskorišćeni godišnji odmori	Rezervisanja za kartično poslovanje	Ukupno
Stanje 1. januara 2021. godine	411	7.316	42	334	-	8.103
Kreirane/ukinute rezerve	767	(953)	-	17	-	(169)
Korištene rezerve	(339)	(3.495)	(42)	(2)	-	(3.878)
Povećanje diskontovanog iznosa	13	-	-	-	-	13
Aktuarski dobitak/gubitak	(6)	-	-	-	-	(6)
Rezervisanja Komercijalne banke	198	740	-	106	-	1.044
Stanje 31. decembra 2021. godine	1.044	3.608	-	455	-	5.107
Kreirane/ukinute rezerve	159	328	-	(74)	-	413
Korištene rezerve	(551)	(287)	-	-	-	(838)
Povećanje diskontovanog iznosa	22	-	-	-	-	22
Aktuarski dobitak / gubitak	(87)	-	-	-	-	(87)
Rezervisanja Komercijalne banke	-	-	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2022. godine	587	3.649	-	381	-	4.617

Efekti rezervisanja za sudske sporove su prikazani u bilansu uspjeha u okviru stavke Troškovi rezervisanja (Napomena 18), dok su efekti rezervisanja za otpremne i ostale naknade zaposlenima i neiskorišćene godišnje odmori priznati u okviru stavke Troškovi zaposlenih (Napomena 14).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. REZERVISANJA (nastavak)

Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenih

Banka je u toku 2022. godine izvršila dodatna rezervisanja po osnovu otpremnina za zaposlene sa kojima je potpisan sporazuma o raskidu radnog odnosa i očekuje se odliv resursa po tom osnovu, u iznosu od EUR 78 hiljade. Efekat rezervisanja priznati je u okviru stavke „Troškovi zaposlenih“ (Napomena 14).

33. TEKUĆE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Tekuće poreske obaveze	2.465	605

Obaveza za tekući porez iznosi EUR 2.465 hiljada.

34. NETO ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Odložena poreska sredstva	1.387	1.179
Privremena razlika u oporezivim rashodima	1.387	1.179
Odložene poreske obaveze	392	452
Privremena razlika u oporezivim rashodima	558	289
Privremena razlika za osnovna sredstva	418	348
Promjena u fer vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti	(584)	(185)
Neto odložena poreska obaveza	(995)	(727)
Odloženi porez uključen u rezultat tekuće godine	(131)	316
Odloženi porez uključen u kapital tekuće godine	(399)	(179)
Neto promjena u odloženoj poreskoj obavezi KB PG	-	(87)

Promjene na odloženim poreskim obavezama u toku 2021. i 2022. godine su prikazane u sljedećoj tabeli:

	<u>Osnovna sredstva</u>	<u>Promjena privremene razlike u oporezivim rashodima</u>	<u>Aktuarski dobitak/gubitak</u>	<u>Promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti</u>	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Stanje na dan 1. januara	348	(891)	1	(185)	(727)	(147)
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	-	-
Povećanje priznato u bilansu uspjeha	70	61	-	-	131	(316)
Smanjenje priznato u kapitalu	-	-	-	(399)	(399)	(178)
Saldo Komercijalne banke	-	-	-	-	-	(86)
Stanje na dan 31. decembra	418	(830)	1	(584)	(995)	(727)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. OSTALE OBAVEZE

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Primljeni avansi za otplate kredita	2.440	2.796
Obaveze po osnovu kastodi poslova	13	63
Obaveze prema dobavljačima	680	444
Obračunati troškovi	1.747	1.597
Obaveze po kartičnom poslovanju	2.494	730
Obaveze na neraspoređene prilive	936	472
Primljeni avansi za isplatu deponenata	-	154
Obaveze po osnovu zakupa	2.167	2.914
Ostala pasiva	1.141	639
Ostale obaveze	554	529
Ukupno	<u>12.172</u>	<u>10.338</u>

Na poziciji „Obaveze po osnovu zakupa“, Banka je priznala obaveze po osnovu ugovora o zakupu poslovnih zgrada (EUR 1.315, 2021. godine: EUR 1.954 hiljada), POS terminala (EUR 852 hiljade, 2021: EUR 954 hiljade). Na dan 31. decembra 2022. godini nije bilo obaveza za zakup vozila (2021: EUR 6 hiljada). Obaveze po osnovu zakupa predstavljaju neto sadašnju vrijednost obaveza za zakupninu.

Poziciju „ostala pasiva“ čine najvećim dijelom obaveze za odložene bonuse menadžera (EUR 347 hiljada, 2021: EUR 433 hiljade) i sredstva koja se ne koriste po odluci Centralne Banke Crne Gore (EUR 785 hiljada, 2021: EUR 206 hiljada).

Promjene na poziciji obaveze po osnovu zakupa i struktura po ročnosti

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	<u>1.556</u>
Ispravke u toku godine zbog novih zakupa/raskida ugovora	1.593
Plaćanja u toku godine	(699)
Kamata na obaveze po osnovu zakupa (napomena 7)	48
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	416
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	<u>2.914</u>
Ispravke u toku godine zbog novih zakupa/raskida ugovora	62
Plaćanja u toku godine	(849)
Kamata na obaveze po osnovu zakupa (napomena 7)	40
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u>2.167</u>

Sledeća tabela prikazuje analizu dospijeća obaveza po ugovorima o zakupu nekretnina gdje se banka javlja kao zakupac, koja pokazuje nediskontovane očekivane isplate:

Dospijeće u roku do godinu dana	747
Dospijeće u roku od godinu do dvije	715
Dospijeće u roku od 2 godine do 5 godina	<u>1.285</u>
Budući finansijski rashod	<u>(580)</u>
Ukupno:	<u>2.167</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa za period od 1. januara do 31. decembra prikazana je u sledećoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	2022.	2021.
Troškovi amortizacije imovine sa pravom korišćenja (napomena 15 i 26 c)	(829)	(654)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 7)	(40)	(48)
Troškovi zakupnina (napomena 16)	(482)	(347)
Prihodi od podzakupa	113	98

Banka iznajmljuje razne kancelarije, filijale i drugu opremu koju koristi u svom poslovanju. Ugovori o zakupu kancelarija i filijala uglavnom imaju rokove zakupa od 2 do 10 godina, dok se neki ugovori sklapaju na neodređeno vrijeme. Ugovori na neodređeno vrijeme uključeni su u mjerenje obaveze u skladu sa planskim projekcijama. Obično se pretpostavlja rok zakupa od 5 godina. Druga oprema ima rok zakupa na neodređeno vrijeme. Postoji nekoliko ugovora o zakupu koji uključuju opcije produženja i raskida. Rukovodstvo dogovara ove opcije kako bi se uskladile sa poslovnim potrebama Banke. Plaćanja zakupnine koja se vrše pod razumno određenim opcijama produženja uključena su u mjerenje obaveze.

Uslovi zakupa se dogovaraju na individualnoj osnovi i sadrže niz različitih odredbi. Sredstva koja su uzeta u zakup se ne mogu koristiti kao obezbjeđenje za potrebe pozajmljivanja.

36. SUBORDINISANI DUG

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka iskazuje subordinisani dugoročni kredit u iznosu od EUR 2.438 hiljada. Kredit je uzet od Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana u toku 2021. godine; po fiksnoj kamatnoj stopi od 6%, sa rokom dospjeća od 6 godina i jednokratnom otplatom duga na kraju perioda. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list CG” br. 128/20, 140/21, 144/22), subordinisani dug je uključen u dopunski kapital II.

Kretanje subordinisanog duga

	2022.	2021.
Stanje na dan 1. januara	2.438	-
<i>Stavke novčanog toka:</i>	(146)	-
Isplata kamate	(146)	-
<i>Stavke koje nisu element novčanog toka:</i>	146	-
Preuzimanje u postupku pripajanja Komercijalne banke	-	2.413
Razgraničenje kamate	146	25
Stanje na dan 31. decembra	2.438	2.438

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

37. KAPITAL I REZERVE

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Akcijski kapital	26.648	26.648
Emisiona premija	7.146	7.146
Akumulirana dobit/gubitak	34.996	24.100
Dobit tekuće godine	15.497	10.896
Ostale rezerve	23.932	26.326
Ukupno	<u>108.219</u>	<u>95.116</u>

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate upisom na račune imaoca u centralnom registru kod Centralnog klirinškog depozitarnog društva (dalje: CKDD). Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 26.648 hiljada i sastoji se od 15.347.266 akcije pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 1,7364 (31. decembra 2021. godine: 15.347.266 akcija, po nominalnoj vrijednosti od EUR 1,7364).

Uzimajući u obzir situaciju vezanu za COVID-19, Centralna banka Crne Gore je 2020. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem, kojom se zabranjuje isplata dividende akcionarima, osim isplate u obliku akcija banke. Zbog krize u Ukrajini i uticaja na poslovanje kreditnih institucija, Odluka je dopunjena u toku 2022. godine (Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID-19 i situacije u Ukrajini na finansijski sistem, "Sl. List Crne Gore" 138/21, 54/22, 62/22). Odluka će trajati do donošenja odluke Centralne banke o prestanku njenog važenja.

Ostvarena dobit po godišnjem računu Banke za 2021. godinu u iznosu od EUR 1.090 hiljada usmjerena je na neraspoređenu dobit i predstavlja stavku osnovnog kapitala Banke, odlukom Skupštine akcionara banke. Neraspoređena dobit, nastala ukidanjem revalorizacije rezerve po osnovu vrednovanja nekretnina Komercijalne banke prije pripajanja, u iznosu od EUR 831 hiljada, priznata je u osnovni kapital Banke.

U skladu sa članom 5 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (Službeni list Crne Gore br. 128/20, 140/21 i 144/22), NLB Banka je dio dobiti ostvarene u 2022. godini, u iznosu od EUR 4.649 hiljada, uključila u izračun redovnog osnovnog kapitala

Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list CG” br. 72/19, 82/20 i 8/21), koji je stupio na snagu 1. januara 2022. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 7.500 hiljada. Na dan 31. decembra 2022. godine regulatorni kapital Banke je iznosio EUR 77.011 hiljada (31. decembra 2021. godine sopstvena sredstva Banke su iznosila EUR 70.035 hiljada).

30. novembra 2022. godine Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana je otkupila 3.678.532 običnih akcija Banke od NLB Komercijalne Banke a.d. Beograd (23,97% udjela u akcijskom kapitalu) i uvećala vlasništvo na 99,87% običnih akcija (15.327.468 akcija).

U tabeli niže prikazana je vlasnička struktura akcijskog kapitala sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine, i 31. decembra 2021. godine:

	<u>31.12.2022.</u>		<u>31.12.2021.</u>	
	000 EUR	% učešća	000 EUR	% učešća
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	26.614	99,87	20.227	75,90
Komercijalna banka a.d. Beograd	-	-	6.387	23,97
Ostali akcionari	34	0,13	34	0,13
	<u>26.648</u>	<u>100,00</u>	<u>26.648</u>	<u>100,00</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

37. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

a) Ostale rezerve kapitala čine:

	31.12.2022.	31.12.2021.
Rezerve iz dobiti	11.108	11.108
Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(3.158)	(677)
Aktuarski gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	(28)	(115)
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	16.010	16.010
Ukupno	23.932	26.326

Banka utvrđuje potrebne rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu kao pozitivnu razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama („Sl. List Crne Gore“, br. 40/10, 6/13 i 70/17) i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od regulatornog kapitala banke. Odluka o dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je jedna od odluka kojom se uspostavi regulatorni okvir za stupanje na snagu MSFI 9 - Finansijski instrumenti. Ovom odlukom bankama se dozvoljava da, pri utvrđivanju godišnjih finansijskih iskaza, sredstva na računu 3025 - Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, djelimično ili u potpunosti prenesu na račun neraspoređene dobiti.

b) Promjene na rezervi po osnovu fer vrijednosti u toku 2022. i 2021. godine, prikazane u Iskazu o promjenama na kapitalu, bile su sljedeće:

	Vlasničke hartije od vrijedno- sti	Dužničke hartije od vrijedno- sti	Aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremne	2022.	2021.
Stanje na dan 1. januara	1	(678)	(115)	(792)	(285)
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	1	(2.689)	-	(2.688)	(1.102)
Obezvredjenje hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na osnovu 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka	-	(192)	-	(192)	251
Aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine	-	-	87	87	6
Odložena poreska obaveza po stopi od 14,7% (2021.: 14,6%)	-	399	-	399	178
Rezerve Komercijalne banke na dan pripajanja	-	-	-	-	160
Stanje na dan 31. decembra	2	(3.160)	(28)	(3.186)	(792)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka posmatra povezana lica shodno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 24, koji definiše da su povezana lica:

- strane koje direktno ili indirektno, putem jednog ili više posrednika, kontrolišu, su kontrolisane ili su pod zajedničkom kontrolom sa (tim) entitetom;
- strane u kojima Banka posjeduje udio u entitetu koji joj omogućava značajan uticaj nad entitetom, a koje nisu ni povezana pravna lica niti učesnici u zajedničkom poduhvatu;
- privatna lica koja direktno ili indirektno posjeduju glasačko pravo u Banci koje im omogućava značajan uticaj nad Bankom, odnosno bilo koji subjekat za koji se očekuje da ima uticaj ili je pod uticajem povezanog lica Banke;
- članovi ključnog rukovodećeg kadra, odnosno lica koja posjeduju ovlašćenja i odgovornosti u pogledu planiranja, upravljanja i kontrolisanja poslovanja Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom razmatranja svake pojedinačne transakcije sa povezanim licima, pažnja je, osim na pravnu formu, usmjerena i na suštinu tj. sadržaj transakcije.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,87% običnih akcija na dan 31. decembra 2022. godine (31. decembar 2021: 75,90%).

Ostala pravna lica prikazana u tabeli niže smatraju se povezanim licima budući da su članice NLB Grupe. Članice NLB Grupe su povezane sa Bankom budući da su zajednički kontrolisane od strane matične banke.

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim pravnim licima u toku svog redovnog poslovanja, po tržišnim uslovima.

Pomenute transakcije obuhvataju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti kao i lična primanja članova rukovodstva Banke.

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2022. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine prikazani su u sljedećim tabelama:

31.12.2022.

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Komerčijal na banka Beograd	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB DigIT	Tara Hotel d.o.o.	NLB Interfin ans AG Zurich	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajev o	NLB Banka Prištin a	NLB Leasing Ljubljan a	NLB Banka Skoplje	Ream Podgoric a	NLB Crna Gora	Povezan a fizička lica	Ukupno
Potraživanja															
Kreditni bankama	50.521	121	-	-	-	-	41	20	-	-	23	-	-	-	50.726
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	931	931
Ostala potraživanja	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	41
Ukupno potraživanja	50.561	121	-	-	-	-	41	20	-	-	23	-	1	931	51.698
Obaveze															
Depoziti po viđenju	104	-	-	-	2	6	79	73	6	-	888	713	678	265	2.814
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	142	142
Primljeni krediti	7.736	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.736
Hibridni kredit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subordinisani kredit	2.438	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.438
Ostale obaveze	50	-	98	64	-	-	-	1	-	-	28	6	-	-	247
Ukupno obaveze	10.328	-	98	64	2	6	79	74	6	-	916	719	678	407	13.377
Neto potraživanja/obaveze	40.233	121	(98)	(64)	(2)	(6)	(38)	(54)	(6)	-	(893)	(719)	(677)	524	38.321
Vanbilansne stavke	1.401														1.401

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	2022.													
	NLB d.d. Ljubljana	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Leasing Ljubljana	Tara Hotel d.o.o.	NLB Komercijalna Banka Beograd*	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB DigIT	NLB Banka Beograd*	NLB Banka Skopje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi														
Prihodi od kamata	162	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	189
Prihodi od naknada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Finansijski prihodi, neto	(19)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(19)
Ostali prihodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	13	-	15
Prihodi od dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	143	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	13	27	186
Rashodi														
Rashodi kamata	(378)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(379)
Rashodi provizija	(19)	(515)	-	-	(14)	(8)	-	(6)	(95)	-	-	(1)	-	(658)
Troškovi (lični i materijalni)	(138)	(2)	(1)	-	-	-	(1)	(82)	(29)	(11)	(70)	-	(2.073)	(2.407)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno rashodi	(535)	(517)	(1)	-	(14)	(8)	(1)	(82)	(35)	(106)	(70)	(1)	(2.074)	(3.444)
Neto prihodi/rashodi	(392)	(517)	(1)	-	(14)	(8)	(1)	(82)	(35)	(106)	(67)	12	(2.047)	(3.258)

*NLB Banka AD Beograd pripojena je Komercijalnoj banci AD Beograd 30. aprila 2022. godine. Spojena banka nastavlja da posluje kao NLB Komercijalna Banka. Prihodi i rashodi do 30. aprila koji se odnose na NLB Banku AD Beograd prikazani su stoga u posebnoj koloni.

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U tabeli niže prikazani su obim transakcija sa povezanim licima, stanja na računima sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. godine, kao i stanje na računima prihoda i rashoda za godinu završenu na taj dan:

31.12.2021.

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel d.o.o.	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Pristina	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja													
Kredit bankama	4.345	70	-	-	-	-	2	17	-	66	4	-	4.504
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	513	513
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno potraživanja	4.345	70	-	-	-	-	2	17	-	66	4	-	5.017
Obaveze													
Depoziti po viđenju	104	-	-	-	36	446	79	502	2	52	763	633	3.207
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93
Primljeni krediti	9.022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.022
Hibridni kredit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subordinisani kredit	2.438	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.438
Ostale obaveze	68	-	44	6	-	-	-	-	-	61	1	2	182
Ukupno obaveze	11.632	-	44	6	36	446	79	502	2	113	764	635	14.942
Neto potraživanja/obaveze	(7.287)	70	(44)	(6)	(36)	(446)	(77)	(485)	(2)	(47)	(268)	98	(9.925))
Vanbilansne stavke	3.504	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.504

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

2021.

	NLB d.d. Ljubljana	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Leasing Ljubljana	Tara Hotel d.o.o.	Komercijalna Banka Podgorica	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	DIGiT	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi														
Prihodi od kamata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	23
Prihodi od naknada	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	3
Finansijski prihodi, neto	(40)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(40)
Ostali prihodi	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	2	14	-	38
Prihodi od dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	(40)	-	-	1	22	-	-	-	-	-	3	15	23	24
Rashodi														
Rashodi kamata	(76)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(76)
Rashodi provizija	(104)	(374)	-	-	-	(5)	-	-	(13)	(73)	-	-	-	(569)
Troškovi (lični i materijalni)	(99)	-	(2)	-	(5)	-	-	-	(61)	(41)	(2)	-	(1.900)	(2.110)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno rashodi	(279)	(374)	(2)	-	(5)	(5)	-	-	(74)	(114)	(2)	-	(1.900)	(2.755)
Neto prihodi/rashodi	(319)	(374)	(2)	1	17	(5)	-	-	(74)	(114)	1	15	(1.877)	(2.731)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Naknade ključnim članovima rukovodstva

	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno
Plate i druge kratkoročne naknade	785	1.171	1.956	702	1.108	1.810
Nadoknada troškova	84	19	103	60	-	60
Dugoročne naknade	14	-	14	30	-	30
Ukupno	883	1.190	2.073	792	1.108	1.900

Kratkoročne naknade obuhvataju novčane naknade (bruto plate i zarade i ostale kratkoročne naknade).

Nadoknada troškova obuhvata plaćene zakupnine za stan i ostale ugovorene troškove.

Dugoročne naknade obuhvataju dodatno osiguranje.

Nezavisnim članovima Nadzornog odbora Banke je za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine isplaćena nadoknada za rad u Odboru i njegovim radnim tijelima u iznosu od EUR 25 hiljada (2021: EUR 4,5 hiljade).

39. VANBILANSNE STAVKE

a) *Struktura ugovorenih iznosa vanbilansnih finansijskih instrumenata Banke*

	31.12.2022.	31.12.2021.
Rizična vanbilansna aktiva		
Akreditivi	1.808	1.693
Kratkoročne garancije	24.957	22.664
Dugoročne garancije	16.780	19.917
Preuzete obaveze	76.981	61.502
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	120.526	105.776
Rezervisanja (Napomena 32)	(1.631)	(1.823)
Ukupno	118.895	103.953
Ostale vanbilansne stavke	3.274.348	3.178.038
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	3.274.348	3.178.038
Memorandum računi	-	-
Ukupno vanbilansna evidencija	3.394.874	3.283.814

- Garancije su date lokalnim vlastima i preduzećima za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervacije u iznosu od EUR 1.631 hiljada (2021: EUR 1.823 hiljada) (Napomena 32).
- Ostale vanbilansne stavke se, najvećim dijelom, odnose na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 3.127.620 hiljada (2021: EUR 3.023.596 hiljada) i poslove u ime i za račun trećih lica u iznosu od EUR 11.286 hiljada (2021: EUR 9.488 hiljada), koje Banka vrši uz odgovarajuću naknadu i po kojima ne snosi bankarski ili drugi rizik.

39. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)

b) Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Nekretnine	759.472	761.943
Hartije od vrijednosti	-	-
Ostalo	<u>2.368.148</u>	<u>2.261.653</u>
Ukupno	<u>3.127.620</u>	<u>3.023.596</u>

U okviru pozicije „Ostalo“ najznačajnija stavka u iznosu od EUR 1.698.969 hiljada (2021: EUR 1.671.991 hiljada) se odnosi na sredstva obezbjeđenja mjenice. Vrijednosti garancija koje je dala Vlada Crne Gore po osnovu kredita, garancija i akreditiva koje je Banka izdala komitentima iznose EUR 5.113 hiljada (2021: EUR 5.113 hiljada).

c) Vanbilansna evidencija otpisanih potraživanja

Banka je, shodno članu 49.b Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama u ranijem periodu otpisala bilansna potraživanja za koja je procijenjeno da neće biti nadoknađena, bruto izloženosti EUR 33.345 hiljada (2021: EUR 39.846 hiljada). Pošto je izmjenama odluke član 49b brisan, od 1. januara 2018. godine više se ne vrši prenos potraživanja na internu evidenciju, kako je to bilo propisano ovim Članom. Potraživanja prenesena do ovog datuma su uključena u vanbilansnu evidenciju Banke i tu ostaju do okončanja postupka naplate (uvećana za iznos pripadajućih kamata).

Banka nastavlja da vrši prenos potraživanja na vanbilansnu evidenciju za koja se ne očekuje značajnija naplata, u skladu sa zahtjevima MSFI, i u skladu sa Standardom za otpis/prenos dospjelih nenaplaćenih kredita i potraživanja u NLB Grupi (napomena 3.4.4). Ova potraživanja se nadalje vode na vanbilansnoj evidenciji do okončanja postupka naplate. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine po ovom osnovu Banka je otpisala potraživanja u iznosu od EUR 784 hiljada (2021: EUR 373 hiljada).

d) Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Sredinom maja 2020. godine, Odbor direktora Banke donio je odluku o zatvaranju područja kastodi i depozitarni poslovi uslijed neprofitabilnosti područja, uzrokovano slabo razvijenim tržištem kapitala, bez prepoznavanja značajnijeg tržišnog potencijala i pozitivnog uticaja na bilans uspjeha u narednom srednjeročnom periodu, uz prepoznate visoke operativne rizike poslovanja i sve zahtjevnije regulatorne zahtjeve, kao i zahtjeve na nivou NLB Grupe, koje traže dodatne kadrovske resurse za savladavanje operativnih i compliance rizika (dodatno negativan uticaj na bilans uspjeha). Nakon odluke Odbora direktora o početku zatvaranja kastodi područja, Komisija za tržište kapitala je u julu 2020. godine oduzela Banci licencu za obavljanje kastodi poslova i naložila Banci prenos portfelja kastodi klijenata i gašenje računa. Na dan 31. decembra 2022. godine, u kastodi portfelju Banke nalazila se imovina samo jednog kastodi klijenta u iznosu od EUR 11.286 hiljada (2021: EUR 9.488 hiljada). Pomenuta sredstva se računovodstveno obuhvataju odvojeno od sredstava Banke.

40. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je imala 96 započetih sudskih sporova u kojima je imala status tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 25.311 hiljada. Imajući u vidu stepen materijalnosti i procjenu rizika, Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od EUR 3.649 hiljada.

Ishod sporova u toku za koje nije izvršeno rezervisanje za sada nije moguće pozdano ocijeniti ili utvrditi visinu potencijalne štete. Mišljenje rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju dodatni negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke. Vrijednost tužbi protiv Banke i svih materijalno značajnih sporova je procijenjena pojedinačno i mala je vjerovatnoća da će Banka imati gubitke koje treba priznati u pojedinačnim finansijskim iskazima, osim onih već priznatih.

Osim pomenutog, Banka vodi i 38 sudskih sporova u kojima ima status tužioca, u ukupnom iznosu od EUR 9.146 hiljada.

b) Preuzete obaveze/potraživanja po osnovu operativnog zakupa

Banka, kao zakupac, nema obavezu za buduća plaćanja po osnovu zakupnina po ugovorima o poslovnim zakupima koji se ne mogu otkazati.

Banka, kao zakupodavac, nema zaključene ugovore o poslovnom zakupu koji se ne mogu, pod određenim okolnostima i u ugovorenom roku, otkazati jednostranom voljom.

41. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA

Pripajanje Komercijalne banke a.d. Podgorica Banci okončano je dana 12. novembra 2021. godine. Komercijalna banka je bila u 100% vlasništvu Komercijalne banke a.d. Beograd.

Banka je u postupku pripajanja Komercijalne banke primijenila računovodstvenu metodu „udruživanja interesa“ („pooling of interest“), budući da je u pitanju poslovno spajanje subjekata pod zajedničkom kontrolom. U skladu sa ovom metodom vrijednost sredstava i obaveza priznata u finansijskim izvještajima svakog pojedinačnog pravnog lica je prenijeta u bilans spojenog pravnog lica, uz određene reklasifikacije usled razlika u mapiranju kapitala nakon emisije akcija; pri tom ne vršeći prilagođavanja za prethodne periode. Rezultat Komercijalne banke do datuma pripajanja prikazan je direktno u kapitalu Banke.

Komercijalna banka je sprovedla zaključna knjiženja na navedeni dan, a zatim su podaci migirani u sistem Banke.

U tabeli niže prikazana su stanja na datum pripajanja u bilansima Komercijalne banke, reklasifikacija usled razlika u mapiranju konta i prilagođeni bilans stanja Komercijalne banke.

41. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

	Pojedinačni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godine	Reklasifikacija usled promjena u mapiranju konta	Prilagođeni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godne
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	25.752	-	25.752
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	100.945	(14)	100.931
Kreditni i potraživanja od banaka	11.633	-	11.633
Kreditni i potraživanja od klijenata	89.212	6	89.218
Hartije od vrijednosti	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	100	(20)	80
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	13.247	-	13.247
Hartije od vrijednosti	13.247	-	13.247
Investicione nekretnine	595	-	595
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.561	-	2.561
Nematerijalna sredstva	177	-	177
Odložena poreska sredstva	340	-	340
Ostala sredstva	2.406	11	2.417
UKUPNA SREDSTVA	146.023	(3)	146.020
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	124.699	(100)	124.599
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	121.329	(100)	121.229
Kreditni banaka	-	-	-
Kreditni klijenata koji nijesu banke	3.370	-	3.370
Rezerve	1.365	-	1.365
Tekuće poreske obaveze	11	-	11
Odložene poreske obaveze	254	-	254
Ostale obaveze	915	97	1.012
Subordinisani dug	2.413	-	2.413
UKUPNE OBAVEZE	129.657	(3)	129.654
KAPITAL			
Akcijski kapital	27.370	-	27.370
Emisione premije	-	-	-
Neraspoređena dobit	(10.221)	-	(10.221)
Dobit tekuće godine	(5.007)	-	(5.007)
Ostale rezerve	4.224	-	4.224
UKUPAN KAPITAL	16.366	-	16.366
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	146.023	(3)	146.020
VANBILANSNA EVIDENCIJA	392.061	(9.604)	382.457

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
41. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

U tabeli niže prikazana su stanja na datum pripajanja u bilansima Banke, uvećana za stanja u prilagođenom bilansu stanja Komercijalne banke AD Podgorica, a zatim i efekti netiranja internih odnosa i sprovođenja izmjena u strukturi kapitala usljed raspoređivanja viška akcijskog kapitala nakon emisije akcija primjenom omjera zamjene akcija; kao i konačan bilans stanja Banke, po završetku pripajanja.

	Prilagođeni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godine	Bilans stanja NLB Banka na dan 12. novembra 2021.	Prilagođava -nje zbog pripajanja	Bilans stanja NLB Banka nakon pripajanja
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	25.752	71.253	-	97.005
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	100.931	496.557	(63)	597.425
Kredit i potraživanja od banaka	11.633	64.910	(63)	76.480
Kredit i potraživanja od klijenata	89.218	402.507	-	491.725
Hartije od vrijednosti	-	27.786	-	27.786
Ostala finansijska potraživanja	80	1.354	-	1.434
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	13.247	20.828	-	34.075
Hartije od vrijednosti	13.247	20.828	-	34.075
Investicione nekretnine	595	81	-	676
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.561	12.067	-	14.628
Nematerijalna sredstva	177	1.286	-	1.463
Odložena poreska sredstva	340	597	-	937
Ostala sredstva	2.417	5.513	-	7.930
UKUPNA SREDSTVA	146.020	608.182	(63)	754.139
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	124.599	513.316	(63)	637.852
Depoziti banaka	-	1.788	(63)	1.725
Depoziti klijenata	121.229	488.972	-	610.201
Kredit banaka	-	9.006	-	9.006
Kredit klijenata koji nijesu banke	3.370	13.550	-	16.920
Rezerve	1.365	5.042	-	6.407
Tekuće poreske obaveze	11	1.381	-	1.392
Odložene poreske obaveze	254	255	-	509
Ostale obaveze	1.012	9.117	-	10.129
Subordinisani dug	2.413	-	-	2.413
UKUPNE OBAVEZE	129.654	529.111	(63)	658.702
KAPITAL				
Akcijski kapital	27.370	20.261	(20.983)	26.648
Emisione premije	-	7.146	-	7.146
Neraspoređena dobit	(10.221)	23.269	11.052	24.100
Dobit tekuće godine	(5.007)	11.316	5.007	11.316
Ostale rezerve	4.223	17.080	4.924	26.227
UKUPAN KAPITAL	16.365	79.072	-	95.437
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	146.020	608.182	(63)	754.139
VANBILANSNA EVIDENCIJA	382.457	2.617.828	(3.984)	2.996.301

41. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

Na dan pripajanja Komercijalne banke Banka je izvršila usaglašavanje za iznos od EUR 63 hiljade, koje se odnosi na međusobno prebijanje potraživanja i obaveza po osnovu sredstava koja su se nalazila na računu koji je Komercijalna banka imala kod Banke na dan 12. novembra 2021. godine.

U vanbilansnoj evidenciji Banke prije spajanja bio je prikazan iznos od EUR 3.984 hiljada, koji se odnosio na evidenciju gotovine Komercijalne banke koja se nalazila na čuvanju u trezoru Banke (koja je Komercijalnoj banci prije spajanja pružala uslugu prijema, brojanja, čuvanja, vođenja evidencije i izdavanja gotovine). Migracijom stanja gotovine na poziciju „Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka“, zatvorena je vanbilansna evidencija sredstava u ostavi.

Osim toga, na dan pripajanja izvršena su prilagođavanja knjigovodstvenog kapitala nakon emisije akcija (Iskaz o promjenama na kapitalu za period od 1. januara do 12. novembra 2021.), na način koji je detaljnije objelodanjen u napomeni 37.

42. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala na način koji je opisan u napomeni 4.5. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21) i propisima Centralne banke Crne Gore.

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Osnovni kapital	74.743	67.635
Regulatorni kapital	77.011	70.035*
Ponderisana bilansna aktiva	348.693	350.032
Ponderisane vanbilansne stavke	21.274	30.607
Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala (OCR) (minimalni koeficijent za Banku na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 10,1%**)	18,36%	16,32%
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET 1) (minimalni koeficijent 4,5%)	17,81%	-
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) (minimalni koeficijent 6%)	17,81%	-
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) (minimalni koeficijent 8%)	18,36%	-
Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembar (minimalni koeficijent 0,9)	1,53	1,09
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembra (minimalni koeficijent 1)	1,54	1,24
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% osnovnog kapitala banke)	18,94%	15,90%***
Koeficijent likvidne pokrivenosti (minimalno 100%****)	596,49%	-

* Na dan 31. decembra 2021. godine – sopstvena sredstva Banke

* Na dan 31. decembra 2021. godine – 10%

**Ovaj procenat je izračunat na osnovu regulative koja je važila na dan 31 decembra 2021. godine (limit 25% sopstvenih sredstava banke)

*** Limit se postepeno prilagođava tokom prelaznog perioda (do 2024. godine), i to po godinama: 2022. - 60%, 2023. - 70%, 2024. - 80%. Sistemom strukturnih limita Banke definisano je da mora biti održavan na minimalnom nivou od 100%.

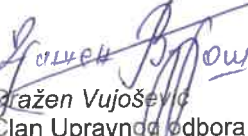
42. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim iskazima na dan 31. decembra 2022. godine.

Podgorica, 21. mart 2023. godine.

Martin Leberle
Predsjednik Upravnog odbora

Lena Đurasović
Član Upravnog odbora

Gražen Vujošević
Član Upravnog odbora

Marija Bakić
Direktor Sektora finansijskog upravljanja

NLB Banka AD Podgorica

Godišnji izvještaj menadžmenta za 2022. godinu

Godišnji izvještaj menadžmenta NLB Banke AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) sačinjen je shodno odredbama Zakona o računovodstvu (Službeni list Crne Gore, broj 145/21,152/22). Uvažavajući sadržinu propisanu članom 12, daje cjelovitu prezentaciju poslovanja Banke, od prikaza poslovnih aktivnosti i organizacije, načina upravljanja rizicima, do osvrta na budući planirani investicioni razvoj.

Prezentovani podaci i informacije u Izvještaju za 2022. godinu bazirani su na konačnim knjigovodstvenim podacima, uvažavajući i podatke iz dodatnih evidencija u Banci, u poređenju sa stanjem na kraju i za 2021. godinu.

Opšti podaci o Banci na dan 31. decembar 2022.

Naziv	NLB Banka a.d. Podgorica
Sjedište i adresa	Bulevar Stanka Dragojevića br. 46 81000 Podgorica
PIB	02011395
Djelatnost	Ostalo monetarno posredovanje
Broj zaposlenih	369
Broj akcionara	197
Vrijednost osnovnog kapitala	26.648.331,98 EUR
Broj akcija	15.347.266
Nominalna vrijednost akcije	1,73635695 EUR

Vlasnici sa najvećim učešćem	% vlasništva
1. NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d.	99,871%
2. JP " STAMBENO - KOMUNALNO PREDUZEĆE "	0,013%
3. "MEGATREND CO" sa p.o. Preduz za intel. Usluge	0,007%
4. GIP " RADNIK " DD. BIJELO POLJE	0,004%
5. SO " BUDVA " BUDVA	0,004%
6. OG DI "VUKMAN KRUŠČIĆ" - MOJKOVAC	0,004%
7. OPŠTINSKI FOND ZAJEDNIČKIH REZERVI ULCINJ	0,003%
8. INEX " ZLATNA OBALA " - PJ SUTOMORE	0,003%
9. JZU. OPŠTA BOLNICA " BLAŽO ORLANDIĆ " BAR.	0,003%
10. HORIZON LOGISTICS U STEČAJU A.D BAR	0,003%

Nadzorni odbor

Archibald Kremser, predsjednik
 Marjana Usenik, zamjenica predsjednika
 Uroš Jerovšek, član
 Liliana Lapadatoni Huluta, nezavisni član
 Igor Macura, član (od 4.4.2022.)
 Gordana Đurović, nezavisni član (od 4.4.2022.)
 Branka Pavlović, nezavisni član (od 30.8.2022.)
 Mijat Jocović, nezavisni član (1.1.2022-30.8.2022.)

Revizorski odbor

Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica
 Andreja Golubić, zamjenica predsjednice
 Polona Kurtevska, član

Upravni odbor

Martin Leberle, Predsjednik Upravnog odbora
 Dražen Vujošević, član Upravnog odbora
 Lana Đurasović, član Upravnog odbora (od 3.6.2022.)
 Dino Redžepagić, član Upravnog odbora (do 3.6.2022.)

Revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.

Odbor za imenovanja

Archibald Kremser, predsjednik (od 18.2.2022.)
 Marjana Usenik, član (18.2.2022. - 8.4.2022.)
 Mijat Jocović, član (18.2.2022. - 8.4.2022.)
 Igor Macura, član (od 8.4.2022.)
 Gordana Đurović, član (od 8.4.2022.)

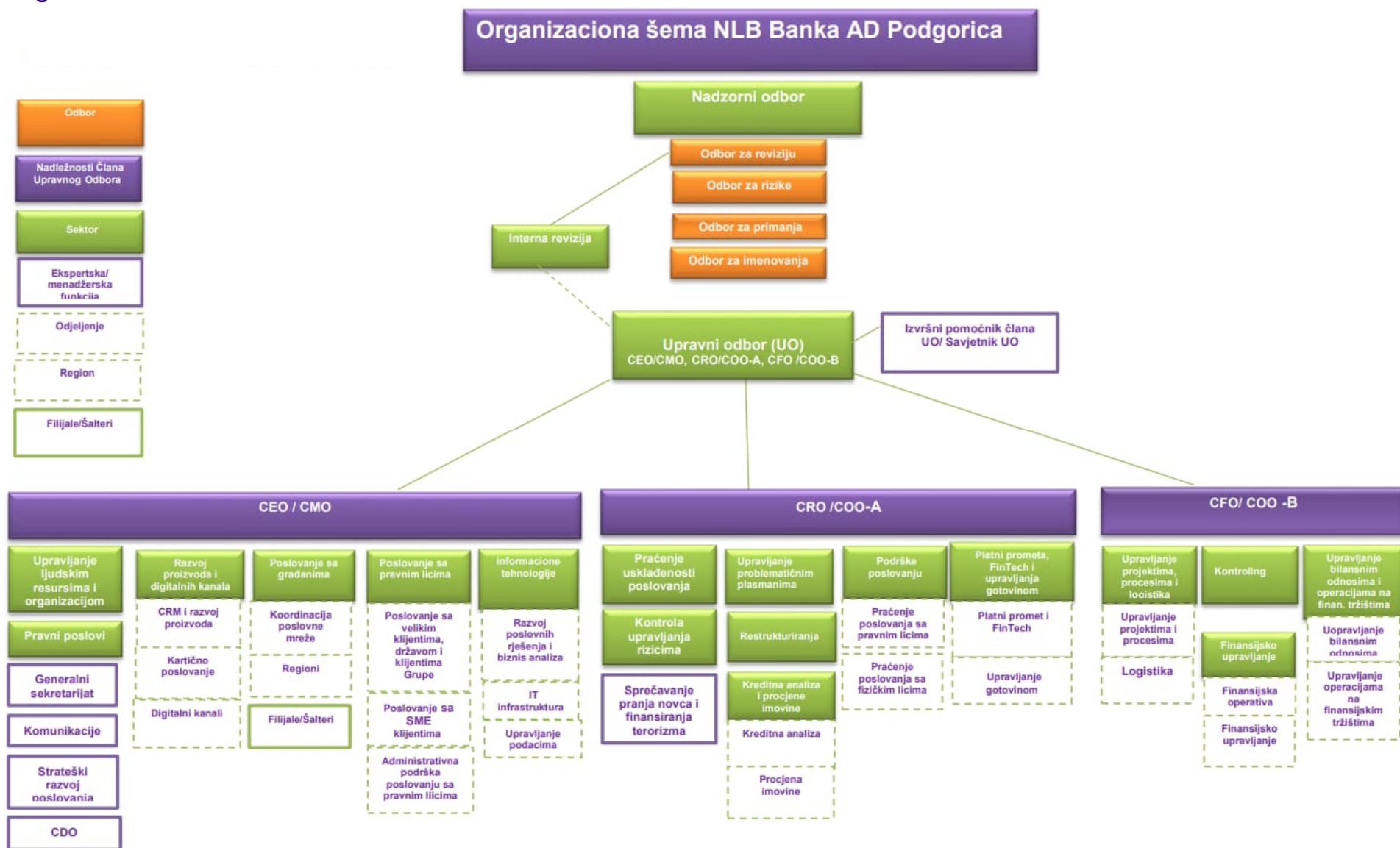
Odbor za rizike

Marjana Usenik, predsjednica (od 18.2.2022.)
 Uroš Jerovšek, član (od 18.2.2022.)
 Liliana Lapadatoni Huluta, član (od 18.2.2022.)

Odbor za primanja

Uroš Jerovšek, predsjednik (od 18.2.2022.)
 Archibald Kremser, član (18.2.2022. - 8.4.2022.)
 Mijat Jocović, član (18.2.2022. - 30.8.2022.)
 Igor Macura, član (od 8.4.2022.)
 Branka Pavlović, član (od 30.9.2022.)

Organizaciona šema Banke na dan 31. decembar 2022.

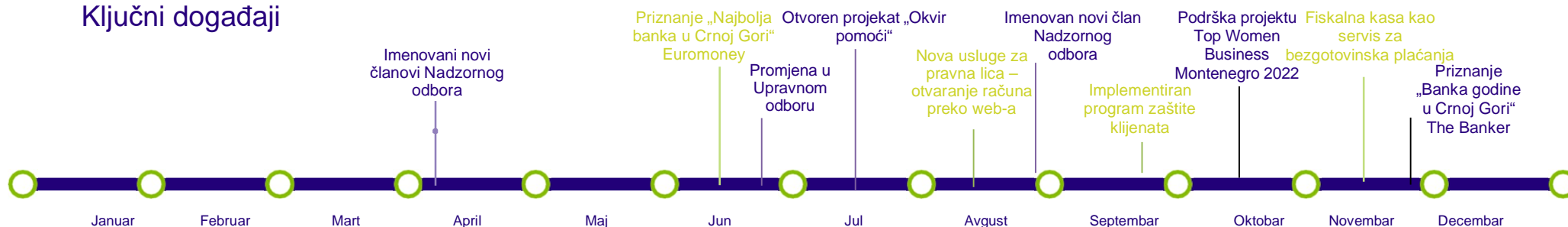

SADRŽAJ

Ključni događaji.....	6
Ključna dešavanja 2022. godine.....	7
Makoeкономski indikator.....	8
Bankarski sektor	9
Regulatorno okruženje	10
Opis poslovne aktivnosti.....	12
Poslovanje Banke	13
Pozicija na tržištu	13
Analiza finansijskog rezultata.....	13
Analiza bilansa stanja.....	18
Kapital i adekvatnost kapitala	22
Likvidnosna pozicija	22
Poslovne jedinice	23
Planirani budući razvoj	23
Upravljanje rizicima.....	24
Ciljevi i metode upravljanja rizicima.....	24
Izloženost rizicima.....	25
Politike upravljanja rizicima.....	26
Sistem internih kontrola.....	26
Aktivnosti razvoja	27
Upravljanje kadrovima.....	29
Prikaz pravila korporativnog upravljanja	30
Ostalo.....	31
Socijalna i kadrovska pitanja.....	31
Društveno odgovorna uloga Banke	31
Sprečavanje mita i korupcije.....	34

PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	35
---	----

Ključni događaji

April

Novi članovi Nadzornog odbora: Skupština akcionara donijela odluku o imenovanju novih članova Nadzornog odbora: Gordane Đurović (nezavisni član) i Igora Macure.

Jun

Priznanje „Najbolja banka u Crnoj Gori“ dodjeljeno NLB Banci od strane svjetski uticajnog finansijskog magazina „Euromoney“.

Promjena u Upravnom odboru: Centralna Banka Crne Gore izdala odobrenje za izbor Lane Đurasović, za obavljanje funkcije člana Upravnog odbora, umjesto Dina Redžepagića, kome je članstvo u Upravnom odboru prestalo razrješenjem, na lični zahtjev.

Jul

Otvoren Projekat „Okvir pomoći“ kao vid podrške lokalnoj biznis zajednici, sa fokusom na održive projekte i zelene ideje.

Avgust

Novi članovi Nadzornog odbora: Odobrenje za izbor Branke Pavlović, za obavljanje funkcije nezavisnog člana. Ona je stupila na mjesto člana Nadzornog odbora, umjesto Mijata Jocovića, kome je članstvo prestalo razrješenjem, na lični zahtjev.

Nova usluga za preduzeća: Pokretanje procesa otvaranja poslovnog računa na brz i jednostavan način na web sajtu Banke, na posebno pripremljenoj platformi, kao novina na tržištu.

Septembar

Program zaštite klijenata koji imaju kredite sa varijabilnom kamatnom stopom: Preventivna intervencija Centralne banke Crne Gore i zahtjev prema komercijalnim bankama da pripreme programe zaštite klijenata koji imaju kredite sa varijabilnom kamatnom stopom.

Oktobar

Podrška Projektu „Top Women Business Montenegro 2022“, kao generalni pokrovitelj, sa ciljem osnaživanja poslovne zajednice žena u Crnoj Gori.

Novembar

Priznanje – „Banka godine u Crnoj Gori“ dodjeljeno NLB Banci od strane Internacionalnog finansijskog magazina The Banker, u izdanju renomirane medijske grupe Financial Times.

Dopunjena ponuda za preduzeća:

Fiskalna kasa, kao inovativan i praktičan servis, na kojoj je moguće plaćati karticom kao na standardnom POS terminalu. Uređaj se može koristiti istovremeno za gotovinska plaćanja i digitalna plaćanja kakva su plaćanje karticom i mobilnim telefonom.

Ključna dešavanja 2022. godine

Finansijski pokazatelji

Godina rekordne neto dobiti u iznosu od 15,5 miliona EUR, uz poboljšanje performansi u svim segmentima poslovanja, kao kombinacija sinergetskih efekata spajanja sa Komecijalnom bankom i organskog rasta Banke.

Nekamatni prihodi bilježe snažan rast. Neto naknade i provizije porasle su 53% u odnosu na prethodnu godinu.

Rast neto kamatnih prihoda za 35% u odnosu na prethodnu godinu, generisan jakim kreditnom aktivnošću, kao i efektom integracije Komercijalne banke.

Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja bilježi rast od 50% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno 28%, isključujući efekat spajanja sa Komecijalnom bankom.

Poslovna aktivnost i projekti

Godinu su obilježile brojne kampanje i inovacije u cilju poboljšanja ponude, kako u segmentu fizičkih, tako i u segmentu pravnih lica. Novi realizovani krediti stanovništvu bilježe rast od 24% u odnosu na prethodnu godinu, dok je kod pravnih lica zabilježen rast od 38%.

Banka je i u 2022. godini nastavila intenzivne aktivnosti na polju društveno odgovornog poslovanja, podržavajući brojne projekte i kampanje humanitarnog karaktera, kao i pružanjem finansijske podrške preduzetništvu i privredi. Uzimajući u obzir aktivnosti i posvećenost navedenom segmentu, kao i finansijske performanse, Banka je u 2022. godini dobila dvije prestižne nagrade renomiranih finansijskih časopisa: Euromoney: „Najbolja banka u Crnoj Gori” i The Banker: „Banka godine u Crnoj Gori.”

Kvalitet portfelja

Visok udio izloženosti prema stanovništvu u strukturi kreditnog portfolija pozitivno doprinosi diversifikaciji i kvalitetu kreditnog portfolija.

Povoljnija tržišna situacija u odnosu na prethodnu godinu (poreska reforma koja je dovela do uvećanja zarada stanovništva) odrazila se na stabilnost kvaliteta portfolija, prije svega u segmentu stanovništva, što je uticalo na povoljan trošak rizika i u 2022. godini.

Prethodno navedeno, uz proaktivan pristup restrukturiranju i naplati portfolija NPE (nekvalitetna izloženost), dovelo je do smanjenja učešća NPE do nivoa 6,4% (-4,3 p.p) na kraju 2022. godine, uz jasnu strategiju daljeg smanjenja u narednom periodu.

Kapital i likvidnost

Koeficijent adekvatnosti kapitala na kraju 2022. godine iznosi 18,4% i značajno je iznad regulatornog minimuma (10,1%). Rastom akumulirane dobiti i primjenom mjere Centralne banke Crne Gore kojom su djelimično isključeni negativni efekti vrednovanja dužničkih finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju u skladu sa MSFI 9, koji su uključeni u ukupni ostali rezultat, Banka je poboljšala koeficijent adekvatnosti kapitala za 2,1 p.p.

Depoziti nebanaka na nivou bankarskog sektora bilježe rast od 24%, uz značajno smanjenje LTD-a (2021: 72%; 2022: 63%), uzrokujući višak likvidnih sredstava u sistemu. Sa druge strane, ovaj pokazatelj je u Banci bio stabilniji i smanjio se sa 84% na 80%. Banka je u svakom momentu aktivno upravljala likvidnim sredstvima, održavajući adekvatan nivo, usmjeravanjem viška likvidnosti u kupovinu hartija od vrijednosti.

Strategija i perspektiva

I pored izazovne geopolitičke situacije, izraženih inflatornih pritisaka i rizika u fiskalnoj sferi, dalji planovi se zasnivaju na strateškoj orijentaciji i potencijalu rasta u pojedinim segmentima uz jači fokus na digitalizaciju, uzimajući u obzir optimalnu alokaciju kapitala u odnosu na profitabilnost i sklonost riziku.

U fokusu će biti stabilan rast prihoda, uz održiv nivo troškova.

Banka će se i u budućnosti starati da doprinese poboljšanju kvaliteta života u regionu u kome posluje.

Kao dio NLB Grupe, posvećeni smo ispunjavanju potreba naših stejkholdera i održivom poslovanju.

Makroekonomski indikatori

Septembar 2022.

Rast BDP-a za prvih 9 mjeseci iznosio je 3,2%.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u trećem kvartalu 2022. godine iznosio je 1.824,1 miliona EUR, dok je u istom periodu prethodne godine iznosio 1.598,9 miliona EUR. Stopa realnog rasta BDP-a u trećem kvartalu 2022. godine iznosila je 3,2% (7,2% rast u prvom kvartalu, 12,7% rast u drugom kvartalu 2022).

Industrijska proizvodnja je u prvih devet mjeseci 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila pad od 3,8%. Pad proizvodnje je evidentiran u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom od 17,8%, dok je rast ostvaren u sektorima prerađivačka industrija od 4,5% i vađenje ruda i kamena od 11,1%.

Godišnja inflacija u septembru 2022. godine, mjerena potrošačkim cijenama iznosila je 16%, dok je inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena iznosila 14,7. Najveći rast cijena zabilježen je u kategoriji odjeća i obuća 8,8%, najviše zbog rasta cijena odjeće od 12,1%

Prosječna zarada (bruto) u septembru 2022. godine u Crnoj Gori iznosila je 887 eura, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa (neto) iznosila 718 eura. Prosječna (neto) zarada u septembru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila je rast od 34,7%. Preliminarni podaci za 2022. godinu pokazuju rast realnih zarada u odnosu na 2021. od 18,4%.

Broj nezaposlenih lica u septembru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine manji je za 17,96%.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u prvih devet mjeseci 2022. godine iznosio je 987.524, što je za 56,26% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 3,8 miliona noćenja, što predstavlja rast od 43,66%.

Očekivanja i prognoze za 2023.

Svjetska banka prognozira rast crnogorskog BDP u 2023. godini od 3,4%, dok se u narednoj godini očekuje rast od 3,1%.

Svjetska banka smanjila je inicijalne prognoze rasta crnogorske ekonomije za 2023. i 2024. godinu, zbog usporavanja reformi i neizvjesnosti usled pogoršanja spoljnih faktora. Naime, prema prognozama iz januara 2023. godine, Svjetska banka očekuje da će crnogorski BDP u 2023. godini porasti 3,4%, što je 1,3 procentna poena niže nego u prethodnom izvještaju. Smanjena je projekcija rasta i za 2024. godinu, i to za 0,6 procentnih poena, na 3,1%.

Vlada Crne Gore je na sjednici iz januara 2023. godine usvojila Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period od 2023. do 2025. godine (PER 2023.).

Riječ je o dokumentu u kome Vlada predstavlja svoju ekonomsku politiku za 2023. godinu i srednjoročni period, i koji je osnova za ekonomski dijalog sa Evropskom komisijom u procesu EU integracija. Sastoji se iz tri ključna poglavlja: makroekonomski okvir, fiskalni okvir i poglavlje o strukturnim reformama.

Makroekonomske i fiskalne projekcije u PER-u 2023. praćene su setom od 19 prioritarnih reformskih mjera, datih kao odgovor na tri najveća strukturna izazova crnogorske ekonomije: visoka nezaposlenost (naročito žena i mladih) i problem dugoročne nezaposlenosti, nepovoljan regulatorni okvir i postojanje neformalne ekonomije; kao i izazov zelene tranzicije, reflektovan u zaštiti životne sredine i klimatskim promjenama

Reformske mjere obuhvataju izmjene zakonodavnog okvira, finansijska ulaganja i sektorsku podršku, kao i nova institucionalna rješenja, kojima se stvaraju preduslovi za ulaganja od strane privatnog sektora i proširenje proizvodne baze.

Naročito su značajne mjere digitalizacije i podsticanje razvoja inovacionih djelatnosti na konkurentnost i produktivnost domaće privrede.

Generalno, mjere ekonomske i fiskalne politike, kao i strukturne reforme sadržane u PER-u 2023. za srednjoročni period su u funkciji postizanja inkluzivnijeg ekonomskog rasta, a u određenoj mjeri i usklađenosti sa zajedničkim zaključcima Evropske Unije i Crne Gore.

Kretanje ključnih makroekonomskih indikatora u Crnoj Gori¹

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
BDP (godišnja stopa rasta %)	4,1	-15,3	13,0	3,2	2,6
Platni bilans (%BDP)	-15,0	-26,0	-10,8	3,7	n.a.
Javni dug (%BDP)	74,9	103,3	83,3	71,7	n.a.
Prosječna inflacija (%)	1,0	-0,9	4,6	17,2	7,5
Stopa nezaposlenosti (%)	15,7	18,4	15,8	13,0	14,5

Bankarski sektor

Finansijski sektor je ostao stabilan tokom 2022. godine, stopa adekvatnosti kapitala u cijelom sistemu je iznad regulatornih zahtjeva i likvidnost je dobra.

Novoodobreni krediti tokom 2022. godine iznosili su skoro 1,5 milijardi eura, što je za preko 30% više u odnosu na 2021. godinu i 18% više u odnosu na rekordnu 2019. godinu, pokazuju podaci o poslovanju banaka.

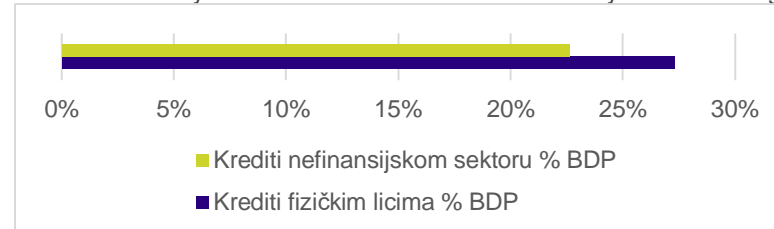
Kroz ovako intenzivnu kreditnu aktivnost, banke su dale puni doprinos oporavku domaće ekonomije. Prema preliminarnim podacima, NPL, odnosno učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, je na kraju 2022. godine iznosio 5,72% i bio je na nižem je nivou u odnosu na kraj 2021., kada je iznosio 6,17%. Održavanju relativno niskog nivoa NPL-a, uprkos strožijem regulatornom okviru čija je implementacija počela u 2022. godini, doprinijele su sveobuhvatne aktivnosti Centralne banke Crne Gore.

Uz nastavak profitabilnog poslovanja, visoku likvidnost i dobru kapitalizovanost bankarskog sektora, izraženu kroz koeficijent solventnosti iznad 18%, zabilježen je i godišnji rast depozita od skoro 25%, koji su na kraju 2022. godine iznosili 5,2 milijarde EUR.

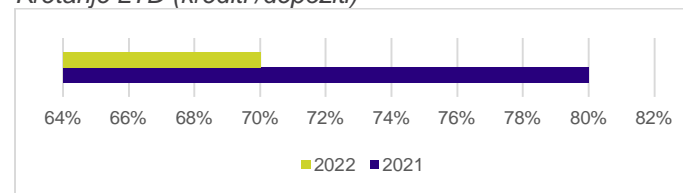
¹ Prognoza NLB d.d.

Godinu je obilježila i preventivna intervencija Centralne banke Crne Gore i zahtjev da banke pripreme programe zaštite clijenata koji imaju kredite sa varijabilnom kamatnom stopom. Poslovne banke u Crnoj Gori su do kraja trećeg kvartala 2022. godine pripremile programe zaštite clijenata koji imaju kredite sa varijabilnom kamatnom stopom, koji su omogućili prelazak na kredite sa važećom fiksnom kamatnom stopom za tu vrstu kredita, bez plaćanja naknade i dodatnog troška. Kroz ove programe, korisnici kredita na jasan i nedvosmislen način upozoreni su na sve rizike koji proizilaze iz promjenjivosti kamatnih stopa.

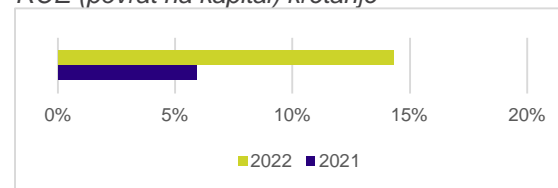
Kreditni nefinansijskom sektoru i fizičkim licima u Crnoj Gori u 2022. godini

Kretanje LTD (kreditni / depoziti)

ROE (povrat na kapital) kretanje

Kretanje kredita i depozita bankarskog sistema u Crnoj Gori u 2022. godini (stanje na 30. septembar 2022.)

	u mil EUR	Δ % YoY
Nefinansijski sektor krediti	1.413	10,7
Fizička lica krediti	1.588	9,1
Nefinansijski sektor depoziti	2.321	44,0
Fizička lica depoziti	2.458	12,6

Kretanje ključnih indikatora bankarskog sistema u Crnoj Gori u 2022. godini (stanje na 30. septembar 2022.)

Neto kamatna marža		Nekvaliteti krediti		Koeficijent solventnosti	
2021. %	2022. %	%	Δ pp YoY	%	Δ pp YoY
4,0	4,0	5,9	0,03	18,4	-0,1

Regulatorno okruženje

Početkom 2022. godine počela je primjena niza propisa koji su za cilj imali sprovođenje sveobuhvatnog programa poreske i ekonomske reforme u Crnoj Gori.

To se prije svega odnosi na novi **Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju** kojima su ukinuti doprinosi za obavezno zdravstveno osiguranje na teret poslodavca i zaposlenog. U skladu sa ovim zakonom vršeno je usklađivanje ostalih propisa, prije svega:

- Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje,
- Zakona o radu,
- Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog Zakona.

Važan dio sprovođenja navedenog programa tiče se i izmjena **Zakona o porezu na dobit pravnih lica i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica**.

Propisi koji predstavljaju novinu u normativnom dijelu i dalje usklađivanje sa evropskom regulativom su:

- **Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama** (u primjeni od januara 2024.)
- **Zakon o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računom za plaćanje sa osnovnim uslugama** (u primjeni od januara 2023). Tokom godine su doneseni podzakonski akti za sprovođenje ovog Zakona:
Odluka o kriterijumu za utvrđivanje kreditnih institucija koje su dužne da otvaraju i vode račune za plaćanje sa osnovnim uslugama,
Odluka o utvrđivanju najreprezentativnijih usluga povezanih sa računom za plaćanje potrošača,
Odluka o izgledu i formatu izvještaja o naknadama za izvršene usluge povezane sa računom za plaćanje potrošača,
Odluka o izgledu i formatu informativnog dokumenta o naknadama za najreprezentativnije usluge povezane sa računom za plaćanje potrošača.
- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu**

Zakon je izmijenjen u cilju usklađivanja sa Direktivom (EU) 2015/2366 o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu (PSD2), koja je pored utvrđivanja većih zahtjeva sigurnosti i unaprijeđenja zaštite korisnika platnih usluga, uvela i uredila dvije nove platne usluge, i to: usluge iniciranja plaćanja i usluge pružanja informacija o računu za plaćanje. U vezi sa uvođenjem navedenih platnih usluga, PSD2 uvodi obavezu banaka da licenciranim pružaocima usluge iniciranja plaćanja i pružaoциma usluge informacija o računu za plaćanje omoguće pristup računima klijenata kroz aplikacione programske interfejsе (API), kako bi mogli da pružaju platne usluge zasnovane na podacima kojima raspolažu te banke. Takođe, PSD2 je uvela stroge sigurnosne zahtjeve za iniciranje i obradu elektronskih platnih transakcija. Ova direktiva obavezuje pružaoce platnih usluga da primjenjuju tzv. „snažnu autentifikaciju kupaca“ (SCA – Strong Customer Authentication), kada platilac inicira elektronsku platnu transakciju, u cilju veće zaštite njihovih podataka i smanjivanja rizika od prevare. Unaprijeđuju se pravila o zaštiti potrošača kao korisnika platnih usluga.

Centralna banka Crne Gore nastavila je donošenje podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o kreditnim institucijama:

- **Odluka o primjeni bafera za strukturni sistemski rizik,**
- **Odluka o stopi kontracikličnog bafera kapitala,**
- **Odluka o kriterijumima za utvrđivanje ključnih funkcija i osnovnih linija poslovanja kreditne institucije;**

Zakona o računovodstvu:

- **Odluka o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka;**

Zakona o Centralnoj banci Crne Gore i Zakona o računovodstvu:

- **Odluku o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka;**
- **Odluku o statističkim podacima i informacijama koje kreditne institucije dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore.**

U cilju dalje stabilizacije finansijskog poslovanja, ugroženog Covid -19 krizom i situacijom u Ukrajini, Centralna banka Crne Gore donijela je:

- **Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti covid-19 na finansijski sistem** koja je dopunjena u drugom kvartalu 2022. zbog dodatnih okolnosti izazvanih **situacijom u Ukrajini**; a zatim i u četvrtom kvartalu, kada su ukinute mjere

koje se odnose na tretman restrukturiranja kredita, uz zadržavanje mjere koja se odnosi na zabranu isplate dividende (osim u akcijama), i uvođenje mogućnosti da do 30. juna 2023. godine kreditna institucija može da izračuna stavki redovnog osnovnog kapitala isključi 100% iznosa nerealizovanih gubitaka utvrđenih nakon stupanja na snagu prve verzije odluke, prilikom vrednovanja dužničkih finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju u skladu sa MSFI 9, koji su uključeni u ukupni ostali rezultat.

- **Odluka o makroprudencijalnim mjerama koje se odnose na kredite koje kreditne institucije odobravaju fizičkim licima** - u četvrtom kvartalu ova Odluka je izmijenjena u dijelu produžavanja mjera iz Odluke na još godinu dana, kada je u pitanju odobravanje neobezbjedenih gotovinskih kredita građanima.

U cilju sprovođenja Zakona o poreskoj administraciji, Ministarstvo finansija je usvojilo

- **Uputstvo o bližem načinu izvještavanja o podacima koje finansijska institucija u vezi stanja računa, izvršenih transakcija i ostvarenih prihoda rezidenata druge države dostavlja organu uprave nadležnom za poslove poreza**, koje obuhvata izvještavanje shodno FATCA i CRS.

U cilju sprovođenja Zakona o porezu na dobit pravnih lica, Ministarstvo finansija usvojilo je

- **Uputstvo o bližem načinu utvrđivanja transfernih cijena transakcija koje definiše način formiranja cijene transakcija sredstava ili stvaranje obaveza među povezanim licima**. Banka je dužna da dokumentaciju o transfernim cijenama za 2022. godinu dostavi Upravi prihoda i carina do juna 2023.

Krajem godine usvojena je i **Odluka o izmjeni Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija** kojom se pomjera rok primjene člana 197 Odluke koji se odnosi na stupanje dužnika u status neispunjavanja obaveza, na 1. april 2023.

Krajem godine potpisan je **Opšti kolektivni ugovor**, tripartitni sporazum između Vlade Crne Gore, Unije poslodavaca i Sindikata. Njime se uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, postupak zaključivanja, izmene i dopune kolektivnog ugovora, međusobni odnosi potpisnika

kolektivnog ugovora, kao i druga pitanja od značaja za zaposlenog i poslodavca. Glavne novine se odnose na uvećanje zarade za rad nedeljom, razliku u obračunu minolog rada i precizno definisanje pripravnosti zaposlenih i ukupnog fonda prekovremenih časova.

Banka prati i primjenjuje **Odluke Vlade Crne Gore o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera** zbog situacije u Ukrajini, u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine i o preduzetim aktivnostima obavještava nadležne institucije i državne organe.

Opis poslovne aktivnosti

NLB Banka AD Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Banka AD Podgorica (u daljem tekstu Banka), osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se kotira na Montenegro berzi, na listi Podsegment slobodnog tržišta akcija.

Shodno Zakonu o kreditnim institucijama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično, za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i druga pitanja u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Poslovanje Banke

Pozicija na tržištu

Banka je završila godinu sa udjelom u kreditima fizičkim licima od 22,8%, uz 11,7% udjela u kreditima pravnim licima.

Krediti	% rasta/pada 2022.		promjena učešća 2022.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica	8,8%	10,4%	-0,2%
Država	-14,9%	-2,6%	-1,2%
Fizička lica	8,8%	9,1%	-0,1%
Kreditni nebanke	7,7%	8,6%	-0,2%

Na dan 31. decembra 2022. udio u depozitima fizičkih lica je iznosio 17,1%, dok je udio u bazi depozita pravnih lica iznosio 9,7%.

Depoziti	% rasta/pada 2022.		promjena učešća 2022.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica (2+3)	26,4%	41,5%	-1,2%
Država (4)	-5,0%	11,7%	-2,0%
Fizička lica (5)	9,3%	12,1%	-0,4%
Depoziti nebanke	13,7%	24,1%	-1,2%

Analiza finansijskog rezultata

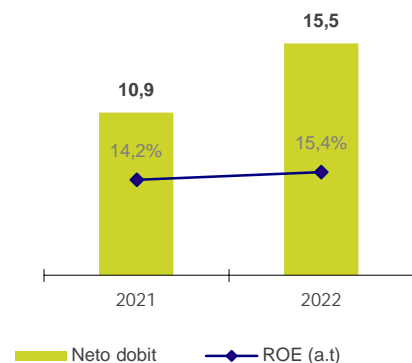
Banka je i u 2022. godini nastavila trend stabilnog poslovanja i ostvarila rekordnu neto dobit u iznosu od 15,5 miliona EUR, uz rezultat prije rezervacija i poreza u iznosu od 17,2 miliona EUR. Realizovana neto dobit bilježi rast u iznosu od 4,6 miliona EUR u odnosu na prethodnu godinu.

Kada je u pitanju obim kreditiranja, Banka bilježi bolje rezultate u odnosu na prethodnu godinu - novoodobreni krediti bilježe rast od 30%. Na ovakav trend između ostalog, uticaj je imala integracija sa Komercijalnom bankom AD Podgorica, koja je realizovana u novembru 2021. godine. Uz nastavak pune posvećenosti klijentima i inovirane ponude, zajedno sa sinergetskim efektom integracije sa Komercijalnom bankom, zabilježen je značajan godišnji rast ukupnih bruto kredita od 38,2 miliona EUR ili 7%. Poboljšana kreditna aktivnost i rast portfelja generisali su rast neto kamatnih prihoda koji su povećani za 35% (procijenjeni rast neto kamatnih prihoda isključujući efekat integracije Komercijalne banke iznosi 16%).

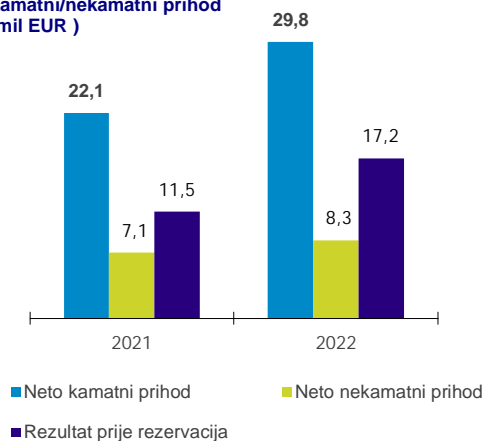
Takođe, odlični rezultati prisutni su i u segmentu neto nekamatnih prihoda. Segment neto naknada i provizija, bilježi snažan rast od 53% u odnosu na 2021. (procijenjeni rast prihoda od naknada i provizija isključujući efekat integracije Komercijalne banke iznosi 30%).

U 2022. godini i dalje sa posebnom pažnjom upravljamo kapitalom, pa je koeficijent solventnosti porastao u odnosu na prethodnu godinu za 2,1 p.p i značajno je iznad zakonskog minimuma; na kraju 2022. godine dostiže 18,4% (zakonski minimum 10,1%).

Neto dobit (mil EUR)/ Povrat na kapital nakon poreza (ROE a.t)

Rezultat prije rezervacija, Neto kamatni/nekamatni prihod (mil EUR)

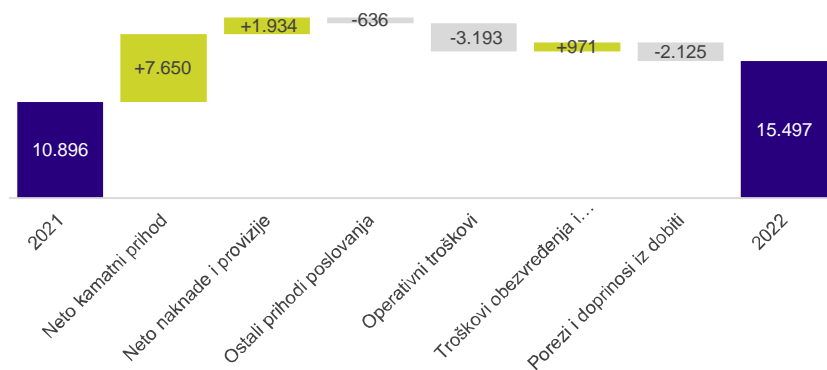
Povećanje neto dobiti u 2022. godini dominantno je uzrokovano rastom neto kamatnih prihoda, kao i rastom neto prihoda od naknada i provizija (posebno u dijelu neto prihoda od kartičnog poslovanja i platnog prometa).

Operativni troškovi su povećani, uzrokovani inteziviranom poslovnom aktivnošću kao i efektom integracije sa Komercijalnom bankom (procijenjeni efekat integracije na rast redovnih troškova iznosi 2,2 miliona EUR). Uprkos tome, pod uticajem većeg rasta neto operativnih prihoda (+8,9 miliona EUR ili +31%), došlo je do poboljšanja pokazatelja odnosa operativnih troškova i neto operativnog prihoda, koji je na kraju 2022. godine iznosio 54,8% (2021: 60,7%).

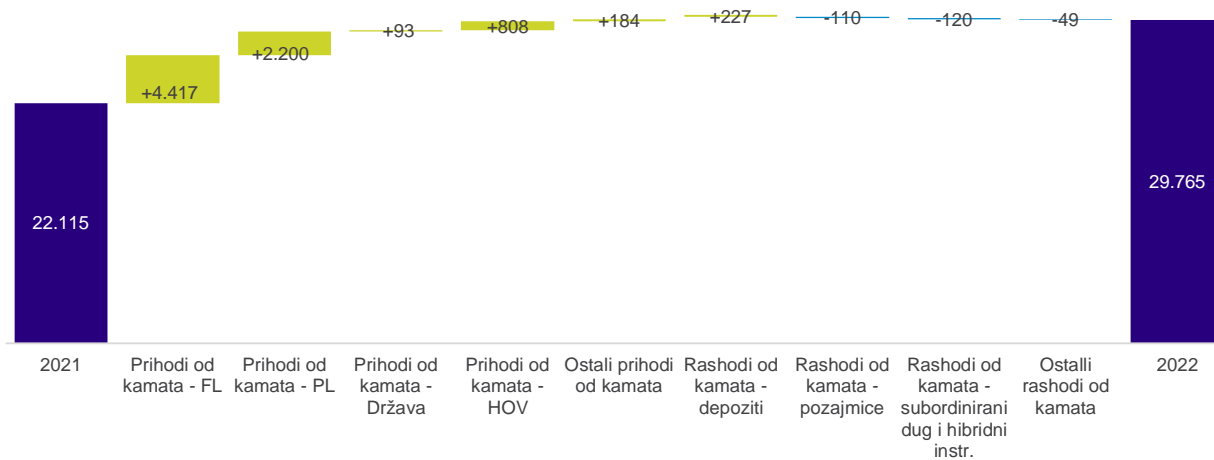
Bilans uspjeha

	2022.	2021.	Promjena	
Prihodi od kamata i slični prihodi	30.796	23.130	7.666 ▲	33%
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	291	256	35 ▲	14%
Rashodi od kamata i slični rashodi	(1.322)	(1.271)	(51) ▲	4%
NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	29.765	22.115	7.650 ▲	35%
Prihodi od naknada i provizija	18.277	12.548	5.729 ▲	46%
Rashodi naknada i provizija	(12.717)	(8.922)	(3.795) ▲	43%
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	5.560	3.626	1.934 ▲	53%
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	1.311	584	727 ▲	124%
Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	24	801	(777) ▼	-97%
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	-	29	(29) ▼	-100%
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	511	864	(353) ▼	-41%
Ostali prihodi	1.031	1.209	(178) ▼	-15%
Troškovi zaposlenih	(11.272)	(9.892)	(1.380) ▲	14%
Troškovi amortizacije	(2.360)	(1.813)	(547) ▲	30%
Opšti i administrativni troškovi	(7.251)	(5.985)	(1.266) ▲	21%
Neto dobitci/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih	-	-	-	
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja:	1.145	(1.107)	2.252 ▼	-203%
Troškovi rezervisanja	(328)	953	(1.281) ▼	-134%
Ostali rashodi	(89)	(63)	(26) ▲	41%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	18.047	11.321	6.726 ▲	59%
Porez na dobit	(2.550)	(425)	(2.125) ▲	500%
NETO PROFIT	15.497	10.896	4.601 ▲	42%
Zarada po akciji/ u EUR	1,01	0,90	0,12 ▲	13%

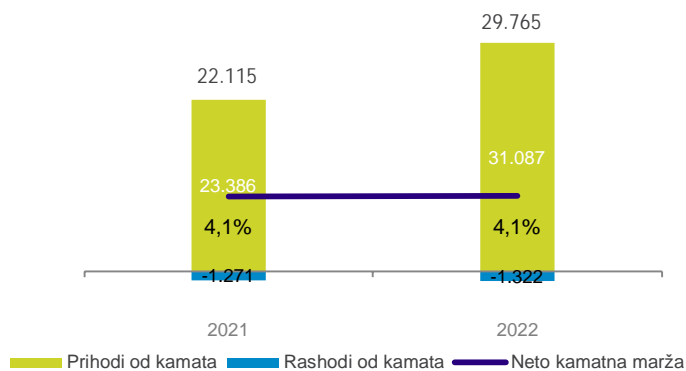
Neto dobit - godišnja promjena, u 000

Neto kamatni prihod - godišnja promjena, u 000 EUR

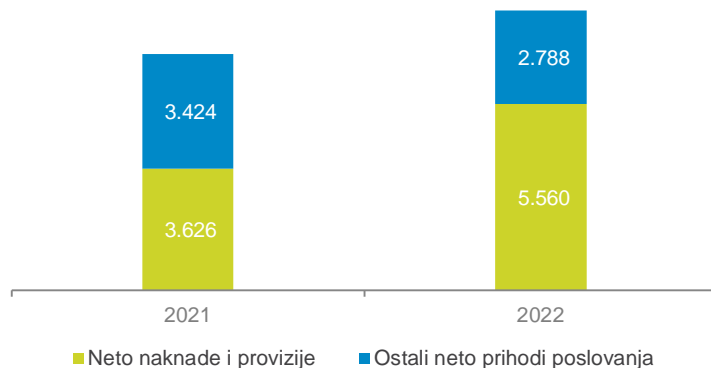
Neto kamatni prihod, (u 000 EUR)

Rast neto prihoda od kamata uzrokovan je rastom prihoda od kamata (+33% ili 7,7 miliona), vođen dominantno rastom u okviru segmenta stanovništva. Procijenjeni rast neto kamatnih prihoda isključujući efekat integracije Komercijalne banke iznosi 16%. Prihodi od kamata u segmentu pravnih lica, kao i u segmentu HOV takođe bilježe pozitivan trend.

Kamatni rashodi bilježe rast od 4% (51 hiljada EUR) u odnosu na prošlu godinu, uzrokovano rastom kamatnih rashoda po subordinisanim kreditima i negativnim kamatama na nostro račune (povećanje sredstava na nostro računima usljed aktivnosti deponenata i dospjeća ino HOV).

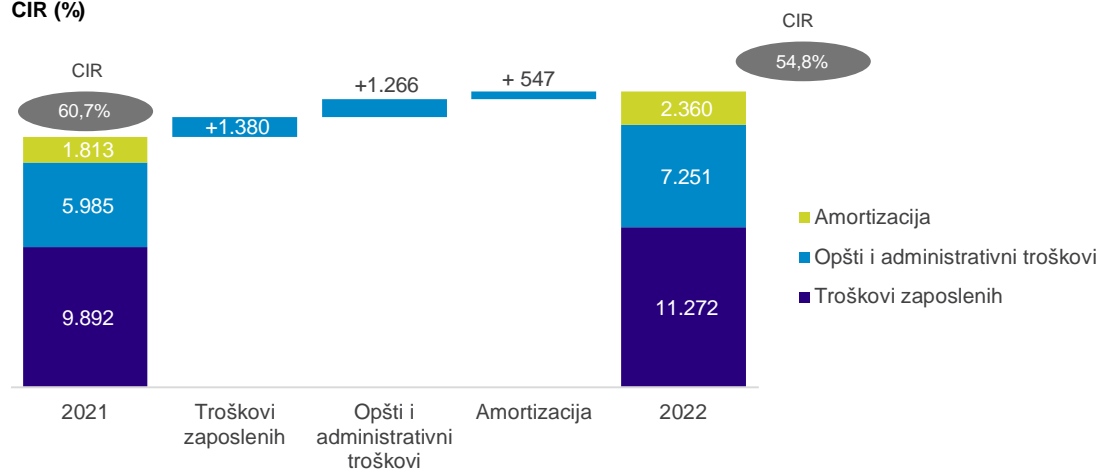
Neto nekamatni prihod, (u 000 EUR)

Ukupna zarada od neto naknada i provizija bilježi značajan rast od 53,3% (1,9 miliona EUR), dominantno uzrokovana rastom prihoda od kartičnog poslovanja, kao i zarade od platnog prometa. Procijenjeni rast prihoda od naknada i provizija isključujući efekat integracije Komercijalne banke iznosi 30%. Zarada od osnovnih računa kao i naknade od garancijskog poslovanja takođe bilježe povećanje u odnosu na prošlu godinu.

Kada je u pitanju *struktura neto operativnog prihoda*, zarada od neto nekamata bilježi pad udjela u neto operativnom prihodu: 21,9% (2021: 24,2%). Posljedično prihod od neto kamata povećao je udio: 78,1% (2021: 75,8%).

**Operativni troškovi (u 000 EUR)
CIR (%)**

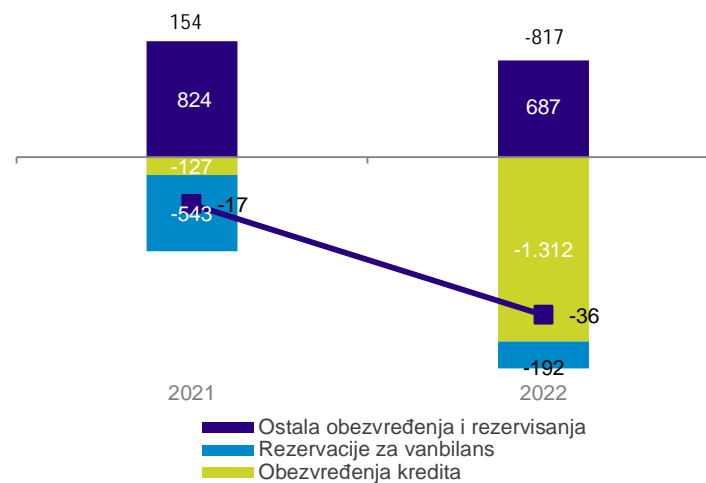
Operativni troškovi bilježe rast od 18% (3,2 miliona EUR) u odnosu na prethodnu godinu, koji je većim dijelom uzrokovan povećanjem troškova rada (14% ili 1,4 miliona EUR), zbog uticaja integracije sa Komercijalnom bankom (procijenjeni efekat zbog integracije sa Komercijalnom bankom iznosi 2,2 miliona EUR).

Usljed inteziviranja poslovne aktivnosti, opšti i administrativni troškovi takođe bilježe rast od 21% ili 1,3 miliona EUR u odnosu na prošlu godinu.

Sa druge strane, neto operativni prihod bilježi rast od 33%, pa CIR (kao pokazatelj pokrivenosti troškova neto prihodima) i pored rasta troškova bilježi pad; na kraju 2022. godine iznosio je 54,8%.

Trošak rizika je u 2022. godini bio negativan i iznosio -36 bazičnih poena, kao rezultat trenda dobrog kvaliteta portfelja i jakih aktivnosti na naplati. Obezbvredjenje kredita i vanbilansa je bilo za 833 hiljade EUR manje nego u prethodnoj godini, dominatno usled oslobađanja troška obezbvredjenja u okviru segmenta stanovništva, kao posljedica strategije aktivnog pristupa praćenju i restrukturiranju nekvalitetnih kredita. Ostala obezvrjedjenja i rezervisanja su zabilježila pad u iznosu od 137 hiljada EUR u odnosu na nivo iz prethodne godine.

**Troškovi obezvrredjenja i rezervisanja (u 000 EUR),
Trošak rizika (b.p)**

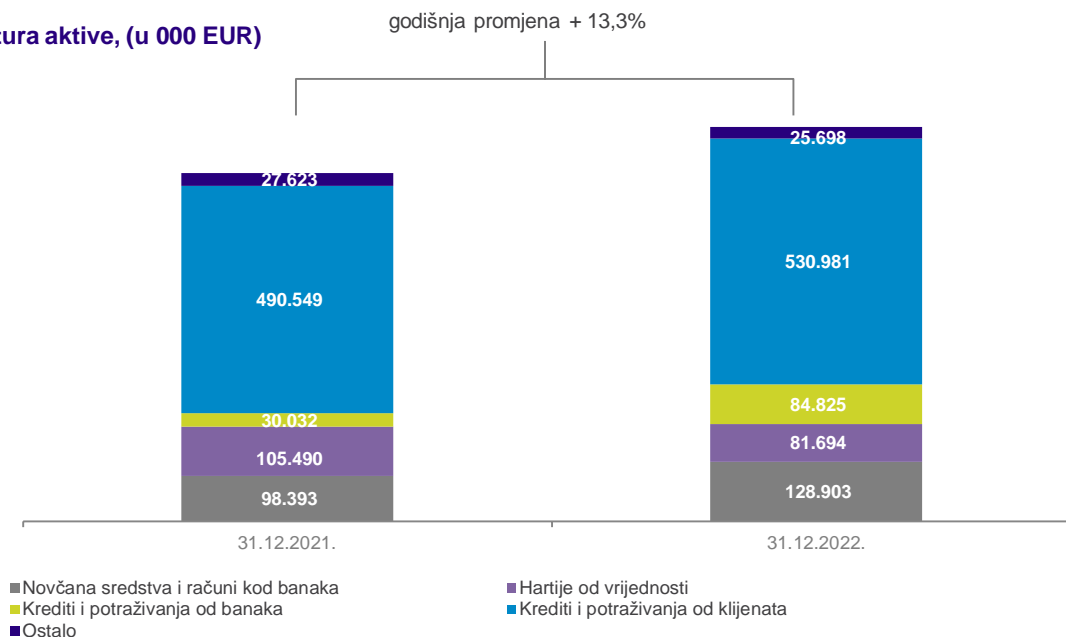
Analiza bilansa stanja

Bilans stanja

	31.12.2022.	31.12.2021.	Promjena	
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	128.903	98.393	30.510 ▲	31%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	673.433	587.598	85.835 ▲	15%
Kredit i potraživanja od banaka	84.825	30.032	54.793 ▲	182%
Kredit i potraživanja od klijenata	530.981	490.549	40.432 ▲	8%
Hartije od vrijednosti	56.220	65.568	(9.348) ▼	-14%
Ostala finansijska potraživanja	1.407	1.449	(42) ▼	-3%
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	25.475	39.922	(14.447) ▼	-36%
Hartije od vrijednosti	25.475	39.922	(14.447) ▼	-36%
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja	-	-	- ▲	0%
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	- ▲	0%
Investicione nekretnine	793	676	117 ▲	17%
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.302	14.610	(1.308) ▼	-9%
Nematerijalna sredstva	1.909	1.577	332 ▲	21%
Odložena poreska sredstva	1.387	1.179	208 ▲	18%
Ostala sredstva	6.899	8.360	(1.461) ▼	-17%
UKUPNA SREDSTVA	852.101	752.315	99.786 ▲	13%
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	719.876	636.436	83.440 ▲	13%
Depoziti banaka	1.170	1.524	(354) ▼	-23%
Depoziti klijenata	692.873	609.791	83.082 ▲	14%
Kredit banaka	9.436	9.022	414 ▲	
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.397	16.099	298 ▲	2%
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	- ▲	0%
Ostale finansijske obaveze	291	-	291 ▲	0%
Rezerve	6.248	6.930	(682) ▼	-10%
Tekuće poreske obaveze	2.465	605	1.860 ▲	307%
Odložene poreske obaveze	392	452	(60) ▼	-13%
Ostale obaveze	12.172	10.338	1.834 ▲	18%
Subordinisani dug	2.438	2.438	- ▲	0%
UKUPNE OBAVEZE	743.882	657.199	86.683 ▲	13%
KAPITAL				
UKUPAN KAPITAL	108.219	95.116	13.103 ▲	14%
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	852.101	752.315	99.786 ▲	13%

Bilansna suma u 2022. godini bilježi rast za 99,8 miliona EUR (+13%). Na strani pasive, najveći dio rasta je ostvaren na poziciji depozita klijenata, u iznosu od 83,08 miliona EUR, dok je kapital porastao za 13,1 miliona EUR. Na strani aktive, najveći dio rasta je ostvaren zbog rasta kredita i potraživanja od banaka (+54,8 miliona EUR), usljed aktivnosti deponenata i dospjeća ino HOV. Kredit i potraživanja od klijenata takođe bilježe rast od 40,4 miliona EUR, kao i novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka za 30,51 miliona EUR.

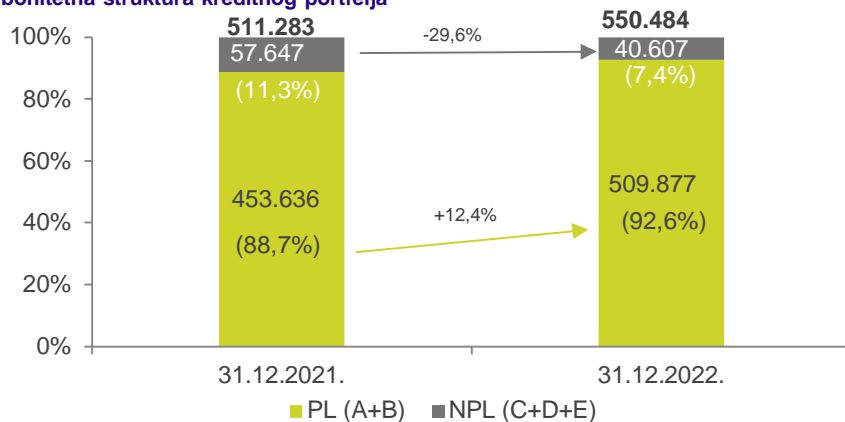
Struktura aktive, (u 000 EUR)

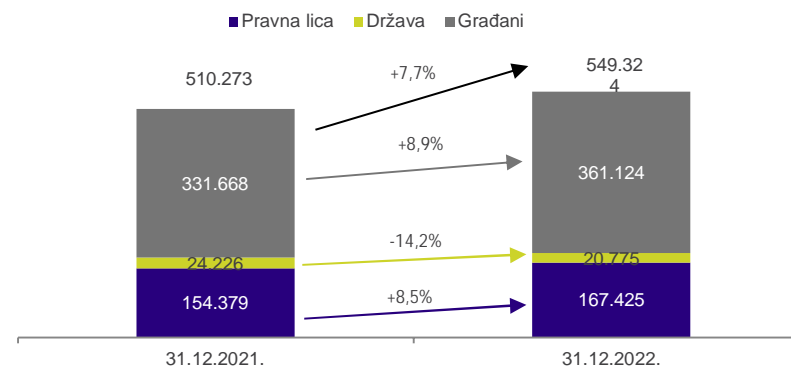
Struktura aktive Banke ostala je stabilna, sa kreditima i potraživanjima od klijenata kao dominantnim segmentom. Usled velikog rasta depozita klijenata u sistemu, u toku 2022. godine došlo je do rasta novčanih sredstava i stanja na računima, kako kod Centralne banke Crne Gore, tako i na korespodentnim računima u inostranstvu, čime je učešće novčanih sredstava i računa kod banaka povećano na 15%, dok je učešće kredita i potraživanja od banaka povećano na 10% ukupnih sredstava.

Ukupni neto krediti nebankarskom sektoru bilježe porast u iznosu od 40,4 miliona EUR, uz porast bruto kredita u iznosu od 39,2 miliona EUR i smanjenje ispravke vrijednosti po kreditima za 1,4 miliona EUR. Bruto kvalitetni krediti zabilježili su povećanje u iznosu od 56,3 miliona EUR, čineći 92,6% ukupnih bruto kredita na kraju 2022. godine. Krediti građanima bilježe stopu rasta od 9%, krediti pravnim licima povećani su za 8,5%, dok su krediti državi smanjeni za 14,2%. Usljed aktivne strategije upravljanja NPL-om u toku 2022. godine, udio nekvalitetnih kredita smanjen je za 3,9 p.p. u 2022. godini, čineći 7,4% ukupnih bruto kredita.

Bruto krediti nebankama bez kamata i vremenskih razgraničenja - bonitetna struktura kreditnog portfelja

Kretanje stanja bruto kredita nebankama po segmentima, u 000 EUR

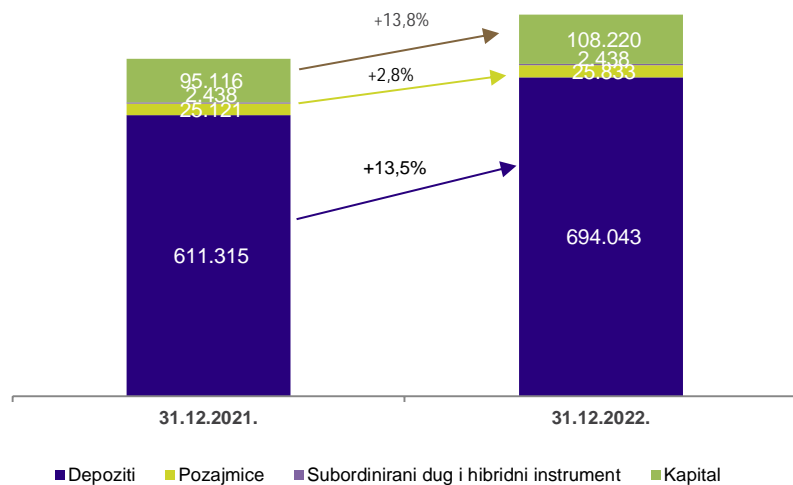
Uticaj rata u Ukrajini na poslovanje Banke

Sukob Rusije i Ukrajine imao je ozbiljan uticaj na globalnu ekonomiju, uz očekivanja da može imati velike negativne efekte na turističku tražnju u Crnoj Gori, uvažavajući visok procenat stranih turista u prethodnim godinama koji se odnosio na Ruse i Ukrajince. Takođe, uvažavajući visoku zavisnost ekonomije od uvoza, indirektni efekti krize su bili značajni u Crnoj Gori, što se odrazilo na visok rast cijena goriva, građevinskih materijala, đubriva i hrane. Inflatorni pritisak imao je značajan uticaj na standard i kreditnu sposobnost građana, ali je isti u najvećem dijelu mitigiran povećanjem zarada u Crnoj Gori od januara 2022. po osnovu Vladinog programa fiskalne reforme, kojim su zarade uvećane u prosjeku 17%, dok je minimalna zarada duplirana. Uvažavajući navedeno, efekti krize u 2022. godini nijesu doveli do slabljenja portfolija fizičkih lica, dok se turistička privreda pokazala otpornijom na eksterne šokove nego što se očekivalo kroz supstituciju tražnje na tržišta zapadne Evrope i regiona bivše Jugoslavije, pa je kvalitet portfolija bio zadovoljavajući (poboljšana rejting struktura, značajno smanjen udio NPL-a, negativan CoR itd).

Nakon izbivanja rusko-ukrajinske krize, Banke sa povećanom pažnjom prati potencijalni uticaj krize na poslovanje i kreditnu sposobnost klijenata. Rađene se projekcije poslovanja u slučaju različitih scenarija uticaja krize na ugrožene privredne grane, analizirani efekti potencijalnih restrukturiranja klijenata itd. Na segmentu poslovanja sa fizičkim licima, uvažavajući materijalnost rizične izloženosti u ovom dijelu, kao i visok inflatorni pritisak na kreditnu sposobnost građana i rizik održivosti javnih finansija odnosno potencijalnog smanjenja zarada u narednom periodu usled promjene poreske politike itd, Banke je korigovala/smanjila % maksimalnog opterećenja određenih kategorija zarada za 10 p.p. u odnosu na prethodna usmjerenja kreditne politike u dijelu DSTI. Takođe, konverzijom značajnog dijela portfolija kredita sa varijabilnim kamatnim stopama na fiksne ili kombinovane, smanjen je kamatno indukovani kreditni rizik, koji je poslednica visokog rasta euribora.

Centralna banka Crne Gore je Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem („Sl. list CG“ br. 80/20, 105/20, 24/21, 33/21, 45/21, 53/21 i 116/21) proširila mjerama za ublažavanje uticaja rata u Ukrajini, kroz Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 i situacije u Ukrajini na finansijski sistem („Sl. list Crne Gore“ br. 135/22), ali Banka nije imala zahtjeva za restrukturiranjem u skladu sa ovom Odlukom.

Kretanje strukture izvora , u 000 EUR

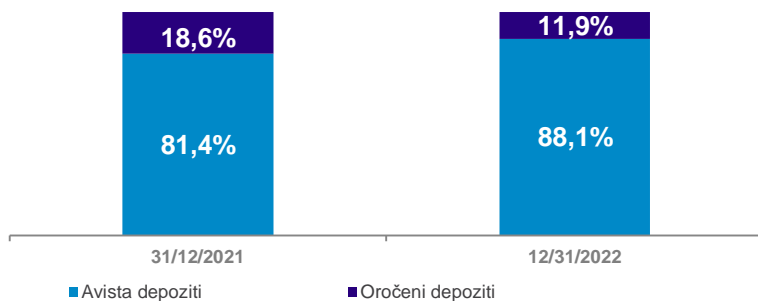

Kada su u pitanju izvori, **Banka se dominantno oslanja na depozite, čiji udio u ukupnim izvorima iznosi 84%**. Dominantni su depoziti fizičkih lica, sa udjelom od 61%, dok depoziti pravnih lica i države čine 39% ukupnih depozita nebankarskog sektora. Avista depoziti čine 88,1% ukupnih depozita, što predstavlja rast od 6,7 p.p. u odnosu na prethodnu godinu.

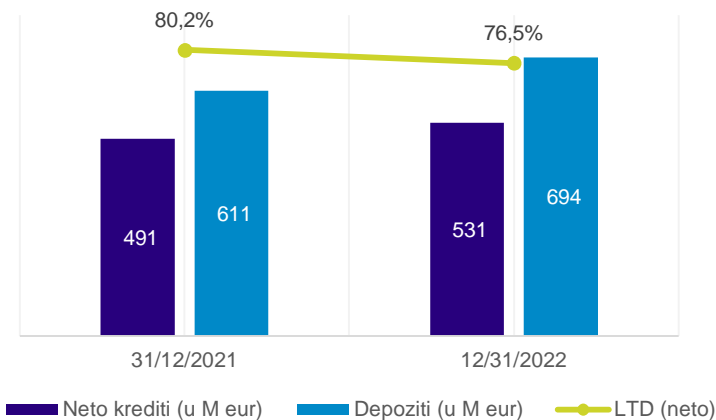
U 2022. godini Banka bilježi rast depozita od 13,5%, pozajmice od 2,8% i knjigovodstvenog kapitala od 13,8%.

Odnos neto kredita u odnosu na depozite je smanjen na nivo od 76,5% zbog ostvarene veće stope rasta depozita u odnosu na kredite, prateći trend na tržištu.

Struktura depozita, (u 000 EUR)

Kretanje LTD (neto) pokazatelja

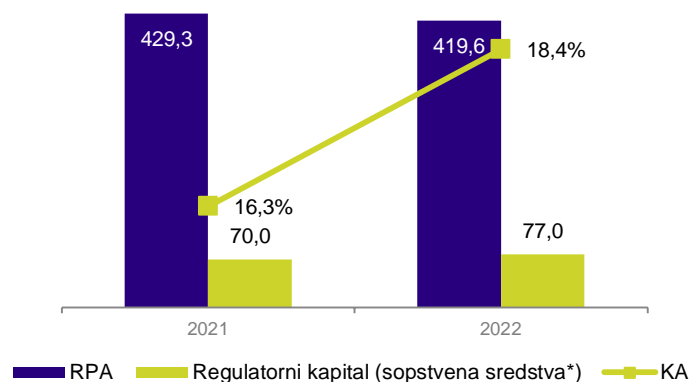
Kapital i adekvatnost kapitala

Od 1. januara 2022. godine na snazi je novi Zakon o kreditnim institucijama, koji zajedno sa podzakonskim aktima uvodi Bazel III u domaće zakonodavstvo.

Koeficijent adekvatnosti kapitala, ostao je značajno iznad zakonskog minimuma, te je na kraju 2022. godine iznosio 18,4% (zakonski minimum 10,1%).

Regulatorni kapital je zabilježio godišnji rast od 10%. Banka je, uz odobrenje CBCG, uključila dio dobiti 2022. godine u iznosu od 4,6 miliona EUR u izračun stavki redovnog osnovnog kapitala na 31.12.2022. godine, a usljed isključivanja negativnih efekata vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI)², zabilježen je rast regulatornog kapitala od 2,4 miliona EUR. Na drugoj strani, rizikom ponderisana aktiva je smanjena za 2,3% ili 9,9 miliona EUR.

Adekvatnost kapitala

*Na 31.12.2021. godine sopstvena sredstva

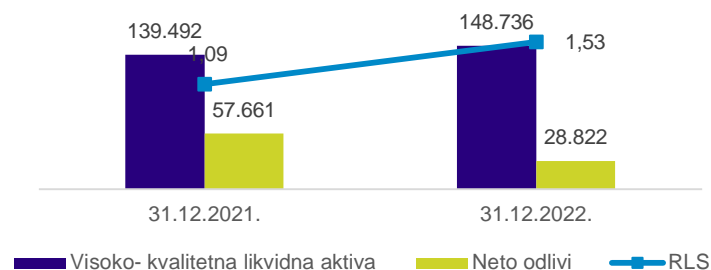
² Banka je, u skladu sa odlukom Upravnog odbora, iskoristila mogućnost predviđenu Odlukom Centralne banke Crbe Gore o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih efekata epidemije zarazne bolesti

Likvidnosna pozicija

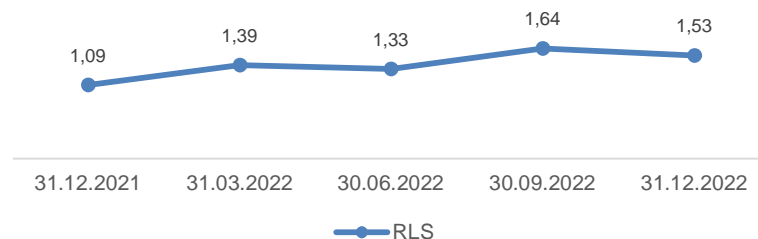
Likvidnosna pozicija Banke je stabilna, sa visokim učešćem neblokiranih likvidnih rezervi u ukupnoj aktivni (20% po stanju na 31. decembar 2022. godine). Svi ključni pokazatelji likvidnosti su u okviru granica definisanih Rizik apetitom Banke.

Banka je tokom 2022. godine imala visok pokazatelj RLS (raspoloživa likvidna sredstva), značajno iznad zakonskog minimuma od 0,9. Na 31. decembar 2022. godine, RLS je bio veći u odnosu na prosječni nivo tokom 2022. (iznad zakonskog minimuma: +0,63 p.p), usled značajnog rasta stanja depozita u toku 2022. godine i samim tim rasta likvidne aktive.

Likvidnosna pozicija

Likvidnosna pozicija - Raspoloživa likvidna sredstva (RLS) - kvartalni trend

Covid 19 i situacije u Ukrajini na finansijski sistem, te isključila negativni efekti vrednovanja FVOCI-a, koji su se desili nakon 24.februara 2022 što je smanjilo odbitnu stavku od regulatornog kapitala.

Poslovne jedinice

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala, ekspozitura i šaltera, koju čine 19 filijala, 2 ekspoziture i jedan šalter, i to u: Podgorici (7), Ulcinju, Baru, Budvi (2), Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru (2) Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Poslovnice	
PODGORICA	
Filijala Podgorica	Bulevar Ivana Crnojevića 171
Filijala Podgorica	Bulevar Svetog Petra Cetinskog 53
Filijala Podgorica	Mall of Montenegro, Drpe Mandića bb
Filijala Podgorica	Cetinjski put 20, City Kvart
Filijala Podgorica	Rimski trg 3
Filijala Podgorica	Capital Plaza
Filijala Stari aerodrom	Bulevar Džordža Vašingtona 100
Filijala Stari aerodrom	Bulevar Pera Četkovića 52
TUZI	
Filijala Tuzi	Tuzi bb
BUDVA	
Filijala Budva	Meditranska 19
Filijala Podkošljun Budva	Podkošljun bb
NIKŠIĆ	
Filijala Nikšić	Novaka Ramova 17
BIJELO POLJE	
Filijala Bijelo Polje	Tomasa Žužića 8
BAR	
Filijala Bar	Maršala Tita 24
BERANE	
Filijala Berane	Miloša Malšića bb
PLJEVLJA	
Filijala Pljevlja	Kralja Petra bb
HERCEG NOVI	
Filijala Herceg Novi	Trg Nikole Đurkovića bb
ROŽAJE	
Filijala Rožaje	Maršala Tita 45/a
KOTOR	
Filijala Kotor	Trg od oružja 431, Stari grad
Filijala Kotor	Trg od oružja bb
ULCINJ	
Filijala Ulcinj	26. novembra bb
CETINJE	
Filijala Cetinje	Baljića pazar bb
TIVAT	
Filijala Tivat	II Dalmatinske b.b.

Planirani budući razvoj

- Banka će se svakodnevno fokusirati na svoje klijente, uz aktivno istraživanje njihovih potreba za finansijskim uslugama i savjetima, i nastojanje da im uvijek bude dostupna.
- Banka će raditi sa ciljem uspostavljanja dugoročnih poslovnih odnosa sa klijentima u ključnim segmentima, kreirajući za njih dodatnu vrijednost uz adekvatan prinos za Banku, poštujući pritom standarde održivog poslovanja, u skladu sa Principima društveno odgovornog bankarstva Ujedinjenih nacija, čije je NLB Grupa potpisnica.
- Banka aktivno radi na optimizaciji, automatizaciji i digitalizaciji internih procesa, uvijek imajući u vidu najbolje korisničko iskustvo kao krajnji cilj, što je definisano i posebno strategijom digitalnih kanala za period do 2024. godine.
- Banka svoje strategije sprovodi kako putem lokalno definisanih projekata, tako i projekata koji se implementiraju na nivou NLB Grupe.
- Jasan fokus ostaje rast kredita fizičkim licima i izgradnja apetita i ekspertize za rastuće kreditiranje mikro, malih i srednjih preduzeća. Predviđeni tržišni udio u kreditima povećava se sa 16,9% na 18,9% (fizička lica 26%, pravna lica 12%).
 - Segment građana - Banka će dodatno unaprijediti procese i internu organizaciju kako bi se više fokusirala na prodaju. Radiće se na daljem razvoju digitalnih kanala, ali i rekonstrukciji i osvježavanju mreže filijala. Fokus će biti i na razvoju alata za upravljanje odnosima sa klijentima kao i na poboljšanju efikasnosti rada, kako bi klijent trošio što manje vremena u procesu odobrenja kredita.
 - Segment pravnih lica - Fokus u segmentu velikih preduzeća biće na najboljim crnogorskim klijentima (uglavnom u trgovini, logistici i građevinarstvu), opštinama, saradnji u infrastrukturnim projektima sa državnim kompanijama, investicijama u turizmu i prekograničnim poslovima. U segmentu malih i srednjih preduzeća (SME), fokus je na praćenju malih porodičnih preduzeća, proizvodnje, hotela i usluga vezanih za turizam, koje su se vratile u fokus u 2022. godini.

Upravljanje rizicima

Ciljevi i metode upravljanja rizicima

Područje upravljanja rizicima je uređeno zakonskim pravnim aktima, internim aktima na nivou Banke, kao i usmjerenjima matične banke - NLB d.d. Ljubljana, koja važe za bankarske članice NLB Grupe. Upravljanje finansijskim rizicima se bazira na uspostavljanju odgovarajuće organizacione strukture u Banci, uspostavljanju i implementaciji kvalitetnih radnih procedura i adekvatnom sistemu internih kontrola. Nadzorni odbor nadzire postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, sprovođenje poslovne politike kreditne institucije, strateških ciljeva i strategije i politike kreditne institucija (banke). Upravni odbor redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje. Odbor za rizike savjetuje nadzorni odbor o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti kreditne institucije ka preuzimanju rizika i strategiji i pomaže u nadzoru nad sprovođenjem strategije od strane višeg rukovodstva.

Cilj upravljanja pojedinačnim finansijskim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, operativni i rizik zemlje) jeste minimiziranje rizika, uz postizanje projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu ciljeve upravljanja, metodologije i način praćenja pojedinih vrsta finansijskih rizika. Navedena interna akta (politike, procedure, metodologije) usvaja Upravni odbor Banke uz saglasnost Nadzornog odbora (ukoliko je potrebna). U hijerarhiji internih akata koja pokrivaju područje upravljanja finansijskim rizicima, posebno mjesto zauzimaju Standardi upravljanja rizicima, Strategija upravljanja rizicima, Rizik apetit, Interni sistem limita i pojedinačne Politike za upravljanje rizicima.

Rizik apetit daje smjernice o tome koji konkretni rizici i do koje mjere su prihvatljivi ili neprihvatljivi za Banku. Takav okvir omogućava donošenje strateških i operativnih odluka na nivou cijele organizacije. Rizik apetit se definiše kroz *kvalitativne i kvantitativne ciljeve*, usklađene sa poslovnom strategijom Banke.

Strategija upravljanja rizicima definiše načine na koje Banka preuzima rizike u svojim poslovnim aktivnostima. Osnovna svrha strategije upravljanja rizicima je definisanje ključnih pretpostavki /orijentacija u preuzimanju rizika, u cilju ostvarivanja strateških poslovnih ciljeva.

Strateški cilj Banke je izgradnja dugoročno održivog poslovanja, a strategija upravljanja rizicima jeste potpora ovom strateškom cilju Banke. Prema strategiji upravljanja rizicima, Banka prudenciono preuzima rizike i obezbjeđuje dugoročno profitabilno poslovanje, vodeći računa o odnosu preuzetog rizika i ostvarenog prinosa.

Metode upravljanja finansijskim rizicima su definisane internim aktima Banke, prvenstveno kroz pojedinačne politike/metodologije upravljanja finansijskim rizicima.

U dijelu upravljanja kreditnim rizikom, jedan od alata upravljanja jeste analiziranje pojedinačnih zahtjeva za odobrenje plasmana, donošenje odluke o bonitetu klijenta i utvrđivanje limita izloženosti. Generalno, opredjeljenje Banke je da ograniči svoju izloženost prema pojedinačnim klijentima ili tzv. grupama povezanih lica do najviše 10% osnovnog kapitala Banke, čime se postiže disperzija rizika. Takođe, Banka nastoji da svoje plasmane usmjeri prema pojedinačnim klijentima, na način da se postigne što je moguće bolja diverzifikacija portfolija i u kontekstu izloženosti Banke prema pojedinačnim granama privrede.

U dijelu rizika likvidnosti, **ciljevi upravljanja** uključuju: obezbjeđivanje likvidnosti Banke na kratak i dugi rok, obezbjeđenje izvršavanja svih dospjelih obaveza, korišćenje najpovoljnijih izvora sredstava za izvršavanje dospjelih obaveza, poštovanje zakonskih kriterijuma i regulatornih zahtjeva, odnosno standarda na nivou NLB Grupe, kao i internih kriterijuma i ciljeva definisanih Politikom, odnosno drugim aktima Banke koji uređuju područje likvidnosti. Banka je definisala Plan upravljanja likvidnošću u vanrednim tj. nepredviđenim situacijama. Banka upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane (likvidne) rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

U dijelu tržišnih rizika (rizik deviznog kursa i rizik kamatne stope), **cilj** Banke je ograničavanje potencijalnog gubitka zbog promjena u nivou deviznih kurseva /kamatnih stopa na tržištu na nivo koji je prihvatljiv u pogledu rezultata poslovanja i adekvatnosti kapitala Banke. Upravljanje kamatnim rizikom se

postizhe usmjeravanjem poslovnih aktivnosti (cjenovni uslovi, ročnost plasmana i obaveza) na način koji obezbjeđuje da izloženost riziku bude na prihvatljivom nivou. Banka na dnevnom nivou prati i vrši usklađivanje sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama (upravljanje valutnim rizikom).

U dijelu operativnih rizika, **cilj** Banke je ograničiti obim potencijalnih gubitaka iz operativnih rizika, odnosno gubitaka koji su posljedica neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja i ograničiti vjerovatnoću njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke. Upravljanje operativnim rizicima se postiže mjerenjem i praćenjem gubitaka koji proizilaze iz operativnog rizika i identifikacijom i ocjenjivanjem nivoa operativnih rizika sa kojima se Banka suočava u svom poslovanju, za koje se, zavisno od utvrđenog nivoa rizika, utvrđuju adekvatne mjere za savlađivanje.

Izloženost rizicima

Izloženosti Banke prema pojedinačnim tipovima finansijskog rizika su usklađene sa apetitom rizika.

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak. Kreditni rizik pojedinačnog dužnika se izražava kroz bonitetnu klasu dužnika. Određivanje bonitetne klase (A, B, C, D, E) prethodi procesu odobravanja plasmana.

Učešće svake bonitetne klase u kreditnom portfoliju Banke na dan 31. decembra 2022. godine je prikazan niže:

	Kreditni plasmani %	Ispravka vrijednosti %
A	73,59%	10,50%
B	20,02%	15,30%
C	4,87%	44,90%
D	0,45%	4,78%
E	1,07%	24,52%
	100%	100%

Jedan od indikatora kreditnog rizika jeste učešće tzv. nekvalitetnih kredita u ukupnom kreditnom portfoliju Banke. Nekvalitetnim kreditima se smatraju krediti za koje je utvrđen bonitet C, D i E. Procenat nekvalitetnih kredita (bonitet C, D, E) na 31. decembra 2022. godine iznosi 6,39%. Reprogramirane izloženosti Banke na dan 31. decembra 2022. godine su na nivou od 25.955 hiljada EUR.

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći da isplati dospjele obaveze u svakom trenutku.

U skladu sa rizik apetitom, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, pa Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti (*liquidity buffer*) i dobro diversifikovane izvore sredstava.

Svi ključni pokazatelji likvidnosti su u okviru granica definisanih Rizik apetitom Banke.

Na 31. decembar 2022. novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka iznose 91 milion EUR. Sredstava na nostro računima iznose 85 miliona EUR, a hartije od vrijednosti bankarske knjige 82 miliona EUR. Banka stavlja veliki naglasak na obim, strukturu i koncentraciju rezervi likvidnosti, imajući u vidu tržišna kretanja i potencijalne promjene istih. Jednom mjesečno vrše se i stres testovi likvidnosti, koji se koriste kako bi se identifikovali potencijalni negativni događaji na likvidnost Banke. Koristeći stres testove, određuje se izloženost riziku likvidnosti i koliko šokovi mogu uticati na poslovanje Banke. Stres testovi bi trebalo da upozore Banku na buduće neočekivane odlive likvidnih rezervi. Bafer za likvidnost na 31. decembar 2022. iznosi 176.949 hiljada EUR.

Rezultati izračuna stabilnog dijela avista depozita na 31. decembar 2022. godine pokazuju i dalje povoljnu likvidnosnu poziciju, s obzirom da izračun pokazuje stabilni dio avista depozita u iznosu od 83%.

Tržišni rizici (rizici cijena) se odnose na rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene kurseva stranih valuta i promjene kamatnih stopa na tržištu, mogu da utiču na visinu prihoda Banke ili na vrijednost finansijskih instrumenata. U tom smislu, govorimo o valutnom riziku, riziku kamatne stope i credit spread-u.

Izloženost **valutnom riziku** je na niskom nivou. Obim poslovanja sa stranim valutama je sam po sebi na nižem nivou. Takođe, razlika između sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama se kreće u okviru propisanih limita. Na 31. decembar 2022. godine najveća izloženost se vezuje za valutu švedska kruna. Neto pozicija u valuti švedska kruna, kao razlika između sredstava i

obaveza Banke u ovoj valuti je bila na nivou od 128 hiljada EUR (0,83% regulatornog kapitala Banke; limit 2% regulatornog kapitala).

Upravljanje **rizikom promjene kamatnih stopa** u bankarskoj knjizi se vrši na osnovu metoda mjerenja osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope i mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala - *Economic Value of Equity* (EVE) metodologija. Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospijeca (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji. Na osnovu ΔNII metoda vrši se procjena uticaja promjene kamatnih stopa na tržištu na neto kamatni prihod Banke. Na osnovu otvorenih kratkoročnih kamatnih pozicija izračunatih gap analizom procjenjuju se promjene očekivanih kamatnih prihoda, koje su posljedica anticipiranih promjena tržišnih kamatnih stopa. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital na 31. decembar 2022 iznosio je 10,42% (limit 12%). Osjetljivost kamatnih prihoda (NII) na 31. decembar 2022 iznosila je 1,54%

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dio sveobuhvatnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima, koji je uključen u sve poslovne aktivnosti Banke i koji obezbjeđuje da profil rizika Banke bude uvijek u skladu sa rizik apetitom, odnosno sklonošću Banke za preuzimanjem rizika. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. Usvajanje strategije i politika za upravljanje rizicima je u nadležnosti Upravnog odbora Banke.

Najznačajnije politike kojima se uređuje područje upravljanja rizicima u Banci su:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja likvidnošću NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja valutnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja operativnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Banke,
- Politika upravljanja modelima

- Politika upravljanja kolateralima
- Politika upravljanja nefinansijskim rizicima.

Pored navedenih politika, u Banci se primjenjuju i različite metodologije i procedure za upravljanje rizicima.

Sistem internih kontrola

Banka se u svakodnevnom poslovanju susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Jedan od osnovnih zadataka Banke, koja je odgovorna za ostvarivanje ciljeva, kako vlasnicima kapitala, tako i Centralnoj banci Crne Gore, je kontrola rizika, pri čemu uspostavljen i aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

Sistem interne kontrole je, shodno Odluci o sistemu upravljanja u kreditnoj instituciji („Sl.list Crne Gore“, br. 119/20), definisan predstavlja skup procesa i postupaka koji su uspostavljeni za adekvatnu kontrolu rizika, procjene efikasnosti i efektivnosti poslovanja Banke, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, kao i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti poslovanja Banke.

U skladu sa internim aktom Sistem internih kontrola NLB Banke AD Podgorica, rukovodioci organizacionih djelova, kao važni faktori za rad sistema interne kontrole, vrše nadzor efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole i o tome vode evidenciju, odnosno, u slučaju otkrivanja kontrolnih nedostataka, izvještavaju nadređene. Rukovodioci svih organizacionih djelova moraju da obezbijede da je nadzor u obliku kontrolnih aktivnosti uključen u svaki dio procesa i da djeluje dinamično i u realnom vremenu.

Sektor interne revizije, kroz procjenu i vrednovanje primjenjenog sistema interne kontrole, vrši cjelokupan nadzor nad funkcionisanjem efikasnosti sistema interne kontrole. Sektor interne revizije preko nezavisnih i odgovarajuće osposobljenih i kompetentnih internih revizora obavlja svestrane interne revizije sistema interne kontrole, na osnovu godišnjeg plana revizorskih aktivnosti koji se zasniva na revizorskoj analizi rizika. Na osnovu obavljene revizije ocjenjuje ispravnost i efikasnost sprovođenja utvrđenih procedura i usklađenost tih procedura sa važećim propisima i odlukama Upravnog odbora Banke, Nadzornog odbora i Revizorskog odbora, ocjenjuje adekvatnost, kvalitet i efikasnost sprovedenih kontrola i izvještavanja koje obavljaju

organizacione jedinice, funkcija kontrole rizika i funkcija praćenja usklađenosti, te ocjenjuje efikasnost i efektivnost sistema internih kontrola.

Organizacioni dio za kontrolu upravljanja rizicima priprema, odnosno definiše politike i procedure upravljanja rizicima, uspostavlja i razvija sistem mjerenja, procjene i izveštavanja o rizicima, nadzire sprovođenje i odlučuje o određenim izloženostima, daje savjete u vezi odluka povezanih sa upravljanjem rizicima koje se donose i izvještava Upravni odbor, Nadzorni odbor ili odgovarajuće radno tijelo nadzornog odbora o tome da li su izloženosti rizicima i odluke o preuzimanju rizika u skladu sa sklonošću preuzimanja rizika i strategijom upravljanja rizicima Banke.

Organizaciona jedinica za praćenje usklađenosti poslovanja brine se za usklađenost internih akata sa zakonskim i podzakonskim propisima u oblastima koje su definisane u njenim internim aktima, redovno prati relevantno zakonodavstvo, standarde i norme etičkog ponašanja i druge promjene u pravnom okruženju, priprema ili ucestvuje u pripremi odgovarajućih internih akata, savjetuje rukovodstvo i druge zaposlene u dijelu ispunjavanja obaveza i zahtjeva sa područja usklađenosti poslovanja i u dijelu razmatranja nastalih neusklađenosti, edukuje zaposlene sa područja integriteta i usklađenosti poslovanja, daje prijedloge za poboljšanje internih kontrola i druge smjernice u odnosu na opredijeljena područja rizika, u cilju poboljšanja njihovog savlađivanja, u saradnji sa funkcijom kontrole rizika provjerava usklađenosti novih proizvoda ili aktivnosti sa relevantnim propisima; a osim toga zadužena je za krovno starateljstvo sistema interne kontrole Banke.

Organizacione jedinice putem *Kataloga poslovnih rizika i ključnih internih kontrola Banke*, kvartalno izvještavaju o funkcionisanju internih kontrola u poslovnim procesima, koji su u nadležnost tih organizacionih jedinica, sa predlozima mjera za njihovo poboljšanje.

Na osnovu podataka unijetih u Katalog, odnosno evidenciju internih kontrola, Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja godišnje priprema Sažetak izvještaja organizacionih jedinica o funkcionisanju sistema internih kontrola.

Aktivnosti razvoja

Svjedoci smo ubrzanog razvoja digitalnih tehnologija u bankarskom sistemu, i kao banka koja je pionir pružanja servisa kroz digitalne kanale, nastavljamo u tom smjeru i imamo vrlo ambiciozna očekivanja koja će dovesti do značajnih izmjena u svakodnevnom radu klijenata, a i Banke. Kako bi klijentski servisi bili digitalno podržani, interni kapaciteti se razvijaju daljim poboljšanjima CRM-a i standardizovanjem internih procesa.

Značajna je sinergija na nivou NLB Grupe, jer se kroz razmjenu iskustava i znanja ostvaruje prednost u procesu digitalizacije Banke i doprinosi većoj internoj efikasnosti i boljem korisničkom iskustvu klijenata. S tim u vezi, poslovanje Banke je strateški usmjereno na aktivnosti razvoja i unapređenja poslovanja, prije svega kroz inovacije i unapređenja na području informacione tehnologije, trasirajući time pravac daljeg razvoja Banke i približavajući se cilju digitalnog poslovanja u svakodnevnoj poslovnoj praksi.

U 2022. godini nastavljen je trend ubrzane digitalizacije, potpomognut novim uslovima (rad od kuće). Kroz planske aktivnosti nastavljeni su procesi optimizacije i implementacije novih usluga u cilju pružanja kvalitetnije i efikasnije usluge klijentima.

Nastavak razvoja sevisa baziranih na digitalnoj tehnologiji, nakon integracije sa Komercijalnom bankom, dobio je svoj pravac kroz uvećavanje kvaliteta i kreiranje novih rešenja. Ponuda Banke u dijelu tradicionalnih proizvoda je dodatno inovirana u skladu sa zahtjevima tržišta, dok je digitalizacija procesa najvažniji aspekt utvrđivanja budućeg pravca u tržišnom pozicioniranju Banke. Digitalna rešenja su izbalansirano odgovorila izazovima poslovanja svih segmenta rada sa stanovništvom, malim i srednjim preduzećima, kao i sa velikim kompanijama i državom.

Integracija sa servisima koji su poznati i već prihvaćeni od strane veće grupe klijenata doprinosi boljoj povezanosti i komunikaciji, a otvara se i mogućnost daljeg povećanja obima i kvaliteta usluga, što će nužno dovesti i do većeg zadovoljstava klijenta.

Banka je usvojila strategiju razvoja kanala i time trasirala sebi put i očekivanja za naredni period.

U skladu sa utvrđenom strategijom razvoja kanala, krupni zahvati su izvršeni tokom godine, i to u nekoliko oblasti poslovanja. Po prvi put je upotrebljen prediktivni visokotehnoški model ocenjivanja kreditnog boniteta i njihovog daljeg procesuiranja, kreiran je proces utvrđivanja digitalnog stepena opremljenosti klijenata koji je doprineo kvalitetnijem upravljanju postojećim servisima, kroz praćenje povratnih eksternih reakcija su identifikovani procesi koji će dovesti do daljeg razvoja i prevazilaženje izazova.

Rješenje mobilnog kanala poslovanja je u 2022. godini ponuđeno i za pravna lica, tako da je ponuda mobilnih servisa od sada bogatija za jedan značajan i vrlo koristan kanal.

Svakako, princip integrativnosti se primenjuje i u ponudi prihvata platnih kartica kroz uvezivanje poslovne fiskalne kase sa POS terminalima, i time značajno smanjuje cijenu koštanja ukupnog servisa, a povećava stabilnost i skalabilnost. Uticaj NLB Grupe i razmjena iskustava je doprinijela poboljšalju Digitalnog novčanika i time je otvorena stranica za dodatnu digitalizaciju i ostalih servisa vezanih za poslovanje sa karticama.

Uspješno je realizovan niz infrastrukturnih i aplikativno - tehnoloških projekata, u cilju unapređenja sigurnosti cjelokupnog informacionog sistema i pružanja kvalitetnije IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama, kroz postupke optimizacije postojećih i uvođenja novih inovativnih rješenja. Na grupnom nivou je nastavljen trend unifikacije hardverske opreme i implementacija centralizovanih rješenja u cloudu, a sve u cilju smanjenja troškova i lakšeg upravljanja odnosima sa dobavljačima. Banka kao dio NLB Grupe nastavlja da implementira servise i usluge u cloud platformi u cilju obezbeđenja veće dostupnosti i pouzdanosti usluga, kako za klijente, tako i za zaposlene, istovremeno unapređujući i sigurnost informacionog sistema.

U segmentu infrastrukturnih projekata, posebna pažnja je posvećena povećanju sigurnosti i raspoloživosti cjelokupnog informacionog sistema. Kroz realizaciju više značajnih aktivnosti postignuto je unapređenje bezbjednosti i raspoloživosti cjelokupnog sistema. Vodeći računa o stabilnosti i pouzdanosti infrastrukturnog sistema, realizovane su planirane investicije kako bi sistem ostao na maksimalnom nivou raspoloživosti. U cilju obezbjeđenja adekvatne brige o ličnim podacima klijenata implementiran je softverski alat (GDPR) koji omogućava kontrolu i upravljanje procesom zaštite ličnih podataka klijenata u procesu obrade istih.

Unaprijeđeno je vođenje značajnih poslovnih procesa i kroz implementaciju RPA (Robotics Proces Automatization) alata dodatno automatizovani pojedini koraci u procesima. Značajan napredak je postignut u dijelu unapređenja kvaliteta i brige o podacima kroz redovnu kontrolu definisanih indikatora kvaliteta podataka, uz konstantno praćenje i unapređenje njihovog kvaliteta. Uspostavljene su organizacione pretpostavke za dalji razvoj izvještaja na Business Intelligence platformi i realizaciju planiranog cilja korišćenja podataka kao resursa za dalji planski razvoj banke. Core softversko rješenje je unaprijeđeno velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija.

Agilan pristup u realizaciji planiranih aktivnosti je postao praksa kroz realizaciju obuka na planu agilnog vođenja projekata i kroz primjenu stečenih znanja iz ove oblasti u realizaciji planiranih aktivnosti u praksi.

Upravljanje kadrovima

Banka je svjesna da njen uspjeh zavisi od uspješnosti zaposlenih, te je stoga posebno posvećena aktivnostima razvoja njihovih potencijala, kao i njihovog osjećanja zadovoljstva i pripadnosti. U cilju jačanja svojih poslovnih uspjeha, Banka teži poboljšanjima i inovativnoj praksi što boljeg angažovanja zaposlenih. Kao strateški partner poslovnog segmenta Banke, Sektor upravljanja ljudskim resursima (HR), je fokusiran na potrebe njenog organizacionog i kulturnog razvoja.

Kao dio kontinuirane brige Banke za unapređenje radne atmosfere kroz nivo motivacije i zadovoljstva svih zaposlenih u 2022. godini organizovano je Istraživanje mjerenja angažovanosti zaposlenih u NLB Banci.

Broj zaposlenih

Banka je nastavila sa optimizacijom procesa i određivanjem optimalnog broja zaposlenih. NLB Banka je poslovnu godinu završila sa 369 zaposlenih.

Tradicija ulaganja u zaposlene

U skladu sa vrijednostima NLB Grupe, Banka vjeruje da je za uspješno uvođenje promjena, ključno ulaganje u razvoj potencijala zaposlenih. Briga o našim zaposlenima je ključna vrijednost koja se ogleda u nekoliko aktivnosti i mogućnosti namenjenih svim zaposlenima. Organizaciona kultura se mijenja angažovanjem u različitim oblastima, omogućavanjem rotacije zaposlenih i promjenom radnog okruženja, promovisanjem razmišljanja van okvira i ličnog razvoja. Kao rezultat toga, promjenom ponašanja mijenja se i organizaciona kultura.

Organizacija koja uči

Različite aktivnosti i obuke imaju za cilj podizanje svijesti i podsticanje zaposlenih da prihvate promjene.

Tokom 2022. godine Banka je nastavila praksu eksternih edukacija uz pomoć konsultanata na tržištu Crne Gore i u inostranstvu, a poseban akcenat je bio na prodajnom segmentu Banke, optimizaciji poslovanja, unaprijeđenju leaderskih vještina, povećanju sinergije timskog rada. Banka je u 2022. godini posebnu pažnju posvetila razvoju agilnog modela poslovanja u cilju usvajanja novih metoda saradnje između organizacionih jedinica i unapređenja efikasnosti, kako bi principi, vrijednosti i prakse agilnosti bili osnov svakodnevnog rada i

komunikacije. Organizovana je prva NLB agilna konferencija koju je pohađalo čak 60 naših kolega.

Banka je svojim zaposlenima omogućila korišćenje platforme za učenje - Udey Business na kojoj je moguće pronaći edukacije iz gotovo svih oblasti profesionalnog i ličnog razvoja.

Dobrobit i zdravlje

Banka je posvećena pružanju znanja o dobrom zdravlju, stvaranju radnog okruženja koje omogućava kvalitetne međuljudske odnose i promovisanju aktivnosti koje unapređuju dobro zdravlje i zadovoljstvo zaposlenih.

Sistem nagrađivanja kao motivacija za angažovanost i posvećenost

Zarada zaposlenih Banke se sastoji iz fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio zarade utvrđuje se prema složenosti posla za koji je zaposleni zaključio ugovor o radu, dok varijabilni iznos zavisi od radnog učinka zaposlenog. Procjenu učinka vrši rukovodilac organizacione jedinice zaposlenog u odnosu na ciljeve postavljene za određeni period procjene (kvartal ili polugodište). Ciljevi su postavljeni prema „SMART“ metodi, što znači da moraju biti specifični, mjerljivi, ostvarljivi, relevantni i vremenski ograničeni. Pored tromjesečne ili polugodišnje naknade, zaposlenima se dodjeljuje i zimmica, čiji iznos zavisi od poslovanje Banke u datoj godini.

Prikaz pravila korporativnog upravljanja

1. U Banci je na snazi Politika korporativnog upravljanja, koja je javno objavljena na stranici <https://www.nlb.me/me/nlb-banka/opste/korporativno-upravljanje>
Interna akta koja potpomažu sprovođenju Politike korporativnog upravljanja su Statut NLB Banke, poslovnici o radu organa upravljanja (Skupština, Nadzorni odbor, Upravni odbor) i njihovih radnih tijela, Kodeks ponašanja NLB Grupe, koji obavezuje Banku, kao članicu NLB Grupe, kao instituciju i sve njene zaposlene da sprovode zakonito i transparentno poslovanje u svim segmentima, Politika korporativne društvene odgovornosti NLB Banke AD Podgorica, te brojna akta iz domena upravljanja kadrovima, kao i uspostavljenih kontrolnih funkcija u Banci.
2. Politikom korporativnog upravljanja definisano je više elemenata, koji nijesu izričito propisani zakonom, ali se koriste u cilju unapređenja korporativnog upravljanja i ukupnog poslovanja. Posebno se kao bitni principi ističu:
 - Preuzeta obaveza Nadzornog odbora da ocjenjuje svoju efikasnost;
 - Briga o zaposlenima u Banci (sa pratećom strategijom i aktima) koja se oslanja na savremeni pristup upravljanja sposobnostima zaposlenih koji su temeljni izvor konkurentne prednosti i uspješnog rada, ugleda Banke i održivog razvoja;
 - Definisane strategije komunikacije;
 - Socijalna zaštita, društvena odgovornost i održivost sa ciljem da se poboljša životna sredina u kojoj živimo i doprinese boljem kvalitetu života.
3. Kodeks ponašanja u NLB Grupi i brojna pod-akta, između ostalog definišu: Sprječavanje neprihvatljivih praksi; Izbjegavanje sukoba interesa; Poštovanje zakonskih i drugih važećih propisa; Razborito i etičko postupanje sa sredstvima i imovinom članica NLB Grupe; Etičnost, Društvenu odgovornost i dr. Kodeks ponašanja NLB Grupe predstavlja skup pravila koja svaki zaposleni NLB Grupe mora da razumije i da poštuje.
Kodeks rezimira vrijednosti i predviđa Osnovna načela ponašanja na kojima se zasnivaju poslovanje i djelovanje NLB Grupe. Dakle, Kodeks pruža uputstva za naše svakodnevne postupke i pomaže nam da razumijemo šta se u NLB Grupi očekuje od svakog zaposlenog i od drugih interesnih strana. Na ovaj način, on takođe definiše i šta je presudno za ispunjenje dugoročne strategije razvoja NLB Grupe i njenog odgovornog

ponašanja kojim održavamo povjerenje naših klijenata, zaposlenih, interesnih strana i društvenog okruženja u kom NLB Grupa posluje. Kodeks jasno definiše očekivanja od svakog zaposlenog u NLB Grupi, a takođe propisuje i standarde koji se očekuju u našem odnosu sa interesnim stranama i uputstva i smjernice u našem svakodnevnom radu i poslovanju NLB Grupe. NLB Grupa posluje u sektorima koji su visoko regulisani zbog neophodnog obezbjeđivanja finansijske stabilnosti i sprječavanja sistemskih rizika. NLB Grupa je svjesna da je usklađenost poslovanja osnova njene poslovne djelatnosti. Od svih zaposlenih se očekuje da poznaju međunarodne standarde, važeće zakone, pravila i propise u svim oblastima, kao i profesionalne standarde sa kojima moraju da se upoznaju tokom svog rada.

Nelojalne poslovne prakse i slični neprihvatljivi postupci imaju negativan uticaj na povjerenje naših klijenata i narušavaju reputacije NLB Grupe i mogu Banku da izlože regulatornim mjerama, novčanim kaznama ili drugim negativnim posljedicama. Dakle, svi zaposleni u NLB Grupi su lično odgovorni i obavezni da djeluju u skladu sa važećim propisima, internim pravilima i procedurama, i uputstvima i da slijede duh, namjenu i pravila navedena u njima.

Banka nije imala poznatih odstupanja od pravila korporativnog upravljanja tokom 2022. godine, jer su svi navedeni pricipi sprovedeni upravo kako su propisani, uz poštovanje zakonske regulative i pozitivnih pravila poslovne prakse.

Ostalo

Socijalna i kadrovska pitanja

NLB Banka Podgorica kao članica NLB Grupe, svjesna je uloge koja prevazilazi okvir finansijskog sektora pa, shodno tome, u odnosima sa zaposlenima, klijentima i svim zainteresovanim stranama poštuje principe politike društveno odgovornog poslovanja.

Kao i ranijih godina, Banka je i u 2022. godini uzela učešće u Vladinom **Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem**, i omogućila stručno usavršavanje za 12 visokoškolaca.

Nastavljene su aktivnosti razvoja savremenih mehanizama zaštite zaposlenih od svakog oblika diskriminacije i mobinga.

Brigu o zdravlju zaposlenih i odgovoran odnos prema svom kadru, Banka je pokazala i produženjem Ugovora o **Dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju za vanbolničko liječenje zaposlenih**, putem kojeg je svim zaposlenima pružena mogućnost besplatnog liječenja do određenog iznosa.

Društveno odgovorna uloga Banke

U skladu sa Kodeksom korporativne usklađenosti i etičkog postupanja zaposlenih u Banci i Statutom Banke, dugoročni cilj Banke je nastojanje da se poveća njena vrijednost i pruži doprinos većem kvalitetu života i ispunjenju ciljeva održivog razvoja šire društvene zajednice, njegujući proaktivan stav prema socio-ekonomskim potrebama društva.

Poboljšanje kvaliteta života u našoj matičnoj regiji, Jugoistočnoj Evropi, jedan je od ključnih strateških ciljeva NLB Grupe i NLB Banke AD Podgorica kao članice Grupe. NLB Banka ostaje odlučna u svojoj namjeri da stvori bolji trag lokalno, gdje obavlja svoju djelatnost i u regionu koji smatra svojim domom. Naša ambicija održivosti utemeljena je u našoj misiji i našem modelu poslovanja i predstavlja stub za transformaciju NLB Grupe. Održivost za nas znači da želimo da odgovorimo na potrebe zajednice, a osnovni uslov za održivost je najprije finansijska otpornost.

U NLB-u čvrsto vjerujemo da ne mora postojati kompromis između ekološke održivosti i ekonomskog razvoja i smatramo da je upravo održivost ta koja može pokrenuti ekonomski razvoj. Zato svoje portfelje kreditiranja NLB Banka usklađuje sa Pariškim sporazumom.

U decembru 2022. godine NLB d.d. dobila je ocjenu rizika ESG (Environment, Social and Governance) od 17,7, a Sustainalytics je procijenio da grupacija ima nizak rizik od značajnih finansijskih uticaja ESG faktora, zbog srednje izloženosti i snažnog upravljanja značajnim ESG pitanjima. NLB-ov ESG rejting rizika NLB Grupu stavlja među 15% najboljih banaka svijeta.

U lokalnoj zajednici banka i dalje ima ulogu koja prevazilazi okvir finansijskog sektora. Svoj uticaj na finansijskom tržištu, između ostalog, banka duguje upravo posvećenom društveno odgovornom djelovanju u različitim oblastima (sport, zaštita životne sredine, zdravstvo, obrazovanje). U svakodnevnom poslovanju Banka nastoji da umanjí negativne učinke na prirodnu sredinu, tražeći mogućnosti njene obnove i zaštite, vodeći računa o pomenutom održivom razvoju Banke, što se može potkrijepiti i podatkom da je Banka u 2022. godini smanjila upotrebu papira.

Kroz različite aktivnosti, putem sponzorstava, donacija, projekata zaštite životne sredine, NLB Banka je u 2022. godini investirala značajna sredstva i vrijeme zaposlenih u povećanje kvaliteta života u zajednici.

Zaposleni predstavljaju ljudski kapital NLB Banke i jedan su od glavnih pokretača za stvaranje vrijednosti. Snažno smo fokusirani na znanje i cjeloživotno učenje i razvoj naših zaposlenih, te na razvoj njihovih talenta i iskustava, pomažući im da se lako prilagođavaju poslovnom okruženju koje se ubrzano mijenja. U 2022. godini usvojili smo novi sistem vrijednosti za zaposlene u NLB Grupi, a u čijem kreiranju su učestvovali upravo naši zaposleni. Usvojene vrijednosti i ponašanja koja ih prate odnose se na stalni rast i razvoj, preduzetnički duh i proaktivan rad na poboljšanju života u zajednici.

Ključni stubovi društveno - odgovornog poslovanja Banke, u skladu sa principima Politike društveno odgovornog djelovanja su na prvom mjestu briga za svoje zaposlene i zaštita zakonitosti i integriteta, kao i promovisanje ženskog preduzetništva i preduzetništva uopšte, povećavanje finansijske pismenosti i mentorski pristup klijentima, podrška profesionalnim i omladinskim sportovima, humanitarnim aktivnostima i zaštiti kulturne baštine.

Sada, više nego ikada, Banka osluškuje potrebe svojih klijenta i zaposlenih i to ne samo u oblasti finansijskog savjetovanja, već i u svim drugim oblastima od značaja za društvo i pojedinca.

Važan dio misije NLB Grupe, pored brige o klijentima kroz predanost, znanje i inovativna rješenja, je stvaranje boljeg života i bolje budućnosti za cijeli region u kojem posluje. NLB Grupa čvrsto vjeruje da može da obezbijedi dodatnu vrijednost klijentima, zaposlenima i istovremeno čitavom društvu, zbog čega je i krenula putem intenzivnog integrisanja održivosti u svoje poslovanje.

S tim u vezi, Banka je predano radila na cilju da u sve svoje aktivnosti integriše Principe Ujedinjenih nacija za odgovorno bankarstvo. Riječ je o jedinstvenom okviru za održivu bankarsku industriju, razvijenom u inovativnom partnerstvu između banaka i Ujedinjenih nacija. NLB d.d. je kao matična banka NLB Grupe 2020. godine potpisala Principe za odgovorno bankarstvo Ujedinjenih nacija, i sve članice NLB Grupe, koja posluje u regionu Jugoistočne Evrope, će slijediti primjer i postepeno uključivati održivost u poslovni model banke.

Principi odgovornog bankarstva definišu ulogu i odgovornost banaka u oblikovanju održive budućnosti. Istovremeno, pomažu u usklađivanju ciljeva banaka sa ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija i Pariskim sporazumom o klimatskim promjenama iz 2015. godine. Takođe, važno je da podstaknu banku da integriše održivost u sva svoja poslovna područja i utvrdi kako najbolje može doprinijeti održivom svijetu.

Ulaganje u razvoj sporta

Društveno odgovorno poslovanje Banke i dalje je usmjereno na snažnu promociju sporta, kroz podršku većim i manjim sportskim klubovima, mladim sportistima, čiji talenat i sportski duh su inspiracija za cijelo društvo i doprinose dobrom zdravlju i blagostanju.

U protekloj godini putem Zlatnog sponzorskog ugovora Banka je podržala Košarkaški klub Budućnost Voli za učešće na regionalnom takmičenju - ABA Liga i učešće u Euro Kupu. Takođe smo potpisali dvogodišnji sponzorski ugovor sa KK Derby, takođe učesnika ABA lige, sa ciljem pružanja podrške u takmičarskim sezonama 2022./2023. i 2023./2024. Napominjemo da je i NLB Grupa snažno posvećena razvoju regionalne košarke, kao zvanični sponzor ABA lige 2.

Na ovaj način afirmiše se sport i najbolji sportski rezultati u Crnoj Gori i širom regiona.

U oblasti sporta za mlade, NLB Banka je donacijama podržala više juniorskih klubova iz različitih sportova, dajući doprinos poboljšanju uslova za bavljenje sportom mladih talenata.

Na ovaj način pozali smo svijesti društva o značaju fizičkog vježbanja za očuvanje zdravlja koje je tokom prethodnih godina bilo zajednička briga svih nas, te usmjeravali pažnju javnosti na pozitivan uticaj koji će sport i nakon pandemije imati na rehabilitaciju, socijalizaciju i inkluziju.

Finansijsko opismenjavanje

Kao **finansijski mentor**, Banka je posvećena savjetovanju u oblasti finansijske pismenosti. Naime, uz pomoć posebne web platforme u okviru web portala, kao i zvaničnih profila Banke na društvenim mrežama, klijentima i drugim zainteresovanim građanima se pružaju korisni finansijski savjeti, dajući odgovore na pitanja kako samostalno upravljati ličnim i poslovnim finansijama, kako se razumno zaduživati, te kako planirati finansijsku budućnost.

Banka je u ovoj nastavila sa projektom posjeta osnovnim školama i predškolskim ustanovama koje, uz simbolične donacije opreme i potrepština za škole, imaju za cilj da se djeca kroz interaktivan pristup edukuju o osnovnim finansijskim pojmovima i o značaju štednje i odgovornog odnosa prema novcu.

Zaštita životne sredine i zdravlje zaposlenih

Banka je posebno posvećena aktivnostima zaštite životne sredine. . Volonterski klub NLB Banke učestvovao je u ozelenjavanju park šume Gorica koja je uviše navrata bila izložena razornim požarima, kroz aktivnosti sadnje i račišćavanja opožarenog terena, čime je realizovana donacija više od 300 sadnica za ovu park šumu.

Zajedno sa predstavnicima Agencije za zaštitu životne sredine bili smo u posjeti predškolicima vrtića „Suncokrili“ - JPU Ljubica Popović, gdje smo održali čas na temu odgovornog odnosa prema novcu i važnosti štednje, ali i o značaju očuvanja životne sredine. U susret Međunarodnom danu planete Zemlje, koji je obilježen 22. aprila, zasadili smo više od 50 sadnica raznovrsnog drveća, ukrasnog žbunastog bilja i cvijeća, pa je dvorište vrtića

dobilo novu aleju drveća i cvijeća u kojoj će djeca moći da uživaju prilikom slobodnih aktivnosti u dvorištu vrtića.

Rado smo se pridružili i podržali inicijativu postavljanja tepiha od cvijeća koju je pokrenula Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i EU info centar, pa cvjetni tepih krasi i sadnice NLB Banke. U okviru proslave Dana Evrope 7. maja, postavljen je cvjetni tepih sa hiljadama cvjetova koji su ukrasili Dvorski trg Prijestonice Cetinje.

U saradnji sa Zavodom za transfuziju Crne Gore, uspješno smo realizovali još jednu akciju dobrovoljnog davanja krvi, kojoj se odazvao veliki broj naših kolega.

Briga o klijentima

U 2022. godini obezbijedili smo razne benefite za korisnike digitalnih usluga Banke.

NLB penzionerima smo uz penziju poklonili cegere za kupovinu od recikliranog materijala, kako bi se smanjila upotreba plastičnih kesa.

Podrška lokalnoj biznis zajednici

Putem projekta „**Okvir pomoći**“ i u 2022. godini Banka je bila podrška lokalnoj biznis zajednici. Projekat je realizovan u saradnji sa kompanijom Visa i medijskim partnerima „Vijesti“ i Metropolis Media, portalom i televizijom RTVCG, te portalom Bankar. Ovogodišnjim projektom #OkvirPomoći fokusirali smo se na podršku održivim projektima i zelenim idejama koje će donijeti napredak, priliku za razvoj i bolji život u regionu. Konkurs je zatvoren izborom tri pobjedničke održive ideje kandidata iz Slovenije, Srbije i Crne Gore. Treće mjesto na regionalnom takmičenju osvojilo je preduzeće Montex Elektronika iz Podgorice, koje se sa svojim projektom »Mokos« bavilo problemom učestalih požara na teritoriji Crne Gore u ljetnjim mjesecima, a koji su prethodnih godina izazavali nemjerljive materijalne gubitke i štetu po životnu sredinu i zdravlje građana. »Mokos« nudi softversko rješenje ovog problema i uspostavljanje sistema monitoring centra radi rane detekcije požara i pravovremene reakcije odgovornih javnih službi.

NLB Banka je prva komercijalna banka u Crnoj Gori koja se pridružila **Programu podrške Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) „Žene u biznisu“**, sa ciljem da podrži potencijal preduzetnica, omogućavajući pristup finansiranju, ali i znanju potrebnim za rast poslovanja.

Kao Banka primarnog izbora za više od 32% registrovanih biznisa kojima upravljaju žene u Crnoj Gori, NLB je na ukazano povjerenje klijentkinja

uzvratila programom koji nudi bolje bankarsko iskustvo, uz posebno olakšan pristup izvorima finansiranja, koji je i dalje je glavna prepreka široj inkluziji preduzetnica, i to kroz značajne pogodnosti kreirane na osnovu temeljne analize tržišta, a koje su u potpunosti prilagođene njihovim potrebama i koje uklanjaju barijere za rast i razvoj i prepreke na putu ka realizaciji finansiranja. U okviru **Programa „Žene u Biznisu“** koji sprovodi EBRD, a u organizaciji Banke, u 2022. godini je završen niz besplatnih edukacija na temu „CRM – Upravljanje odnosima sa kupcima“, nastao kao izraz prepoznavanja potrebe ženskih biznisa da se spremnije suoče sa izazovom stručno nazvanim „permacrisis“ ili „permanentna kriza“. Program „Žene u biznisu“ ima za cilj da podrži potencijal preduzetnica omogućavajući pristup finansiranju i znanju potrebnim za rast poslovanja..

NLB Banka je u posljednjem kvartalu 2022. podržala i projekat „**Top Women Business Montenegro 2022**“ kao generalni pokrovitelj. Projekat je podrazumijevao niz aktivnosti u oktobru i novembru, koje su imale za cilj osnaživanje poslovne zajednice žena u Crnoj Gori.

Uspješan završetak poslovne 2022. godine Banka je proslavila **korporativnim koktelom** u vinskom podrumu „Šipčanik“ zajedno sa svojim klijentima, zaposlenima i finalistima regionalnog konkursa #OkvirPomoći koji je pokrenula NLB Grupa. Ovom prilikom rukovodstvo Banke je prenijelo izraze zahvalnosti klijentima za dugoročno partnerstvo i lojalnost i najavilo još veći fokus na održivom poslovanju i partnerstvu sa klijentima, te inovacije proizvoda i usluga u skladu sa principima odgovornog bankarstva. Događaj je realizovan u saradnji sa Gregorom Vračkom, renomiranim šefom iz Slovenije, koji je ponosni vlasnik Michelinove zvjezdice i šefovima lokalnih hotela i restorana, sa kojima je dijelio svoja kulinarska znanja i savjete za dostizanje prestižnog priznanja Michelin star.

Vračko je narednog dana u šarmantnom hotelu „Zeta“ - dijelu Savana Grupe, održao kulinarski Masterclass. Događaj je organizovan u saradnji Banke i hotela Ramada.

Nagrade

Banka je dobitnik priznanja „**Najbolja banka u Crnoj Gori**“ koje dodjeljuje svjetski uticajan finansijski magazin „Euromoney“. Prestižnu nagradu „Awards for Excellence 2022“ primio je predsjednik Upravnog odbora Martin Leberle, na ceremoniji koja je 13. jula održana u Londonu.

Nekoliko mjeseci nakon osvajanja nagrade „Najbolja banka u Crnoj Gori“, Banka dobija još jedno prestižno godišnje priznanje – „**Banka godine u Crnoj Gori**“. Internacionalni finansijski magazin The Banker, u izdanju renomirane medijske grupe Financial Times, proglasio je NLB Banku za banku 2022. godine u Crnoj Gori. Na svečanoj ceremoniji koja je 1. decembra održana u Londonu, pred brojnim predstavnicima najeminentnijih svjetskih finansijskih institucija, ovo priznanje primio je predsjednik Upravnog odbora Martin Leberle.

Pomoć ugroženim kategorijama društva

Značajna aktivost iz domena društvene odgovornosti realizovana je u posljednjem kvartalu 2022. godine, i to **novogodišnja donacija** u iznosu od 50 hiljada EUR. Sredstva za donaciju obezbijedila je NLB Grupa, na svim tržištima na kojima posluje.

Zaposleni u NLB Grupi predlagali su i glasali za različita udruženja, humanitarne organizacije i grupe kojima će se dodjeliti sredstva u ukupnoj vrijednosti većoj od 500 hiljada EUR.

U Crnoj Gori smo uručili donacije Udruženju roditelja djece oboljele od dječijeg karcinoma „Fenix“, Narodnoj kuhinji glavnog grada i Centru za autizam, razvojne poremećaje i dječju psihijatriju „Ognjen Rakočević“.

Sprečavanje mita i korupcije

NLB d.d. djeluje u finansijskom sektoru, za koji je karakteristična visoka i obimna regulisanost, jer je izložen visokim rizicima, što uključuje i sistemske rizike. NLB d.d. je takođe svrstana među sistemski značajne banke u Evropskoj Uniji (EU) i kao takva podvrgnuta nadzoru Banke Slovenije i Evropske centralne banke.

NLB d.d. mora obezbjeđivati usklađenost sa važećim pravnim aktima EU i propisima Republike Slovenije i drugim aktima, smjernicama, preporukama i međunarodnim standardima, koje usvajaju EU institucije i drugi organi EU i organi Republike Slovenije.

Sve članice NLB Grupe dužne su da uspostave trajnu i efikasnu funkciju usklađenosti poslovanja.

U okviru funkcije usklađenosti poslovanja, članice NLB Grupe uzimaju u obzir specifične rizike usklađenosti, kojima je konkretno društvo izloženo i uključuju, između ostalog, sprečavanje i istrage prevara, zloupotreba i drugih štetnih radnji i sprečavanje korupcije i sukoba interesa.

U tom smislu, Banka je donijela novu Politiku sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa, kojom se, uz već uspostavljena osnovna pravila i postupke upravljanja rizicima sukoba interesa na nivou cjelokupne NLB Grupe, uvode i dodatne kontrole transparentnosti u odnosima sa dobavljačima.

Uz već uspostavljena pravila u dijelu primanja i davanja poklona i sprečavanja korupcije, uvedena su dodatna pravila i obaveze organizacionih jedinica u cilju smanjena rizika od korupcije, pravila za lobiranje, saradnju sa javnim sektorom kao i niz praktičnih primjera. Politika je usklađena sa relevantnim dokumentima NLB d.d. i novim regulatornim okvirom u Crnoj Gori i usvojena od strane Odbora direktora u septembru 2021. godine. Banka je tokom 2022. godine sprovela elektronsku edukaciju na teme *Sprečavanje sukoba interesa, Sprečavanje korupcije, Etika, integritet i Kodeks ponašanja* i *Sprečavanje prevare, zloupotrebe i drugih štetnih ponašanja*, kao i radionice na temu *Sukob interesa i povezana lica*.

Osim toga, Banka primjenjuje i Uputstvo o postupku ispitivanja sumnji o štetnom ponašanju, preduzimanju mjera i zaštita zviždača, koje uspostavlja standarde Banke u postupku ispitivanja štetnih ponašanja, koje izvrše zaposleni u Banci ili spoljni učinioci, pri čemu u oba slučaja u Banci nastane ili bi mogla da nastane materijalna ili nematerijalna šteta. Ovim Uputstvom definisane su i mjere za podsticanje prijave i mehanizmi zaštite internih zviždača.

Banka nije imala poznatih odstupanja od Politike sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa tokom 2022. godine, niti prijavljenih ili otkrivenih slučajeva sukoba interesa i korupcije.

PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Zakon o računovodstvu, Član 15, 2022. godina,

1.1. U skladu sa članom 15 Zakona o računovodstvu NLB Banka AD Podgorica (u nastavku: **NLB Banka**) izdaje sljedeću Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, koja je sastavni dio Izvještaja za 2022. godinu. Ova izjava biće sastavni dio poslovnog izvještaja, koji čini Godišnji izvještaj menadžementa za 2022. godinu.

Politika korporativnog upravljanja i pratećih internih akata o korporativnom upravljanju

2022. godine NLB Banka je u svom poslovanju djelovala u skladu sa:

- Kodeksom ponašanja NLB Grupe koji se nalazi na stranici <https://www.nlb.me/kodeks>
 - Korporativno upravljanje NLB Banke je definisano i Statutom NLB Banke, kao i Politikom korporativnog upravljanja koja se nalazi na stranici <https://www.nlb.me/me/nlb-banka/opste/korporativno-upravljanje>
- Kao članica NLB Grupe, NLB Banka je u svojim aktima primjenjivala i Politiku korporativnog upravljanja NLB Grupe, poštujući legislativu Crne Gore, definisanu bliže kroz Zakon o privrednim društvima i Zakon o kreditnim institucijama.

1.2. NLB Banka nije zabilježila ili primijetila značajnija odstupanja od navedenih principa, koja su navedena u aktima koja definišu aktivnosti i postupke iz oblasti korporativnog upravljanja tokom 2022. godine.

1.3. NLB Banka se u svakodnevnom poslovanju, čiji je cilj ostvarivanje sigurnog, efikasnog i uspješnog poslovanja, kako za vlasnike Banke tako i za klijente, susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Zato je jedan od osnovnih zadataka Banke kontrola rizika, pri čemu uspostavljeni aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

NLB Banka je uspostavila i održava efikasan sistem internih kontrola, koji odgovara njenoj veličini i stepenu složenosti njenog poslovanja, a koji obuhvata:

- 1) odgovarajuću organizacionu strukturu;
- 2) organizacionu kulturu;
- 3) uspostavljene kontrolne funkcije;
- 4) adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu dužnosti;
- 5) adekvatne interne kontrole koje su integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke, i
- 6) adekvatne administrativne i računovodstvene postupke.

Naime, Banka je uspostavila sljedeće kontrolne funkcije:

- 1) funkciju kontrole rizika;
- 2) funkciju praćenja usklađenosti, i
- 3) funkciju interne revizije.

Lica odgovorna za rad pojedine kontrolne funkcije su dužna da direktno izvještavaju Nadzorni i Upravni odbor, Revizijski odbor i/ili drugi odgovarajući odbor koji je osnovan od strane Nadzornog odbora.

Poslove otkrivanja i sprječavanja pranja novca vrši Ekspertska funkcija za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma koja je u vršenju poslova iz svoje nadležnosti neposredno odgovorna Upravnom i Nadzornom odboru, a funkcionalno i organizaciono je odvojena od drugih organizacionih jedinica NLB Banke.

Područje djelatnosti praćenja usklađenosti poslovanja pored poslova usklađenosti poslovnja čine i poslovi bezbjednosti informacija i zaštita ličnih podataka.

Na sjednicama Upravnog odbora, godišnje se razmatra Izvještaj o funkcionisanju sistema internih kontrola, koji sačinjava Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja, na osnovu izvještaja organizacionih jedinica Banke o funkcionisanju sistema internih kontrola.

Tokom 2022. godine Statutom Banke precizirano je ovlašćenje Upravnog odbora da samostalno odlučuje o raspolaganju imovinom Banke do 10% osnovnog kapitala. Nije bilo drugih Statutom izvršenih promjena ovlašćenja članova Upravnog i Nadzornog odbora, naročito u pogledu emitovanja akcija ili sticanja sopstvenih akcija.

1.4. Kao segment Politike korporativnog upravljanja definisan je i *Sistem podjele odgovornosti i ovlašćenja organa upravljanja NLB Banke*. U nastavku pružamo detaljne podatke o sastavu i radu organa upravljanja i njihovih odbora za 2022. godinu.

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara NLB Banke čine svi akcionari Banke, odnosno njihovi punomoćnici, koji nezavisno od broja i klase akcija koje posjeduju imaju pravo da prisustvuju sjednici Skupštine. Većinski akcionar NLB Banke je NLB d.d. Ljubljana.

Rad Skupštine regulisan je Poslovníkom o radu Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica i Statutom NLB Banke AD Podgorica. Skupština zasijeda prema potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Skupština akcionara je zasijedala 3 puta u 2022. godini.

Na vanrednoj sjednici, održanoj 4. aprila 2022. godine, Skupština je donijela odluku o izmjenama i dopunama Statuta NLB Banke AD Podgorica, kojom se, između ostalog, broj članova Nadzornog odbora povećava sa 5 (pet) na 7 (sedam), kao i odluku o izboru dva nova člana Nadzornog odbora, i to Igora Macure, kao člana, i Gordane Đurović, kao nezavisnog člana.

Na redovnoj sjednici, održanoj 29. aprila 2022. godine Skupština je razmotrila izvještaj spoljnog revizora i finansijske iskaze NLB Banke AD Podgorica na dan pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci, 12. novembar 2021. godine, kao i Izvještaj spoljnog revizora i finansijske iskaze Komercijalne Banke AD Podgorica na dan 12. novembar 2021. godine, koji su sastavljeni u skladu sa propisima Crne Gore. Takođe razmotren je i Godišnji izvještaj menadžmenta Komercijalne Banke AD Podgorica za period od 01. januara do 12. novembra 2021. godine

Na istoj sjednici usvojen je Godišnji izvještaj o poslovanju NLB Banke AD Podgorica za 2021. godinu sa izvještajem spoljnog revizora, koji obuhvata: Godišnji izvještaj o poslovanju NLB Banke AD Podgorica za 2021. godinu, Izvještaj spoljnog revizora - Finansijski iskazi za godinu završenu 31. decembra 2021. godine, koji su sastavljeni u skladu sa propisima Crne Gore, Izvještaj ocjene IT sistema i Pismo rukovodstvu za 2021. godinu. Na predmetnoj sjednici, Skupština je donijela Odluku o priznavanju u osnovni kapital akumulirane dobiti nastale ukidanjem revalorizacione rezerve po osnovu vrednovanja nekretnina, shodno kojoj se neraspoređena dobit, nastala ukidanjem revalorizacione rezerve po osnovu vrednovanja nekretnina, u iznosu od 831.373,71 EUR, knjižena na računu akumulirane dobiti/gubitaka iz

prethodnih godina, priznaje u osnovni kapital NLB Banke AD Podgorica. Takođe je donijeta odluka da se ostvarena dobit po Godišnjem računu NLB Banke AD Podgorica za 2021. godinu, u ukupnom iznosu od 10.896.110,89 EUR, usmjerava u neraspoređenu dobit do sticanja uslova za odlučivanje o njenoj raspodjeli, nakon prestanka privremenih mjera Centralne banke Crne Gore. Dio ostvarene dobiti u iznosu 1.089.611,09 EUR usmjeren u neraspoređenu dobit, predstavljaće stavku osnovnog kapitala Banke. Skupština akcionara se na predmetnoj sjednici upoznala i sa Izvještajem o radu interne revizije za 2021. godinu.

Na vanrednoj sjednici, održanoj 29. avgusta 2022. godine, Skupština akcionara je donijela odluku kojom je usvojena Politika obezbjeđivanja raznovrsnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva. Skupština akcionara je donijela i odluku kojom je razriješen funkcije član Nadzornog odbora Mijat Jocović, na lični zahtjev. Takođe, donijeta je odluka o izboru novog člana Nadzornog odbora, Branke Pavlović, kao nezavisnog člana.

Na istoj sjednici, za spoljnog revizora za vršenje revizije finansijskih izvještaja NLB Banke AD Podgorica, na dan i godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine izabran je Ernst& Young Montenegro.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbora vrši nadzor nad poslovanjem Banke. Nadzorni odbor NLB Banke obavlja zadatke iz svoje nadležnosti u skladu sa zakonima, koji uređuju poslovanje banaka i poslovnih društava, kao i Statutom NLB Banke.

Nadzorni odbor se sastoji od sedam članova, od kojih su tri nezavisna, čime je u skladu sa zakonskim propisima, ispoštovana odredba o broju nezavisnih članova odbora. Članove Nadzornog odbora bira i razriješava Skupština akcionara.

Članovi Nadzornog odbora nijesu u sukobu interesa.

Nadzorni odbor je tokom 2022. godine održao 16 sjednica (uključujući vanredne i korespondentske sjednice) i ispoštovao zakonsku obavezu da se sjednice Nadzornog odbora održavaju najmanje kvartalno.

Tokom izvještajnog perioda, rad Nadzornog odbora je bio usmjeren na nadzor nad poslovanjem banke, odnosno nad aktivnostima, koje su se odnosile na realizaciju zadataka i ciljeva, utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou NLB Grupe.

Nadzorni odbor se redovno upoznao sa poslovnim i finansijskim izvještajima kao i izvještajima o izloženosti i upravljanju rizicima.

Redovno su razmatrani izvještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka spoljne revizije, Centralne banke Crne Gore, izvještaji Interne revizije, kao i izvještaji vezani za praćenje usklađenosti poslovanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Nadzorni odbor je redovno razmatrao i materijale sa sjednica Odbora za rizike, Odbora za imenovanja, Odbora za primanja i Revizorskog odbora i na redovnim sjednicama je neposredno informisan o aktivnostima i zaključcima sa predmetnih sjednica.

Nadzorni odbor je donosio odluke o sazivanju Skupštine akcionara i utvrđivao predloge odluka za Skupštinu akcionara Banke.

Sa ciljem usklađivanja sa zakonskom regulativom i standardima NLB d.d., Nadzorni odbor je davao saglasnost na više internih akata, odnosno njihovih izmjena i dopuna.

Nadzorni odbor upravlja u skladu sa najvišim etičkim standardima upravljanja i uzimajući u obzir sprečavanje konflikta interesa.

Odbor za rizike

Odbor za rizike posebno savjetuje Nadzorni odbor o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti Banke ka preuzimanju rizika i strategiji i pomaže u nadzoru nad sprovođenjem strategije od strane višeg rukovodstva, preispituje da li su pri određivanju cijena potraživanja i obaveza prema klijentima uzimani u obzir model poslovanja Banke i strategija rizika. Odbor za rizike obavlja i druge poslove u skladu sa zakonskom regulativom.

Sjednice Odbora za rizike se po pravilu održavaju prije svake redovne sjednice Nadzornog odbora. Tokom 2022. godine je održano 10 sjednica, uključujući vanredne i korespodentske sjednice.

Odbor za imenovanja

Odbor za imenovanja vrši procjenu potrebe za promjenama u strukturi, veličini, sastavu i djelovanju Nadzornog i Upravnog odbora Banke, kao i procjenu znanja, sposobnosti i iskustva pojedinih članova Nadzornog i Upravnog odbora, kao i tih organa kao cjeline, predlaže nove kandidate za izbor članova Nadzornog i Upravnog odbora Banke, utvrđuje ciljanu zastupljenost pola koji nije dovoljno zastupljen u Nadzornom ili Upravnom odboru, i obavlja druge poslove iz svoje nadležnosti shodno zakonskoj regulativi.

Sjednice Odbora za imenovanja se po pravilu održavaju prije svake redovne sjednice Nadzornog odbora. Tokom 2022. godine je održano 8 sjednica, uključujući vanredne i korespodentske sjednice.

Odbor za primanja

Odbor za primanja posebno pruža podršku i daje savjete Nadzornom odboru u vezi sa politikom primanja, praksom i procesima koji se odnose na primanja, provjerava da li je postojeća politika primanja adekvatna i, ako je potrebno, daje predloge za promjenu tih politika, procjenjuje ostvarivanje ciljeva politike primanja i potrebe naknadnog prilagođavanja, uključujući primjenu malusa i povraćaja primanja. Odbor za primanja obavlja i druge poslove u skladu sa zakonskom regulativom.

Sjednice Odbora za primanja se po pravilu održavaju prije svake redovne sjednice Nadzornog odbora. Tokom 2022. godine je održano 7 sjednica, uključujući vanredne i korespodentske sjednice.

Revizorski odbor

Revizorski odbor prati postupak finansijskog izvještavanja, efektivnost interne kontrole Banke i interne revizije, prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza, prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole, kao i druga pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje i reviziju.

Sjednice Odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom kvartalno i, po pravilu, prije sjednice Nadzornog odbora. Tokom 2022. godine je održano 10 sjednica, uključujući vanredne i korespodentske sjednice.

Upravni odbor

Upravni odbor je odgovoran za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i za njeno zastupanje, shodno ovlašćenjima u skladu sa zakonskim odredbama, Statutom Banke i Pravilnikom o organizaciji Banke.

Poslovnikom o radu Upravnog odbora NLB Banke definišu se nadležnosti i odgovornosti za odlučivanje, predstavljanje i zastupanje, kao i način rada Upravnog odbora Banke.

Na dan 31. decembra 2022. Upravni odbor čine Martin Leberle (predsjednik Upravnog odbora), Dražen Vujošević (član Upravnog odbora) i Lana Đurasović (članica Upravnog odbora).

Na lični zahtjev, članu Upravnog odbora Dinu Redžepagiću, od juna 2022. godine prestao je mandat, kada se Upravnom odboru pridružila Lana Đurasović. Dino Redžepagić je bio neposredno odgovoran za segment prodaje (Retail, Corporate i SME), razvoja proizvoda i digitalnih kanala kao i informacionih tehnologija.

Odgovornost predsjednika i članova Upravnog odbora je podijeljena po organizacionim djelovima, odnosno poslovnim područjima iz njihove nadležnosti.

Martin Leberle, predsjednik Upravnog odbora, neposredno je nadležan za sljedeća poslovna područja: segment korporativnog upravljanja, komunikacija (marketinške i korporativne), upravljanje ljudskim resursima i organizacijom, segment prodaje (Retail, Corporate i SME), razvoj proizvoda i digitalnih kanala kao i informacione tehnologije i pravna podrška.

Dražen Vujošević, član Upravnog odbora, neposredno je nadležan za sljedeća poslovna područja: segment upravljanja rizicima, upravljanje problematičnim plasmanima i restrukturiranjem, platni promet i gotovina, podrška poslovanju, kao i za segment usklađenosti poslovanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Lana Đurasović, članica Upravnog odbora, neposredno je nadležna za sljedeća poslovna područja: kontrolinga, finansije, upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima, kao i upravljanje projektima, procesima i logistika.

Na redovnim sjednicama Upravnog odbora i njegovih tijela, raspravlja se o zadacima iz redovnog poslovanja i razvoja NLB Banke, pitanjima kadrova, informacione tehnologije i bezbjednosti.

Članove Upravnog odbora bira Nadzorni odbor, uz odobrenje Centralne Banke Crne Gore.

U 2022. godini održano je 49 redovnih sjednica Upravnog odbora, a Upravni odbor je svakodnevno donosio odluke iz svoje nadležnosti.

Specijalizovane sjednice Upravnog odbora

Članovi Upravnog odbora na redovnim specijalizovanim sjednicama donose odluke sa područja upravljanja operativnim rizicima i područja zaštite lica, informacija i imovine i zaštite ličnih podataka.

Članovi specijalizovane sjednice Upravnog odbora su predsjednik Upravnog odbora i članovi Upravnog odbora. Specijalizovane sjednice Upravnog odbora se održavaju jednom mjesečno.

Održano je 12 sjednica u 2022. godini.

Radna tijela Upravnog odbora su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom,
- Kreditni odbor Banke,
- Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana,
- Komisija za likvidnost,
- Korisnički kolegijum za informacionu tehnologiju,
- Odbor za upravljanje promjenama.
- Komisija za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Raznovrsnost organa upravljanja

U NLB Banci na snazi je Politika obezbjeđivanja raznovrsnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva. Istom je postavljen okvir i dugoročni ciljevi u oblasti raznovrsnosti i zastupljenosti oba pola u organima upravljanja i višem rukovodstvu, kao i okvir za raznovrsnost u pogledu obrazovanja, opsega znanja, vještina i iskustva, starosti, pola, međunarodnog iskustva i geografskog porijekla. Da bi se ostvarili ciljevi Politike, ista se primjenjuje prilikom imenovanja novih članova ili ponovnog imenovanja članova organa upravljanja. Redovnom procjenom znanja, sposobnosti i iskustva pojedinih članova Nadzornog i Upravnog odbora, uključujući i međunarodno iskustvo, od strane Odbora za imenovanja konstatovano je da su ciljevi u ovom segmentu postignuti u 2022. godini.

U pogledu starosne strukture članova Upravnog odbora postignuta je planirana raznovrsnost i to sa po jednim članom starosne strukture od 30 do 40 godina, od 40 do 50 godina i od 50 do 60 godina.

Usljed izmjena u strukturi Nadzornog odbora tokom 2022., a prema ciljanoj starosnoj strukturi za 2022. godinu (4 člana starosti od 40 do 50 godina, 2 člana od 50 do 60 godina i jednim članom preko 60 godina starosti) postignuta je veća raznovrsnost (planirani cilj za 2023) i to u sastavu od 3 člana starosti

od 40 do 50 godina, 2 člana starosti od 50 do 60 godina i dva člana preko 60 godina starosti.

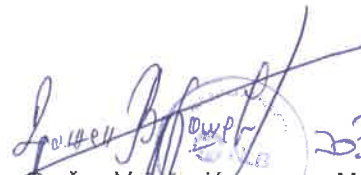
Takođe, u pogledu učešća žena u Upravnom i Nadzornom odboru, postignuta je ciljana raznovrsnost za 2022. godinu, i to u:

- Upravnom odboru, sa procentom učešća žena od 33%, i
- Nadzornom odboru, sa procentom učešća žena od 43%, koji je kasnijim izborom nove članice Nadzornog odbora, Branke Pavlović, premašen.

Podgorica, mart 2023.

Upravni odbor:

Lana Đurasović
Član Upravnog odbora

Dražen Vurošević
Član Upravnog odbora

Martin Leberle
Predsjednik
Upravnog odbora